

Yhdysvaltojen Länsirannikon kalastuselinkeino 1800-luvun
lopulla.

Oulun yliopisto Historiatieteet
Historian Pro Gradu-tutkielma
18.01.2021
Joona Väyrynen

Sisällys:

Johdanto	3
1. Amerikan siirtolaiset ja alkuperäisväestö	23
1.1 Yhdysvaltojen siirtolaisuus	23
1.2 Italialaiset, kalastus ja kalakauppa haltuun	24
1.3 Kiinalaiset, ahkerat mutta syrjityt	27
1.4 Portugalilaiset, valaanpyytäjistä kalastajiksi	34
1.5 Skandinaavit ja suomalaiset, myöhästyneet mutta menestyvät	36
1.6 Alkuperäisväestö, syrjityt mutta sinnittelijät	40
1.7 Yhteenveto	44
2. Rannikkoalueen merikalastus	45
2.1 Rannikkokalastuksen yleistilanne	45
2.2 Rannikon kalastajat	46
2.3 Kalastuksen alueellinen jakautuminen	49
2.4 Liikakalastusta ja ristiriitoja	51
2.5 Muut saaliit kuin kala	54
2.6 San Fransiscosta pohjoiseen	54
3. Lohenkalastusteollisuus	58
3.1 Aloittelevasta elinkeinosta suurteollisuudeksi	58
3.2 Sacramento-joki, vaellusta lohen perässä	60
3.3 Columbia-joki, purkitustehtaiden varjossa	65
3.4 Jokien eroista	70
Loppulause	71
Lähteet ja tutkimuskirjallisuus	78
Liitteet	81

Johdanto

Monelle on varmasti tuttua käydä ongella, heittää uistinta, uittaa perhoa tai istua pilkillä järven jäällä. Kalastus on monelle rakas ja mieluisa harrastus. Ei vaadi suuria investointeja tai pohjataitoja lähteä ongelle joen tai järven rantaan, vaikka jo pienenä lapsena. Kalastus on monelle myös tärkeä elinkeino ja toimeentulo. Ihmiset eivät sitä juuri tule ajatelleeksi, mutta monet kalatiskiemme tuotteista ovat alkujaan jonkun vedestä nostamia. Nykyään tämä on vielä hämärtynyt, koska kalanviljely on vahvasti tullut kalastuksen rinnalle ruokakalan tuottajana. Silti joenrannan onkijalla tai kalatiskiinkin päätyneellä kalalla on takana oma historiansa, jota moni ei tule ajatelleeksi. Mitä kaikkea kätkeytyy tuon arkisen ruuan tai harrastuksen historiaan?

Tarkoitukseni on tässä tutkimuksessa perehtyä kalastuksen historiaan. Tarkemmin perehdyn Yhdysvaltojen kalastuksen historiaan ja vielä tarkemmin sen Länsirannikon tilanteeseen. Kalastuksen historiaa ei juuri ole tutkittu, joten pyrin tällä työlläni hieman paikkaamaan tätä aukkoa. Pyrin työssäni kytkemään kalastuksen laajempaan yhteiskunnalliseen kehitykseen ja osaltaan tarkastelemaan sen roolia tuossa kehityksessä. En lähde työssäni siitä, että kalastuksella olisi ollut ensisijainen rooli tutkimani alueen kehityksessä vaan ennemmin pyrin tarkastelemaan, minkälainen sen rooli oli.

Pääkysymyksinäni työssäni ovat, että minkälainen oli kalastuselinkeino Länsirannikolla 1800-luvun lopulla ja miten tähän päädyttiin? Mitkä olivat ne tekijät, jotka vaikuttivat kehitykseen ja millainen vaikutus kullakin tekijällä oli? Lohenkalastus oli merkittävin kalastuksen muoto tuohon aikaan tuolla alueella, joten se on pääsääntöinen tarkasteluni kohde. Alakysymyksinäni ovat sellaiset teemat, kuin miten lohenkalastus kehittyi Länsirannikolla? Entä millainen alueen kalastajaväestö oli?

Kuten sanoin kalastuksen historiaa ei aikaisemmin juuri ole tutkittu. Tämä on mielestäni erikoista, koska kyseessä on kuitenkin ollut ihmisille merkittävä elinkeino. Tämä luonnollisesti riippuu maantieteestä mutta siellä missä ihmisillä on ollut pääsy kalapitoisten vesistöjen ääreen niin he ovat myös käyttäneet nämä resurssit hyödykseen. Perinteisessä tutkimuksessa on korostettu maanviljelyn merkitystä ravinnontuojana mutta kalastus on kuitenkin vaikuttanut taustalla.

Se vähäinen aikaisempi tutkimus mitä kalastuksen historian piiristä on saatavilla, pohjautuu vahvasti ympäristöhistorialliseen kontekstiin. Siinä tarkastellaan kalastuksen ympäristövaikutuksia. Kalastus on tietysti liitoksessa ympäristöönsä, joten tämä näkökulma on luonnollinen. Itse kuitenkin lähdän tutkimuksessani ennemmin taloushistorian ja elinkeinohistorian näkökulma edellä: Miten kalastus alana kehittyi ja miten se vaikutti paikallisella tasolla ja laajemmin? Mikä selittää mahdollisia ala- tai paikkakohtaisia eroja? Osaltaan tuon mukaan myös väestöhistorian näkökulman, kun tarkastelen

kalastajaväestöä: Keitä he olivat? Mistä he tulivat? Miten he vaikuttivat kalastuselinkeinon muotoutumiseen? Ympäristöhistoriallista näkökulmaa ei kalastuksesta puhuttaessa voi aivan täysin sivuuttaa mutta itse pyrin jättämään sen vähälle huomiolle.

Valitsemani näkökannat talouteen ja väestöön johtuvat pääosin omasta mielenkiinnostani. Pyrin tarkastelemaan elinkeinoa itseään ja ihmisiä, jotka vaikuttivat sen piirissä. Toisaalta tällainen lähestymistapa voi auttaa antamaan laajempaa kuvaa tarkasteltavasta ilmiöstä. Ympäristöhistorian tuntemus on tietysti tärkeää, enkä sitä mitenkään halua vähätellä. Sanoisin kuitenkin, että yhtä tärkeää on ymmärtää myös muita ulottuvuuksia. Esimerkiksi se miten tähän tilanteeseen on päädytty tai mitkä mekanismit ovat ohjanneet kalastuksen kehitystä? Näin ollen on olennaista tuntea kalastuksen historiaa muutenkin, kuin ympäristöhistoriallisesta näkökulmasta.

Ympäristöasiat ovat nykypäivänä paljon esillä. Tämän takia ympäristöhistorian vahva huomioiminen on perusteltua. Kuitenkin en usko, että yksin ympäristöhistorian hallinta riittää ymmärtämään asioita täysin vaan tarvitaan laajempaa näkökulmaa. Taloushistoriallinen lähestymistapa auttaa näkemään taustalla vaikuttavat asiat, jotka johtivat usein ympäristöhistorian tutkimien ongelmien syntyyn. Väestöhistoria taas näyttää mitä tämä merkitsi ihmisille, jotka elivät tutkittavan ilmiön todellisuudessa. Näin ollen tällaiselle tutkimukselle olisi nähdäkseni tilausta nykypäivänä. Vaikka aiheeni onkin varsin tarkka, niin annan panokseni laajempaan ympäristöhistorialliseen kokonaisuuteen.

Maantieteellisenä rajauksena tutkimukselleni toimii siis Yhdysvaltojen Länsirannikko eli nykyiset Kalifornian, Oregonin ja Washingtonin osavaltiot (ks. Liite 1). Päädyin alkujaan tähän rajaukseen siirtolaisuusteeman kautta. Alueella vaikuttaneet monet siirtolaisryhmät ja etenkin suomalaissiirtolaiset herättivät mielenkiintoni. Kun tutkimukseni näkökulma sitten kuitenkin laajeni niin pidin kuitenkin maantieteellisen rajauksen samana. Tämä siksi, että Länsirannikon alueet ovat kuitenkin Alaskaa ja Havaijia lukuun ottamatta tuorein osa Yhdysvaltojen valtiota. Nuori valtio laajeni alkuperäisistä Atlantin rannikon siirtokunnista poikki Pohjois-Amerikan mantereeseen Tyynellemerelle saakka. Tämä antaa mahdollisuuden tarkastella nopeampaa ja äkillisempää muutosta, kun tarkastelemani alueet tulivat Yhdysvaltojen ja siis myös modernin kalastuselinkeinon piiriin niin myöhään. Alueella oli toki kalastusta jo ennen Yhdysvaltojen vaikutusta. Sitä harjoittivat luonnollisesti alkuperäisasukkaat, mutta myös alueelle päätyneet eurooppalaiset kauppiat ja turkismetsästäjät.

Aikarajauksenani toimivat 1870- ja 1880-luvut. Lähden liikkeelle jo 1800-luvun alusta, kun pyrin selvittämään historiallista taustaa, mutta tarkimmin tarkastelemani tutkimuskohde on juuri 1880-

luku. Aikarajaus muotoutui lähdeaineiston perusteella. Palaan lähdeaineistoon tarkemmin myöhemmin mutta se sijoittuu 1880-luvulle, joten tutkimuksenikin rajoittuu pitkälti tuohon aikaan. Tietoja on peräisin myös 1870-luvulta, joten sekin on mukana tutkimuksessani. Tällä ajanjaksolla kalastuselinkeino oli jo kehittynyt voimakkaasti, joten se antaa mahdollisuuden tarkastella toimivaa ja laajaa ilmiötä.

Itse olen tehnyt yliopistoa edeltävän urani kalojen kanssa ensin opiskelijana kalatalousalalla ja sitten töissä kalatalouden eri tehtävissä. Siitä myös lähti ajatus kalastuksen sisällyttämisestä historia opintoihin. Jo kandintyöni käsitteli kalastusta, mutta Suomessa. Kuitenkin kalastuksen historian parissa työskentely tuntui luonnolliselta vaihtoehdolta.

Tutkielman rakenne

Lähden tutkimuksessani liikkeelle historiallisen taustan selvittämisellä. Aloitan laajalla näkökulmalla, koska mielestäni on tarpeen ymmärtää tuon aikaista tilannetta laajemmin, jotta paikalliset muutokset voidaan ymmärtää. Pysin perehtymään samalla myös tarkemmin kalastuksen merkitykseen ja kehitykseen Länsirannikolla. Tästä liikun sitten kohti 1880-lukua ja tutkimukseni pääkohdetta.

Kun perehdyn kalastuselinkeinoon syntyyn Länsirannikolla, niin pääteemaksi nousee lohenkalastus. Tämä siksi, että se oli alkujaan merkittävin kalastuksen muoto alueella ja siten siitä on saatavilla parhaiten tietoa. Tarkastelemallani ajanjaksolla eli 1880-luvulla se hallitsi kalastuselinkeinoa Länsirannikolla.

Seuraavaksi siirryn käsittelemään Yhdysvaltojen siirtolaisuutta ja alkuperäisväestöä ja niiden yhteyttä kalastuselinkeinoon. Tämä siksi, että kalastus oli Yhdysvalloissa lähes täysin siirtolaisten harjoittama ammatti. Siksi katson, että tätä puolta on syytä katsoa tarkemmin. Ensin tarkastelen yleisesti miksi ja miten siirtolaiset saapuivat Yhdysvaltoihin? Tästä käy ilmi ketä saapui ja milloin mikä on tutkimukseni kannalta tärkeää. Seuraavaksi siirryn käsittelemään tärkeimpiä kalastajaryhmiä omana kokonaisuutenaan. Valitsin käsiteltäviksi italialaiset, kiinalaiset, portugalilaiset, skandinaavit, suomalaiset ja alkuperäisväestön. Kalastuksessa vaikutti paljon muitakin kansallisuuksia mutta uskon, että sain näillä tärkeimmillä ryhmillä hyvän läpileikkauksen kalastajayhteisöjen monimuotoisuudesta.

Eri etnisten ryhmien tarkastelulla käyttämäni lähdeaineiston kautta on tiettyjä epävarmuuksia. Yksi esimerkki on termi *skandinaavi* (*scandinavian*), joka esiintyy lähdeaineistossa. Sen merkitystä ei kuitenkaan missään kohta avata. Olettamukseni on ollut, että sillä viitataan ruotsalais-, norjalais- ja tanskalaisperäiseen väestöön. Suomalaiset (*finn*) käsitellään lähdeaineistossa erillään, joten teen

samoin. Ylipääntänsä eri kansallisuuksien erottaminen tuon ajan Yhdysvalloissa on epävarmaa. Tutkimuskirjallisuudessa on merkkejä siitä, että Yhdysvaltojen viranomaiset saattoivat erehtyä merkitessään tulijoiden kansallisuuksia. Siksi puheet eri kansallisuuksien vaikutuksesta ovat hieman epävarmoja.

Väestöryhmien tuon aikaisessa luokittelussa on muitakin haasteita. Esimerkiksi tiedot Columbia-joen kalastajaväestön alkuperästä tehtiin paitsi kyselyillä, niin myös tarkastelemalla nimiä nimilistoissa. Tämä on periaatteessa voinut johtaa sekaannuksiin kansalaisuuksissa. Esimerkiksi ruotsalaisen nimen omaava suomalainen on voinut periaatteessa päätyä tutkimuksessa skandinaaviksi. Myös muutokset eri maiden väestössä ja laajuudessa tulee ottaa huomioon. Esimerkiksi raportissa puhutaan usein itävaltalaisista kalastajista mutta tuon aikainen Itävalta oli laaja kokonaisuus, joka käsitti monia kansallisuuksia. Mainitut kalastajat eivät siis välttämättä olleet etnisesti itävaltalaisia. Tällaiset piirteet pitää huomioida lähdeaineistoa tarkastellessa.

Lähdeaineistossa ei myöskään avata sitä mitä tarkalleen tarkoitetaan, kun puhutaan esimerkiksi italialaisista, kiinalaisista tai suomalaisista? Olivatko nämä tuoreita maahanmuuttajia vai jo useamman sukupolven amerikkalaisia? Itse olen lähtenyt siitä oletuksesta, että kyseessä olivat siirtolaiset ja heidän jälkeläisensä, jotka eivät vielä olleet omaksuneet identiteettiä amerikkalaisina vaan erottuivat valtaväestöstä.

Seuraavaksi siirryn tarkastelemaan Tyynenmeren rannikon kalastuselinkeinoa (ks. Liite 1). Valtameren rannikolla merikalastus oli luonnollisesti tyypillistä, joten tämä on ilmeinen suunta. Tarkastelen kalastuksen harjoittamista eri alueilla ja tutkin miten se vertautuu lohenkalastukseen. Yhdysvaltojen Tyynenmeren rannikko on laaja alue, jossa on paljon ympäristöllistä ja maantieteellistä vaihtelua. Näin ollen on selkeämpää käsitellä asia pienissä osissa käsitellen eri alueita erikseen. En kuitenkaan tee tutkimuksessani perusteellista läpileikkausta, koska varsinkaan toisiaan lähellä olevilla alueilla ei ole suuria eroja ja aineistoa on sen verran paljon, että jo todennäköisesti luettelointi veisin suurimman osan tämän tutkimuksen sivumäärästä. Nostan esille siis joitakin tapauksia pitkin rannikkoa ja pyrin näin muodostamaan kuvan tilanteesta.

Viimeiseksi perehdyn vielä alueen lohenkalastusteollisuuteen ja sen tilanteeseen. Kerron ensin alan yleisestä tilanteesta 1880-luvulle tultaessa. Tämä tapahtuu pääosin tutkimuskirjallisuuden avulla. Tarkemman analyysin 1880-luvulle teen lähdeaineiston perusteella. Tämä siksi, että lohenkalastusteollisuus oli Länsirannikon merkittävin kalastusteollisuuden muoto ja siitä löytyy myös parhaiten tietoa. Katson että se tarvitsee erityistarkastelua. Tarkemmin tarkastelen tilannetta rannikon kahdella suurimmalla lohijoella: Columbia-joella Oregonin ja Washingtonin rajalla (ks.

Liitteet 3 ja 4) ja Sacramento-joella Pohjois-Kaliforniassa ja joka laskee San Fransiscon lahteen (ks. Liite 2). Tarkastelen mahdollisia eroja näiden kahden välillä ja pyrin etsimään niille selityksiä. Näiden kahden merkittävimmän lohijoen tilanne auttaa peilaamaan lohenkalastusteollisuuden tilannetta laajemminkin.

Lopuksi vedän asiat yhteen ja pyrin selittämään kalastusteollisuuden kehitystä ja piirteitä ja niihin vaikuttaneita tekijöitä. Pyrin vastaamaan tarkemmin tutkimuskysymyksiini.

Tutkimuskirjallisuus

Tutkimuskirjallisuuden löytäminen tutkimusaiheeni tiimoilta oli paikoin hyvinkin hankalaa. Toisaalta kyseessä on niin tarkka aihe, ettei siitä juuri ole tehty aikaisempaa tutkimusta ja toisekseen kalastus ei ole ollut tai sitä ei ole koettu niin merkittäväksi aiheeksi, että sitä juuri olisi käsitelty laajemmissakaan tutkimuksissa esimerkiksi Yhdysvaltojen historiasta. Näin ollen tutkimuskirjallisuuden löytämisessä on ollut haasteita. Lähdin lopulta siitä, että aloitan laajemmassa mittakaavassa ja siirryn siitä tarkempaan käsittelyyn, jolloin saan koottua itselleni listan aikaisemmasta tutkimuksesta. Vaikka kalastusta ei aiemmassa tutkimuksessa juuri käsitelläkään niin se antaa kuitenkin kuvaa tuon ajan maailmasta, joka taas vaikutti kalastuselinkeinon kehitykseen ja toimintaan.

Yleisenä kuvana Yhdysvaltojen historiaan toimii Reino Keron, Auvo Kostiaisen ja Keijo Virtasen teos *Uuden maailman jättiläinen: Yhdysvaltain historia* (1991). Se antaa mielestäni hyvän ja laajan kuvan Yhdysvaltojen kehityksessä. Vaikkei siinä käsitelläkään kalastusta niin se antaa kuvaa teollisesta ja yhteiskunnallisesta kehityksestä, joka vaikutti myös kalastusteollisuuteen. Toinen yleisellä tasolla liikkuva kirja, jota hyödynnän, on Michael Lindin *Land of Promise: An Economic History of the United States* (2013). Nimensä mukaisesti tämä teos tarjoaa tietoa Yhdysvaltojen taloushistoriasta ja kalastusteollisuus oli luonnollisesti osa tätä kokonaisuutta. Suoraan kalastusteollisuutta kirjassa ei käsitellä mutta muuten se antaa kuvan käsittelemäni ajanjakson Yhdysvaltojen talouden kehityksestä.

Käsittelen työssäni lyhyesti myös Kalifornian kultaryntäystä ja sen vaikutuksia. Tämä sen takia, että kyseessä oli ensisijainen ilmiö Länsirannikon kehitykselle. Näin ollen mielestäni sitä ei voi jättää pois tästä tutkimuksesta. Teokset, joiden pohjalta käsittelen aihetta ovat Mary Hillin *Gold: The California Story* (1999) ja Malcolm J. Rohrboughin *The Days of Gold: The California Gold Rush and the American Nation* (1997). Näiden pohjalta rakennan kuvan kultaryntäyksestä ja sen vaikutuksista. Molemmat löytyvät digitoituna EBSCOhost- tietokannasta.

Kalastuksen historian tiimoilta tutkimuskirjallisuuden löytäminen oli hankalaa. Kalastuksen historia ei ilmeisesti ole juuri kiinnostanut tutkijoita, joten aiempaa tutkimustakaan ei juuri ole. Lopulta käyttämäni tutkimus tältä osalta rajoittui kahteen teokseen. Yleisesti kalastuksen historiaa käsittelee Dietrich Sahrhagen ja Johannes Lundbeckin *A History of Fishing* (2011). Tämä on perusteellinen yleisteos kalastuksen historiasta. Itse olen käyttänyt sitä antamaan tietoa Yhdysvaltojen kalastuksesta lohensalastusteollisuuden ulkopuolelta. Toinen kalastuksen yleisestä historiasta kertova teos on Brian Faganin *Fishing: How the Sea Fed Civilization* (2017). Teos keskittyy kalastuksen arkeologisiin tutkimuksiin ja eri sivilisaatioiden kalastuselinkeinoon. Itse olen hyödyntänyt teosta kuvaillessani eri kalalajien kalastusta Euroopassa ennen saapumista Länsirannikolle.

Sivuan tutkimuksessani nopeasti Euroopan tilannetta ja miten se vertautuu Yhdysvaltoihin. Tähän tarkoitukseen olen hyödyntänyt kahta teosta. Ensimmäinen on Norjan historiaa käsittelevä ja myös sen kalastuselinkeinoon kehitystä tarkasteleva Rolf Danielsenin, Ståle Dyrvikin, Tore Gronlien, Knut Hellen ja Edgar Hovlandin teos *Norway: A History from the Vikings to Our Own Times* (1995). Toinen hyödyntämäni teos on *Turjanmeren maa: Petsamon Historia 1920-1944* (1999) ja siitä nimenomaan Veikko Riihisen artikkeli Petsamon kalastuksesta.

Toiset käyttämäni kalastuksen historiaan liittyvät teokset käsittelevätkin sitten lohensalastuksen historiaa Länsirannikolla. Nämä ovat David R. Montgomeryn *King of Fish: The Thousand-Year Run of Salmon* (2003) ja Jim Lichatowichin *Salmon Without Rivers: A History of the Pacific Salmon Crisis* (1999). Näistä Montgomeryn teos on enemmän yleisteos, joka käsittelee lohensalastusta eri puolilla maailmaa, myös Yhdysvalloissa. Lichatowichin teos taas käsittelee tarkemmin omaa tutkimusalueettani ja siten se tarjoaakin paljon tietoa historiallisesta lohensalastuksesta Länsirannikolla. Lichatowich on taustaltaan biologi eikä historiantutkija ja hän käsitteleekin aihetta vahvasti ympäristön näkökulmasta. En ole kuitenkaan kokenut tätä ongelmaksi, koska hän kuitenkin tuo esille hyvin lohensalastuksen historian. Columbia-joen kalastajista ja heidän elämästään kertoo Courtland L. Smithin teos *Salmon Fishers of the Columbia* (1979). Smithin läpi käymät asiat lohensalastuksesta ovat pitkälti samat kuin Lichatowichin, mutta hän tarjoaa yksityiskohtaisempaa tietoa Columbia-joen kalastajista.

Purkitustehtaiden toiminnan ja teollisuudenalan leviämisen tarkastelussa olen hyödyntänyt Dianne Newellin teosta *The Development of the Pacific Salmon-Canning Industry: A Grown Man's Game* (1989). Teoksen pääpaino on Kanadassa ja 1900-luvulla mutta siinä on pohjustusluku, joka kertoo yleisesti lohensalastusteollisuuden kehityksestä. Tätä osuutta olen hyödyntänyt selvittäessäni purkitusteollisuuden luonnetta ja historiaa.

Siirtolaisuushistorian osalta minua auttaa Carl L. Bankstonin ja Danielle Antoinette Hidalgon teos *Immigration in U.S. History* (2006). Se antaa hyvin yleistietoa Yhdysvaltoihin suuntautuneesta siirtolaisuudesta: Ketä tuli, mistä ja kuinka paljon? Se tarjoaa myös tietoa joistakin erityisistä ryhmistä, joita tarkastelen työssäni, kuten italialaisista. Täydennän tätä joillakin tarkemmilla tutkimuksilla eri siirtolaisryhmistä. Nämä antavat tarkempaa kuvaa siirtolaisten saapumisesta ja elämästä. Italialaisten kohdalla apunani on Salvatore John LaGuminan *The Italian American Experience: An Encyclopedia* (2000). Kiinalaisten kohdalla apuna toimii Roger Danielsin *Asian America: Chinese and Japanese in the United States since 1850* (2011). Nämä kaikki kolme kirjaa löytyvät digitoituna EBSCOhost- tietokannasta.

Portugalilaisten kohdalla apunani on toiminut Frederick G. Williamsin artikkeli *Portugese Bilingualism among Azoreans in California* (1980). Tämä teksti löytyy JSTOR-tietokannasta. Lyhyessä pätkässä käydään läpi Yhdysvaltojen portugalilaisväestön alkuperää.

Skandinaavien kohdalla olen joutunut tyytymään pitkälti eri tietokannoista löytyneisiin artikkeleihin. Etsintäoperaatio oli erittäin hankala, sillä koen tietokannat erittäin vaikeiksi käyttää. Sain kuitenkin kuvan heidän tilanteestaan.

Käytössäni on Terje Hasle Jorangerin artikkeli *Migration, Regionalism, and the Ethnic Other, 1840-1870*. Se on alkujaan julkaistu *American Studies in Scandinavia*- julkaisussa vuonna 2016, numerossa 48. Oma kappaleeni löytyi EBSCOhost- tietokannasta *America: History and Life*. Toinen aihetta käsittelevä saman tietokannan artikkelini on Mark Safstromin *Across the Deep Blue Sea: The Saga of Early Norwegian Immigrants from Norway to America through the Canadian Gateway*. Tämä artikkeli on alkujaan julkaistu *Scandinavian Studies*- julkaisun numerossa 88, vuonna 2016.

Suomalaisten kohdalla apunani on toiminut Arthur William Hogglandin *Finnish Immigrants in America 1880-1920* (1960). Tämä teos on kieltämättä jo aika iäkäs mutta en silti näe perusteita, miksei sitä voisi tutkimuksessa hyödyntää. Toinen suomalaisten siirtolaisuudesta kertova teos on Reino Keron *Suuren lännen suomalaiset* (1976). Tämänkin teos on jo varsin vanha mutta silti mielestäni se tarjoaa varteenotettavaa kuvaa suomalaisten siirtolaisuudesta Yhdysvaltoihin.

Suomalaisten ja skandinaavien kohdalla olen myös hyödyntänyt kahta lehtiartikkelia: Uuden Suomen numerossa 04.07.1947 julkaistua *Suomalaisia suurkalastajia ja karpalonkasvattajia kaukaisessa lännessä* ja *Fishin' Finns of the Columbia*, joka on julkaistu *Finlandia Pictorial*- julkaisussa numerossa 7-8 vuonna 1953. Molemmat löytyvät digitoituna Suomen siirtolaisuusinstituutin sivuilta. Otin nämä kaksi mukaan lyhyesti kuvatakseni sitä kuinka tärkeitä tekijöitä näistä ryhmistä myöhemmin tulisi kalastuksen kannalta tutkimallani alueella.

Kun puhutaan siirtolaisten syistä lähteä kotimaastaan, olen käyttänyt hyödykseni teosta *Maailmanhistorian pikkujättiläinen* ja tarkemmin vuoden 2006 versiota. Katson, että ihan historiallinen perustieto on tarpeen tarkastellessa ilmiötä. Tämän tarkoituksena on valottaa siirtolaisuuden syitä.

Lähdeaineisto

Heinäkuussa 1879 päätettiin Yhdysvalloissa toteuttaa mahdollisimman laaja tutkimus maan kalavesien tilasta. Tutkimuksen toteuttivat yhteistyössä Yhdysvaltojen kalakomissio (*United States Fish Commission*), jonka tarkoitus oli turvata Yhdysvaltojen kalavesien tulevaisuus suorittamalla tutkimuksia, ja väestönlaskentavirasto (*Census Bureau*). Tutkimuksen johtajuus annettiin eräälle George Brown Goodelle joka oli kansallismuseon apulaisjohtajana (*Assistant Director*) ja kalakomission jäsenenä tehnyt jo aiemmin tutkimusta Yhdysvaltojen kalavesien tilasta. Goode laati suunnitelman tutkimuksesta, joka sisältäisi tietoja muun muassa Yhdysvaltojen kalastuselinkeinon historiasta, kalastajaväestöstä ja kalastukseen liittyvää tilastotietoa. Kenttätyö itsessään annettiin eri toimijoille, joilla kullakin oli hoidettavaan oma osansa laajasta maasta. Kalifornian, Oregonin ja Washingtonin asioiden tutkiminen annettiin professoreille D. S. Jordan ja C. H. Gilbert. Työ suoritettiin pääosin vuosien 1880 ja 1881 aikana.

Raportin parissa työskenteli paljon ihmisiä. Siihen kuului kenttätyön tekijöitä, jotka keräsivät tietoa ja myös toimistotyöntekijöitä, jotka etsivät vanhoja tilastoja ja muuta tietoa. Nämä toimistotyöt hoitivat pääosin väestönlaskentaviraston väki. Erikoistietämystä vaativat tutkimukset hoitivat kalakomission ja kansallismuseon väki.

Tämä kyseinen raportti toimii lähteenäni tässä tutkimuksessa. Sen koko virallinen nimi on *The Fisheries and Fishery Industries of the United States*- raportti mutta se tunnetaan myös nimellä Goode-raportti sen päätekijän George Brown Gooden mukaan. Raportti on monipuolinen katsaus Yhdysvaltojen tuon aikakauden kalastusteollisuuteen ja väestöön. Se käsittelee laajasti kalastuselinkeinon historiaa ja nykytilannetta: kalastajia, kalastustekniikoita, kalalajeja, kalanjalostuksen tuotteita ja taloutta, kalavesien tuottoa ja paljon muuta kalastukseen liittyvää. Väestöpuolen mukaan ottamine selittyy varmasti sillä, että väestönlaskentavirasto oli mukana tutkimuksessa.

Raportin teon kustannuksista vastasivat kalakomissio ja väestönlaskentavirasto ja molemmat osapuolet tarkistivat osaltaan lopullisen raportin. Osa työstä suoritettiin kalakomission ja

kansallismuseon vapaaehtoistyöllä. Senaatti antoi 1882 julkiselle painolle (*Public Printer*) luvan julkaista raportti. Kuitenkin raportti nähtiin liian laajaksi, joten päätettiin, että kuvitettu osuus Yhdysvaltojen ruokakaloista julkaistaan erillisenä. Raportti julkaistiin lopulta kuudessa osassa vuosien 1884 ja 1887 välisenä aikana.

Raportissa julkaistut tilastot ja laskelmat on aiemmin julkaistu väestönlaskentaviraston (*Census Office*) julkaisuissa (*Census Bulletin*). Tässä näkyy virastojen yhteistyö.

Raportissa on toisinaan havaittavissa ristiriitaisuuksia tiedoissa. Palaan näihin tarkemmin käsittelyluvuissa. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että raportin teossa oli mukana paljon väkeä eri aloilta ja erilaisista taustoista. Oli tiedonkerääjiä tekemässä kenttätöitä ja toisaalta oli tilastotietojen etsijöitä toimistoissa. Näin ollen raporttiin saattoi eksyä ristiriitaista tietoa. Pitää muistaa myös, että ihmisillä on myös erilaisia tapoja katsoa asioita. Joku saattoi nähdä jonkin asian toisin, kuin toinen.

Edellä mainittu on ongelma, joka pitää ottaa huomioon, kun raportin tietoja tarkastellaan. Muuten en näe raportin käyttämisessä lähteenä suuria ongelmia. Kyseessä on kuitenkin Yhdysvaltojen hallinnon toimijoiden virallinen julkaisu, jonka tarkoitus oli tuottaa faktatietoa. Kalastus ei myöskään kaikesta päätellen ollut mikään kansallisesti olennainen teollisuudenala, jonka tekemisiä olisi tarvinnut peitellä tai silotella. On kenties mahdollista, että kalastuksen aiheuttamia ympäristöongelmia olisi siloteltu mutta nämä eivät ole tutkimukseni kannalta olennaisia seikkoja.

Sain raportin käsiteltäväksi digitoituna aineistona HathiTrust- sivuston kautta (hathitrust.org). Kyseessä on voittoa tavoittelematon verkkokirjasto, joka tarjoaa luettavaksi aineistoja ja akateemisia tutkimuksia Yhdysvaltojen tekijänoikeuslakien puitteissa. Kyseessä ei siis ole mikään piraattisivusto. Gooden raportti löytyy hathitrustin sivuilta kokonaan digitoituna. Aineistot ovat alkuaan Kalifornian yliopiston ja Harvardin yliopiston kokoelmista.

Vaikka raportissa käsitellään myös historiaa, niin se käsittelee laajasti myös silloista tilannetta ja siksi näenkin sen hyvin olennaiseksi ja tärkeäksi lähteeksi, kun tarkastellaan historiallista kalastusta Yhdysvalloissa. Kyseessä on tällöin nimenomaan lähde eikä aikaisempi tutkimus. Koska raportti on niin laaja, se antaa tarpeelliset välineet vastata tutkimuskysymyksiin. Varsinkin kun asiaa vielä täydennetään tutkimuskirjallisuudella.

Tutkimusmetodinani toimii sisällönanalyysi ja tarkemmin aineistolähtöinen sisällönanalyysi. Tämä siksi, että lähdän tutkimuksessani nimenomaan aineisto edellä enkä lähesty kysymyksiäni minkään teorian kautta. Lähdän liikkeelle tutkimusaiheestani, jonka pohjalta lähdän tarkastelemaan aineistoani.

Ensin lähdän liikkeelle aineiston pelkistämisestä. Tutustun aineistoon ja selvitan mikä siinä on hyödyllistä tai olennaista tutkimukseni kannalta. Nämä tiedot sitten kirjoitan ylös ja tutustun niihin tarkemmin. Tässä kohtaa rajaan aineistoa pääasiassa maantieteellisen rajauksen perusteella. Sitten luokittelen keräämäni aineiston valitsemieni teemojen mukaan. Nämä teemat kävin läpi työn rakenteessa.

Kun keräämäni tiedot sitten on pelkistetty, niin yhdistelen niitä ja pyrin näin saamaan kokonaiskuvan tutkimastani aiheesta. Tässä kohtaa eteen tukee aineiston ryhmittely. Pyrin löytämään pelkistetystä aineistosta tärkeät asiat. Tutkin aineistoa esimerkiksi etsimällä tiettyjä termejä, kuten *salmon*, *cannery* ja *Columbia river*. Myös eri kansalaisuudet kuuluvat tarkasteluuni, joten myös niiden esiintymiseen kiinnitän huomiota. Tässä vaiheessa tutkimus alkaa rakentua lopulliseen muotoonsa.

Lopuksi on vuorossa aineiston käsitteellistäminen, joka tutkimukseni kohdalla tarkoittaa johtopäätösten tekoa. Kun pelkistetty ja ryhmitelty aineisto on kirjattu ylös, niin on aika etsiä vastauksia kysymyksiin. Tämä tapahtuu vertaamalla kerättyä tietoa keskenään ja tarkastelemalla löydettyjä asioita syvällisemmin. Lähdeaineiston tietoja tarkastellaan myös tutkimuskirjallisuuden kautta. Yhdistelemällä asioita pyrin löytämään vastauksen kysymyksiini.

Raportissa mainitut mittayksiköt ovat hieman ongelmallisia nykylukijalle. Olen käyttänyt niiden määrittelyssä apuna *Weights and measures standards of the United States: A brief history* julkaisua vuodelta 1976. Itsenäistyessään Yhdysvalloissa ei ollut yhtenäistä määritelmää mittayksiköille. Ne olivat britannialaista alkuperää mutta sielläkään ei ollut yhtenäistä mallia. Yksikköjen virallisia määritelmiä tehtiin 1820 ja 1830 lukujen vaihteessa ja niihin palattiin uudestaan 1900-luvun alussa. Vuonna 1866 kongressi sääti metrijärjestelmän käytöstä ja määrittelystä ja silloin määritettiin seuraavat pituudet: 1 kilo = 2,2044 paunaa ja 1 metri = 39,37 tuumaa. Seuraavat muutokset mittoihin tehtiin 1893 joten olen lähtenyt oletuksesta, että raportissa käytettiin näitä yksiköitä. Vuonna 1893 jalka määritettiin vastaamaan 0.304 metriä. Jalan kohdalla olen käyttänyt tätä määritelmää.

Rahamääristä puhuttaessa olen lähtenyt arvosta, jonka mukaan vuonna 1880 yhden dollarin arvo oli 24,93 nykydollaria. Tämä luvun olen saanut historiallisesta rahanmuuntimesta *Historical Currency Conversions* osoitteesta futureboy.us.

Syli (*fathom*) on hankala yksikkö, koska sille ei ole vielä nykyäänkään olemassa yhtä kaikkien hyväksymää määritelmää. Yhdysvalloissa käytetty sylimitta on nykyään 1,828804 metriä mutta historiallisesti sen pituus on vaihdellut 1,5 ja 1,7 metrin välillä. Olen itse muuttanut sylit vastaamaan 1,8 metriä.

Raportissa puhutaan laivojen ja muiden alusten kokoa ilmaistaessa tonneista. Olen lähtenyt siitä oletuksesta, että tällä tarkoitetaan rekisteröintitonnia (*gross register tonnage*) joka määritettiin yksiköksi 1854. Yksi rekisteritonni vastaa noin 2,8 kuutiometriä. Koska lähteessä puhutaan vain tonneista niin ei ole varmaa puhutaanko yhteydessä bruttorekisteritonnista, joka vastaa aluksen kokonaiskapasiteettia vai nettorekisteritonnista, joka vastaa aluksen kykyä ottaa lastia.

Olen lisännyt tutkielman loppuun liitteeksi 4 karttaa, jotka sijoittuvat lähelle tutkimaani ajanjaksoa. Toivon näiden selkeyttävän työtäni, koska joudun viittaamaan paljon maantieteellisiin sijainteihin. Käytän vanhoja karttoja, koska mielestäni ne antavat paremman kuvan tuon ajan tilanteesta. Olen hankkinut kartat David Rumsey- karttakokoelmasta (*David Rumsey Map Collection*) osoitteesta davidrumsey.com. Kyseessä on David Rumseyn keräämä ja Stanfordin yliopistolle lahjoittama karttakokoelma, josta löytyy yli 100 000 digitoitua karttaa. Kokoelma on ilmainen ja vapaasti käytettävissä muuhun, kuin kaupalliseen tarkoitukseen.

Historiallinen tausta

Ensimmäiset uudisasukkaat ja kalastuksen aloittaminen

Ensimmäiset eurooppalaiset alkoivat saapua Länsirannikolle 1700 ja 1800-lukujen vaihteessa. Ensimmäiset tulijat olivat englantilaisia ja espanjalaisia turkiskauppiaita, jotka purjehtivat Tyynellämerellä ja kävivät kauppaa alkuperäisväestön kanssa. Heitä seurasivat tutkimusmatkailijat, jotka lähetettiin tutkimaan Yhdysvaltojen Ranskalta ostamaa Louisianan territoriota ja etsimään vesireittiä mantereen poikki kaupankäyntiä varten.¹

Ensimmäiset uudisasukkaat saapuivat Länsirannikolle turkisten perässä. Erityisesti majavan nahat olivat kysyttyä saalista. Kuitenkin varsin nopeasti huomio alkoi kiinnittyä alueen kalavaroihin ja erityisesti suurten jokien runsaisiin lohikantoihin. Koska maanviljelys ei ollut vielä levinnyt alueelle ja kulkuyhteydet olivat heikot, niin kauppa-asemille jääneiden kauppiaiden ja metsästäjien oli tultava toimeen paikallisilla ruuanlähteillä. Lohi nousi korvaamattomaksi ravinnoksi varhaisten asukkaiden parissa. Heikot saaliit kesällä ja syksyllä saattoivat aiheuttaa nälänhätää talvisin. Varhaiset uudisasukkaat eivät yleensä kalastaneet itse vaan ostivat lohta alkuperäisväestöltä.²

Vaikka ensimmäiset Länsirannikon siirtolaiset eivät juuri olleet kiinnostuneita kaupallisesta kalastuksesta niin kuitenkin jo varhain alettiin nähdä myös kalastuksen kaupalliset mahdollisuudet.

---

¹ Lichatowich 1999, 53.

² Lichatowich 1999, 81-82.

Jo varhaiset turkiskauppiat välittivät tietoa alueen suurista lohikannoista. Asian houkuttelevuutta lisäsi se, että vastaavaan aikaan lohenkalastus Itärannikolla oli alkanut taantua.³ Uusille kalavesille oli siis tarvetta ja Länsirannikon suuret lohijoet tarjosivat tähän mahdollisuuden.

Ensimmäiset lohet vietiin Columbia-joelta Itärannikolle vuonna 1829. Kyse oli tuolloin suolalohen kaupasta Bostoniin. Yritykset jatkuivat 1830-luvun alussa mutta ne kaatuivat varsin nopeasti. Syynä oli se, että tuon ajan suolalohi ei ollut useinkaan kovin hyvälaatuista. Niinpä sen kauppaaminen oli haastavaa. Toinen syy oli se, että amerikkalaiset joutuivat kilpailutilanteeseen brittiläisen Hudson Bay Companyn kanssa, jolla oli monopoli lohikauppaan alueella. Columbia-joen alue oli vielä tuolloin osa Isoa-Britanniaa. Hudson Bay Company yritti myös aloittaa Länsirannikon lohen vientiä Eurooppaan mutta yritys kaatui sielläkin suolalohen heikkoon laatuun. Brittiyrityksen valta alueella päättyi, kun Iso-Britannia ja Yhdysvallat sopivat rajalinjauksista vuonna 1846 ja Columbia-joki jäi Yhdysvaltojen puolelle.⁴ Nyt alueen lohenkalastus jäi amerikkalaisten käsiin.

Kalifornian Kultaryntäys

Länsirannikon alueen kehityksessä ei voida jättää huomiotta Kalifornian kultaryntäystä ja sen vaikutuksia. Kalifornia (ks. Liite 2) oli siirtynyt Yhdysvaltojen hallintaan vasta vuonna 1848 Meksikon kanssa käydyn sodan jälkeen. Samana vuonna James Marshall löysi kultahippuja Sacramento-joen sivuhaarasta nimeltä *American River*.⁵ Se oli alkusysäys Kalifornian kultaryntäykselle, joka mullisti Länsirannikon ja koko Yhdysvaltojen kehityksen.

Uutiset kulturalöydöistä alkoivat levitä nopeasti. Ensin huhujen ja lopulta lehdistön ja armeijan raporttien kautta.⁶ Seurauksena oli todellinen kansainvaellus Kaliforniaan. Tätä ennen länteen olivat matkanneet lähinnä turkismetsästäjät ja tutkimusmatkailijat mutta nyt tavalliset ihmiset lähtivät matkaan äkkirikastumisen toivossa. Eivätkä vain Yhdysvalloista, vaan kaikkialta maailmasta. Kymmenet tuhannet siirtyivät äkkirikastumisen toivossa länteen levittäen samalla Yhdysvaltojen hallinnollisen ja kulttuurisen vaikutuksen mukanaan ja tehden siitä todella Atlantilta Tyynellemerelle ulottuvan valtion.⁷ Kullankaivuu oli malliesimerkki amerikkalaisen unelman toteuttamisesta: Kuka tahansa saattoi kovalla työnteollaan ja yrittämisellään hankkia itselleen paremman elämän. Kulturalöytö alkoi myös vaatia paikallisten lakien täsmentämistä ja parantamista, koska kullankaivajien

---

³ Montgomery 2003, 125-126.

⁴ Lichatowich 1999, 82-83.

⁵ Rohrbough 1997, 7-11.

⁶ Rohrbough 1997, 28-31.

⁷ Hill 1999, 1-2.

oikeudet löytöihinsä piti turvata. Yhdysvaltojen asema alueella oli vielä tuore ja heikko, joten lakien säätäminen oli tärkeää myös uuden isännän vallan varmistamiseksi.⁸

Kultaryntäys muutti Länsirannikon pysyvästi. Ennen sitä Kalifornia oli ollut takapajuista ja harvaanasuttua syrjäseutua, jossa valtaa pitivät armeija, kirkko ja paikalliset mahtisuvut.⁹ Nyt alue sai paljon uusia asukkaita ja se tuli kiinteäksi osaksi Yhdysvaltoja. Kun kultaa ei sitten löytynytäkään aina toivottuja määriä niin osa kullankaivajista joutui tyytymään muihin toimeentulomahdollisuuksiin. Näin alueen elinkeinorakenne monipuolistui. Jotkut uudet asukkaat alkoivat hankkia toimeentulonsa kalastuksella.

Varhainen teollistuminen

Kultaryntäyksen ansiosta alkoi kasvaa tarve yhdistää Yhdysvaltojen osat toisiinsa rautateillä. Vuonna 1863 aloitettiin rakennustyöt radan rakentamiseksi Kalifornian Sacramentosta Nebraskan Omahaan. Vuonna 1869 ratatyömaat viimein kohtasivat Utahissa ja Yhdysvallat oli nyt liikkumisen kannalta yhtenäinen valtio.¹⁰

Tämä merkitsi suurta muutosta. Ennen matkustaminen laajan maan laidalta toiselle oli kestänyt jopa kuukausia. Nyt saman matkan saattoi tehdä viikossa ja huomattavasti halvemmalla. Näin ollen yhä useammalle tarjoutui tilaisuus lähteä länteen. Samalla Keski-Lännen suuret tasangot ja myös Länsirannikko vapautui asutukselle.¹¹

Myös muilla teollisuuden aloilla rautateiden rakentaminen sai aikaan kasvua. Lennätinlinjat kasvoivat yhdessä rautateiden kanssa. Nämä yhdessä mahdollistivat muiden Yhdysvaltojen nuorten teollisuudenalojen, kuten öljy- ja terästeollisuuden kasvun.¹² Voimistunut teollistuminen alkoi näkyä myös elintarviketeollisuuden kehityksenä. Sisällissodan aikana sotilaat tarvitsivat säilyvää ravintoa rintamalle, mikä johti säilykelihateollisuuden kasvuun ja kehittymiseen. Sodan jälkeen rautatiet ja lennätin loivat mahdollisuudet nyt korkealle kehitettyjen tuotteiden kauppaamisen koko laajaan maahan.¹³

---

⁸ Rohrbough 1997, 10-11.

⁹ Rohrbough 1997 s. 7-11.

¹⁰ Lind 2013, 151-153.

¹¹ Lind 2013, 151-153.

¹² Lind 2013, 160-163.

¹³ Lind 2013, 160.

Kalastusteollisuuden alku

Kalastus ei koskaan ollut ensiarvoisessa asemassa nuoren Yhdysvaltojen varhaisessa taloudessa tai teollisuudessa. Yksi iso tekijä tässä oli suuri karjankasvatus ja lihateollisuus, joka varmisti helpon ja halvan lihan saannin. Kalastus tai kalastustuotteet eivät kunnolla pystyneet kilpailemaan karjankasvatuksen kanssa. Sen merkitys olikin suurta lähinnä paikallisella tasolla, kuten New Englannin alueella, Suurilla järvillä tai Länsirannikon lohijoilla, kuten aikaisemmin todettiin.¹⁴

Yksi keskeinen ongelma varhaisessa kalastusteollisuuden oli miten saada kala säilymään. Kala on kuitenkin erittäin helposti pilaantuva elintarvike. Tämä ominaisuus tekee siitä hankalammin säilöttävän kuin lihan. Perinteisesti kalaa on säilötty kuivaamalla, suolaamalla tai savustamalla. Nämä kalatuotteet kärsivät kuitenkin usein laatuongelmista ja huonosta mausta.

Asiat alkoivat muuttua hiljalleen 1800-luvun puolenvälin tienoilla. Laajentuneet ja koko maan kattavat rautatieverkostot mahdollistivat nyt kalan siirron nopeasti kalastuspaikalta kuluttajille. Helposti pilaantuvan kalan nopea siirtäminen oli erittäin tärkeää. Myös lennätinlinjat auttoivat, kun nyt voitiin ilmoittaa tehokkaasti ennalta, milloin kalakuorma oikein oli tulossa. Myös kylmäkoneiden ja säilykkeiden käyttö kalan säilöntään alkoi kehittyä samaan aikaan. Nyt perinteinen ongelma kalan säilömisestä pitkäksi aikaa oli ratkaistu.¹⁵ Tämä mahdollisti kalastusteollisuuden nopean nousun.

Vaikka kalastusteollisuus ei ollutkaan Yhdysvaltojen teollisen nousun suuria tekijöitä vaan pikemminkin pieni toimija niin se silti oli riippuvainen muusta teollisuudesta. Kun Yhdysvallat alkoi liikkua kohti teollistunutta yhteiskuntaa, se loi edellytyksiä myös kalastusteollisuuden nousulle. Kalastusteollisuuskin tarvitsi pääomaa ja toimijoita. Teollistuminen loi maahan pääomaa ja Kalifornian kultaryntäys houkutteli uutta väkeä maahan ja erityisesti Länsirannikolle, joka oli ennen ollut harvaanasuttua ja takapajuista seutua. Korkeammalle kehittyneessä teollisessa yhteiskunnassa oli helpompaa alkaa kehittää omaa teollisuudenalaa kuin heikosti kehittyneessä maatalousyhteiskunnassa.

Lohenpurkitusteollisuuden synty

Vaikka Länsirannikon väkimäärä olikin noussut kultaryntäyksen ja rautateiden rakentamisen ansiosta niin kalakauppa kärsi yhä suolalohen heikosta laadusta.¹⁶ Vallankumous ruuansäilönnässä alkoi kuitenkin olla lähellä. 1800-luvun alun Ranskassa kehitettiin tekniikoita, joilla ruoka saataisiin

---

¹⁴ Sahrhage & Lundbeck 2011, 224.

¹⁵ Sahrhage & Lundbeck 2011, 224.

¹⁶ Lichatowich 1999, 83-84.

säilymään mahdollisimman pitkään. Tämä johti täyssäilykkeiden keksimiseen, joka mullisti ruuantuotannon.¹⁷

Kesti kuitenkin aikansa, että uusi teknologia levisi maailman syrjäisiinkin kolkkiin, kuten Länsirannikolle. Tietävästi ensimmäisenä kalasäilykkeiden tuotanto alkoi 1830-luvulla Skotlannissa. Amerikan mantereen kalastusteollisuuden täyssäilykkeet rantautuivat ensimmäisenä Maineeseen ja New Brunswickiin Kanadaan. Näillä alueilla aloitettiin lohen ja hummerin purkitus 1840-luvulla.¹⁸

Lohenpurkituksen tärkeimmät pioneerit Länsirannikolla olivat Humen veljekset William, George ja Robert, jotka aloittivat lohenpurkituksen Sacramento-joella vuonna 1864. Alku oli vaikea. Varhaiset tinapurkit piti sulkea käsin tinaamalla mikä oli hidasta ja epävarmaa. Jopa puolet valmistetuista purkeista vuosi ja sisältö pilaantui. Myös kuumennusprosessin hallinnassa oli ongelmia ja jotkin purkit sananmukaisesti räjähtivät kuumennuksen aikana. Vaikeuksien vuoksi sijoittajat eivät innostuneet Humen ideasta ja hänen oli vaikea löytää pääomaa. Myös Sacramento-joen lohikanta oli alkanut taantua huippuvuosista ympäristöongelmien takia. Ongelmien edessä Humet päättivät siirtää tuotantonsa toiseen paikkaan. Uudeksi paikaksi valikoitui Eagle Cliff Columbia-joella, jonne he perustivat purkitustehtaan vuonna 1866.¹⁹

Kalastus Columbia-joella lähti nopeaan nousuun. Humet onnistuivat kehittämään purkkejaan luotettavimmiksi ja purkitettu lohi oli paremman makuista kuin kuivattu tai suolattu lohi. Samanaikainen voimakas teollistuminen loi maahan pääomaa, joten Humet löysivät nyt helpommin sijoittajia. Teollistuminen loi lisäksi suuren määrän teollisuustyöläisiä, jotka tarvitsivat halpaa ja maistuvaa ruokaa. Teknologia, rahoitus ja kysyntä olivat nyt kunnossa. Humet saivatkin nopeasti kilpailijoita. Kun he aloittivat lohenpurkituksen Columbia-joella, he olivat alansa ainoita mutta sen jälkeen purkitustehtaiden määrä nousi rajusti.²⁰ Huippu saavutettiin 1880-luvun puolessavälissä: Vuonna 1880 Columbia-joella toimi 29 purkitustehdasta ja siellä tuotettiin vuosittain 539 000 lohipurkkia. Vuonna 1883 saavutettiin suurimmat tuotantomäärät, kun joella toimi 40 purkitustehdasta ja siellä tuotettiin yli 634 000 lohipurkkia.²¹

Kun purkitustehtaiden määrä lisääntyi ja kilpailu koveni niin raaka-aineen eli lohen hinta nousi voimakkaasti. Toisaalta tuotannon kasvaessa lopullisen tuotteen eli lohipurkkien hinta putosi. Purkittajat vastasivat ongelmaan kehittämällä uutta teknologiaa tuotannon tehostamiseksi.

---

¹⁷ Lichatowich 1999, 84.

¹⁸ Newell 1989, 4.

¹⁹ Lichatowich 1999, 85-86.

²⁰ Lichatowich 1999, 86-87.

²¹ Smith 1979, 21.

Esimerkkeinä näistä innovaatioista olivat juottokone, joka tehosti purkkien sulkemista ja purkin täyttäjäkone, joka tuotiin markkinoille 1882. Purkittajat etsivät myös uusia markkinoita ja niitä löytyi Englannista, Australiasta, Uudesta-Seelannista ja Etelä-Amerikasta.²² 1880-luvulle tultaessa alan kehitys oli siis hyvässä vauhdissa.

Luonnollisesti lohenpurkitusbisnes alkoi levitä Columbia-joelta myös muualle Länsirannikolle. Vuonna 1876 Robert Hume, nuorin Humen veljeksistä, perusti purkitustehtaan Rogue-joelle eteläiseen Oregoniin (ks. Liite 3). Samana vuonna alkoi lohenpurkitus Puget Soundissa.²³ Lopulta 1880-luvulle tultaessa jokainen Länsirannikon joki, jossa vain oli tarpeeksi lohta, oli lohenpurkitusteollisuuden piirissä. Leviäminen ei rajoittunut vain Yhdysvaltojen länsirannikolle vaan lohenpurkitusteollisuus levisi myös Kanadaan ja Yhdysvaltojen Venäjältä ostamaan Alaskaan.²⁴

Lohenpurkitusteollisuuden synty noudatteli siis pitkälti samaa kaavaa kuin monen muunkin teollisuudenalan. On olemassa joku luonnonvara mutta jota ei tarvittavan teknologian puutteen takia ole voitu tehokkaasti hyödyntää. Sitten joku rohkea pioneeri keksii jotain uutta ja tekee läpimurron. Kun ovi on avattu niin alkuperäinen pioneeri saa nopeasti kilpailijoita. Näin syntyy uusi teollisuudenala.

Muu kalastustoiminta

Vaikka lohenpurkitus Länsirannikolla alkoi kasvaa teollisuudenalaksi niin muiden kalalajien kalastus ei lähtenyt käyntiin samassa tahdissa. Käydään seuraavaksi hieman läpi muiden rannikon merkittävien saaliskalojen kalastusta ja taustoja. Monia näistä on perinteisesti kalastettu Euroopassa, joten kerron hieman niistä. Näin haluan osoittaa, että nämä eivät olleet uudisasukkaille outoja kaloja tai sellaisia, joita perinteisesti olisi vieroksuttu.

Silliä on kalastettu Euroopassa tuhansia vuosia sen runsaslukuisuuden ansiosta. Kuitenkin pitkään sen tehokkaan hyödyntämisen esteenä oli sen öljyisyys. Tämä aiheutti sen, että pyydetty silli pilaantui tunneissa ja öljyistä lihaa oli myös haastavaa kuivata. Suolaaminen toimi, mutta suola oli pitkään harvinainen ja kallis hyödyke. Läpimurto sillin kalastuksessa saatiin 1300-luvulla, kun suolan käyttö alkoi yleistyä ja suolaamistekniikat kehittyivät. Tynnyreihin suolattu silli säilyi jopa vuosia. Tämä mahdollisti kalakaupan kehittymisen. Skandinaavit olivat tässä kehityksessä edelläkävijöitä.²⁵

---

²² Smith 1979, 18-19.

²³ Salmi Washingtonin osavaltiossa lähellä Kanadan rajaa (ks. Liite 4).

²⁴ Lichatowich 1999, 87-88.

²⁵ Fagan 2017, 247-252.

Silliä alettiin kalastaa Länsirannikolla 1870-luvulta lähtien. Kalastus tapahtui pääosin pohjoisilla vesillä Brittiläisestä Columbiasta Alaskaan. Silli yleensä suolattiin vientiä varten.²⁶ Puget Soundissa toimi 1880-luvun alussa yksi sillinkalastusyriety, joka suolasi ja kuivasi silliä ja valmisti siitä myös kalaöljyä.²⁷

Kuten silliä niin myös turskaa on Euroopassa kalastettu jo tuhansia vuosia. Toisin kuin sillin niin turskan liha on kuivaa, mikä tekee siitä sopivan kuivakalan valmistukseen. Kuivattu turska säilyi vuosia ja oli kevyttä kantaa, mikä teki siitä suosittua erityisesti sotilaiden ja merenkävijöiden ruokana. Kylmän veden kalana turskan kalastus on aina rajoittunut pohjoisille vesille.²⁸ Kun Alaska siirtyi Yhdysvaltojen omistukseen vuonna 1867 niin turskan kalastus noilla pohjoisilla vesillä alkoi.²⁹ Länsirannikolla toimi joitakin turskankalastuslaivastoja mutta suuresta turskankalastuksesta ei juuri ole merkkejä. Tyynenmeren turskaa esiintyy kuitenkin Alaskasta Kalifornian rannikolle asti. Ehkä eteläiset kannat olivat liian heikkoja tukeakseen tehokasta kalastusta. Turska viihtyy kuitenkin parhaiten kylmässä vedessä.

Sardiinin purkitus lähti kunnolla liikkeelle vasta 1915 kun tonnikalalan purkittajat alkoivat tuottaa myös sardiinipurkkeja. Taustalla oli ensimmäisen maailmansodan aiheuttama viennin katkeaminen Eurooppaan. Sardiineja käytettiin perinteisesti eläinten rehuksi mutta nyt niitä alettiin purkittaa myös ihmisravinnoksi. Huippunsa sardiininkalastus saavutti vasta 1930-luvulla.³⁰

Pallas on perinteisesti ollut tärkeä Länsirannikon alkuperäisasukkaille. He kalastivat näitä valtavia kampeloita yksinkertaisilla kanooteilla ja koukkupyödyksillä. Pallakset painavat kymmeniä kiloja ja suurimmat voivat olla lähelle satakiloisia, joten niiden pyytäminen vaati alkuperäisasukkailta rohkeutta ja taitoa.³¹ Ensimmäinen nykyaikainen pallaksen kalastus alkoi Puget Soundissa 1890-luvulla. Lohesta, sillistä ja sardiinista poiketen pallasta kalastettiin ja kalastetaan edelleen pääasiassa pitkällä siimalla eikä verkoilla. Kuten sardiininkin kohdalla niin myös pallaksen kalastus lähti kunnolla käyntiin ensimmäisen maailmansodan aikana ja saavutti huippunsa 1930-luvulla.³²

---

²⁶ Sahrhage & Lundbeck 2011, 239-240.

²⁷ *Fisheries and Fishery Industries of the United States (tästä eteenpäin FFIUS), Section 2, A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 625-627.

²⁸ Fagan 2017, 257-262.

²⁹ Sahrhage & Lundbeck 2011, 239-240.

³⁰ Sahrhage & Lundbeck 2011, 238.

³¹ Fagan 2017, 90-91.

³² Sahrhage & Lundbeck 2011, 239.

Tässä kohtaa lähdeaineistossa ja tutkimuskirjallisuudessa on olemassa ristiriita. Lähdeaineiston perusteella kuitenkin tiedetään, että pallasista kalastettiin jo aiemmin kuin 1890-luvulla. Ehkä silloinen kalastus oli niin pienimuotoista, että sitä ei huomioitu aiemmassa tutkimuksessa.

Sisävesikalastuksessa sampi nousi paikoin lohien rinnalle. Etenkin Sacramento-joella sampi oli lohien jälkeen tärkein saalis.³³ Jo Keski-aikaisessa Euroopassa sampi oli arvostettu eliitin herkku. Jopa yli kolme metriä pitkäksi ja 400 kiloa painavaksi kasvava kala oli suosittu ja arvokas lahja. Nykyään sampea kalastetaan sen mädin eli kaviaarin takia mutta perinteisesti myös sammen lihaa on arvostettu.³⁴ Sampikalaja on monia lajeja. Tyynenmeren rannikolla esiintyvä valkosampi (*Acipenser transmontanus*) kasvaa yleensä kahdesta kolmeen metriseksi mutta suurimmillaan se kasvaa kuusimetriseksi ja painaa yli 800 kiloa. Länsirannikon alkuperäisväestö kalasti näitä valtavia kaloja harppuunoilla.³⁵ Sampi voi siis olla haastavampi saalis kuin pienempi lohi.

Varhainen kalastus Länsirannikolla tapahtui siis pitkälti lohien ehdoilla. Ainakin tilanne oli tämä vielä 1800-luvun puolella. Asiassa saattoi olla teknologisia rajoituksia. Silli, sardiini, turska, tonnikala ja pallas kalastetaan mereltä toisin kuin lohi. Tämä on voinut johtaa siihen, että riittävää teknologiaa tehokkaaseen kalastustoimintaan merellä ei vielä ollut alueella samaan aikaan, kun lohienkalastus lisääntyi. Toisaalta on selvää, että kalastukseen ja säilöntään oli olemassa teknologiaa jo paljon ennemmin, kuin uudisasukkaat saapuivat Länsirannikolle. Euroopassa monien samojen kalalajien kalastusta oli harjoitettu menestyksekkäästi jo satoja vuosia. Niinpä teknologian puuttuminen ei tunnu todennäköiseltä.

Voi tietysti olla, että teolliseen ja kilpailukykyiseen kalastukseen tarvittava teknologia ei ollut vielä levinnyt alueelle. Yhdysvaltojen Itämeren rannikolla 1870-luvulta höyrykäyttöiset alukset ja suuret kurenuotat lisäsivät rannikon kalastusta jopa liikaakin ja vuosisadan loppuun mennessä paikalliset silli-, pallas-, makrilli- ja hummerikannat olivat romahtaneet. Kun 1900-luvun alussa vielä dieselmootorit otettiin veneenmoottoreiksi niin merten kalastajat pääsivät entistä kauemmas merelle entistä nopeammin. Silloin valtameret avautuivat teolliselle kalastukselle.³⁶ Kilpailu on siis ollut kovaa ja voi olla, että siksi Tyynenmeren rannikon kalastus ei päässyt kunnolla käyntiin vielä 1800-luvun aikana. Atlanti oli niin vahva kalastusalue, että sen kanssa oli vaikea kilpailla.

Pidän todennäköisimpänä, että lohienkalastukseen keskittymisen taustalla oli sen helpompi saatavuus ja vahva markkina-asema. Jokiin nousevana kalana lohi oli helpommin kalastajien saatavilla, kuin

---

³³ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries*, Volume 1, 737.

³⁴ Fagan 2017, 244-245.

³⁵ Fagan 2017, 93.

³⁶ Fagan 2017, 290-291.

merestä saatavat kalat. Kun lohelle sitten vielä oli olemassa vahvat markkinat ja kaikki saatu lohi saatiin varmuudella kaupaksi ei kalastajien tai purkittajien tarvinnut lähteä lohijokia kauemmas kalaan.

Euroopan tilanne

Myös Euroopassa kalastuselinkeino alkoi kehittyä 1800-luvun aikana. Erityisen hyvin tämä näkyi Norjan kalastusteollisuudessa. Ennen kalastus oli ollut lähinnä maanviljelijöiden sivutoimi. Asiaan vaikutti säilytysteknologian puute ja tärkeimpien saaliiden eli sillin ja turskan sesonkiluonteisuus. Niitä oli saatavilla rannikolta vain lyhyenä kutuaikana. 1800-luvun alusta uusi sillin kevätsezonki auttoi laajentamaan kalastustoimintaa. Samaan aikaa väestönkasvu Euroopassa loi tarvetta halvalla ruualla. Norjaa auttoi myös se, että samaan aikaan kilpailijan eli Ruotsin sillikannat olivat taantuneet. Näin ollen Norjan kalastusteollisuus lähti voimakkaaseen nousuun. Norjasta vietiin pääasiassa suolasilliä, kuivattua turskaa ja turskan maksasta valmistettua kalaöljyä. Vähemmissä määrin vietiin myös lohta, makrillia ja hummeria. Kalakaupan kehittyminen loi pohjaa kalastuskaupunkien kasvulle ja paikallisen keskiluokan nousulle. Kalastajien erikoistumisessa ei kuitenkaan vielä tuolloin tapahtunut suurta muutosta, koska suurin osa heistä oli päätoimeltaan maanviljelijöitä.³⁷

Kalastus on perinteisesti ollut arktisella alueella tärkeä ravinnonlähde, joten siellä on harjoitettu tehokasta kalastusta. Tämä perinteinen kalastus on luonut hyvin pohjaa myöhemmälle teolliselle kalastukselle. Esimerkiksi Petsamossa kalastus on perinteisesti ollut tärkein elinkeinoista. Alueella oli puhtaasti kalastuksella eläviä, mutta myös maanviljelijöille ja poronhoitajille kalastus oli tärkeä sivuelinkeino. Alueella kalasti jo vanhastaan niin saamelaisia, norjalaisia, suomalaisia, karjalaisia ja venäläisiä kalastajia. Esimerkiksi suomalaisia kalastajia alkoi siirtyä alueelle jo 1700-luvun aikana kalastusesongin ajaksi.³⁸

Petsamon kalastus oli perinteisesti pienkalastusta, jota hoitivat yksittäiset kalastajat ja perheet. Rajoituksena oli välineistön puute. Veneet olivat yleensä pieniä, joten kalastajat eivät päässeet kauas rannikolta. Merikalastus tapahtui tavallisesti pitkillä siimoilla, jotka saattoivat olla kilometrejä pitkiä. Niillä kalastettiin pääasiassa turskaa, koljaa ja pallasta. Muita pyyntivälineitä olivat onget, nuotat ja verkot, joilla pyydettiin erityisesti kampeloita. Jokialueilla etenkin suomalaiset ja koltat harjoittivat menestyvää lohenkalastusta. Petsamossa oli monia tuottoisia lohijokia, joilla kalastettiin lohta pääasiassa verkoilla ja patorakennelmilla. Myös järvillä harjoitettiin tärkeää kotitarvekalastusta.³⁹

³⁷ Danielsen & Hovland 1995, 235-239

³⁸ Riihinen 1999, 249-255

³⁹ Riihinen 1999, 249-255

Petsamon kalastus alkoi nykyaikaistua 1920-luvun aikana. Tuolloin purjeveneet alkoivat vaihtua moottorikäyttöisiin ja rannikolle ilmaantui suuria kalastusaluksia, jotka suuntasivat matkansa kauemmas avomerelle. Petsamon siirtyminen Suomen hallintaan myös nykyaikaisti aluetta ja monipuolisti sen elinkeinorakennetta.⁴⁰

Kalastus kehittyi siis Euroopassa suunnilleen samoin askelin ja samaan aikaan, kuin Yhdysvalloissakin. Näin ollen Yhdysvaltojen kalastuksen kehitys ei ollut mikään irrallinen ilmiö vaan sidoksissa yleiseen kehitykseen. Toisaalta asia vaatisi varmasti tarkempaa tutkimusta, kuin edellä käsittelemäni. Näin asiasta saataisiin tarkempi ja selkeämpi kuva. Voidaan kuitenkin suurella todennäköisyydellä sanoa, että 1800-luvun aikana ja 1900-luvun alussa kalastus yleisesti kehittyi pienten toimijoiden ammatista suurteollisuudeksi. Asiassa oli varmasti paikallisia eroja, mutta tämä oli yleistilanne sekä Yhdysvalloissa, että Euroopassa.

---

⁴⁰ Riihinen 1999, 249-255

1. Amerikan siirtolaiset ja alkuperäisväestö

Kuten edellä todettua, niin teollinen elinkeino tarvitsee tuekseen toimijoita. Kalastuksen tapauksessa tämä tarkoittaa yrittäjiä, kalastajia, kauppiaita, ja työntekijöitä. Kalifornian kultaryntäys auttoi suuresti saamaan lisää väkeä aiemmin vähäväkiselle Länsirannikolle. Kalataloudessa suureen rooliin nousivat ulkomailta Yhdysvaltoihin saapuneet siirtolaiset. Tämä koski laajemminkin amerikkalaista yhteiskuntaa, jonka kehitykseen siirtolaisten vaikutus oli merkittävä. Tarkastellaan seuraavaksi tätä ilmiötä ja sen vaikutuksia Länsirannikon nuoreen kalastusteollisuuteen tarkemmin.

Amerikan mantereen alkuperäisväestö oli luonnollisesti ensimmäinen kalastuselinkeinon harjoittaja mantereella. Myös Länsirannikolla heillä oli oma monipuolinen ja menestyvä kalastuskulttuurinsa. Kuitenkin, kuten muuallakin mantereella niin kalastuksessakin alkuperäiset tavat korvautuivat uusilla uuden valtakulttuurin myötä. Se ei kuitenkaan tarkoittanut, että alkuperäisväestö olisi jäänyt täysin syrjään kalastuksessa. Tarkastelen tämän luvun yhteydessä myös heitä.

1.1 Yhdysvaltojen siirtolaisuus

Yhdysvaltoihin saapuneet siirtolaiset olivat ensiarvoisen tärkeässä roolissa nuoren valtion muotoutumisessa. Jokainen ryhmä toi mukanaan jotain omaa vanhasta kotimaastaan, joka sitten esiteltiin uudelle kotimaalle. Jos tämä joki osoittautui hyödylliseksi, siitä saattoi tulla osa uutta amerikkalaista elämäntapaa ja kulttuuria. Tämä kehitys näkyi myös nuorena amerikkalaisessa kalastuselinkeinossa. Eri puolilta maailmaa saapuneet siirtolaiset toivat mukanaan vanhoja kalastusmetodejaan, joita sitten kehiteltiin vastaamaan uusia olosuhteita. Tulokkaita ja siten vaikutteita saapui Välimereltä, Atlantilta, Jäämereltä ja Aasiasta. Voi siis sanoa, että vaikutteita tuli monelta suunnalta.

Siirtolaisuuteen vaikuttivat sekä lähtömaan poistyöntävät tekijät, että uuden kotimaan vetovoimatekijät. Eurooppa eli 1800-luvulla sisäisesti levotonta aikaa. Uudet aatteet, kuten nationalismi ja liberalismi ravisuttivat vanhoja valtarakenteita, ja ympäri Eurooppaa koettiin vallankumouksia ja kansannousuja. Espanjassa ja Portugalissa vaadittiin hallinnon liberalisointia jo 1820-luvulla. Tätä seurasi muitakin levottomuuksia. Vallankumoukset huipentuivat Euroopan ”Hulluun vuoteen” 1848.⁴¹ Tätä seurasivat vielä Italian ja Saksan yhdistymistaistelut.⁴²

Yhdysvallat pyrki osaltaan lisäämään vetovoimatekijöitä houkutellessaan siirtolaisia. Merkittävin tekijä oli vuonna 1862 säädetty *Homestead Act*, joka antoi jokaiselle Yhdysvaltojen kansalaiselle tai

⁴¹ Virtanen 2006a, 792-793.

⁴² Hovi 2006, 722-723.

sellaiseksi aikovalle oikeuden ottaa ilmaiseksi viljelykäyttöön 64 hehtaaria maata. Euroopassa teollistumisen aiheuttama väestönkasvu ja lisääntynyt kilpailu olivat aiheuttaneet maatilojen pienenemisen ja maatalouden kriisiytymisen. Lisäksi monessa Euroopan maassa maanomistus keskittyi edelleen valtiolle, kirkolle tai suurmaanomistajille. Monet lähtivät etsimään omaa maata Yhdysvalloista.⁴³

1800-luvun alusta lähtien siirtolaisuuden painopiste oli Länsi- ja Pohjois-Euroopassa. Vuosina 1890-1924 siirtolaisuuden painopiste siirtyi Italiaan, Itä-Eurooppaan ja Venäjälle. Painopisteen muutos alkoi näkyä ristiriitoina, kun uusien tulokkaiden kulttuuri ja toisinaan ulkonäkö erosivat aiemmin saapuneiden vastaavista.⁴⁴

Uusien siirtolaisryhmien saapuminen tarkoitti yleensä sitä, että vanhojen ryhmien asema vahvistui. Uudet tulijat saivat hoidettavakseen väheksytyimmät tehtävät. Sen sijaan pidempään maassa olleet, paremmin koulutetut ja ainakin osin jo amerikkalaistuneet taas pääsivät korkeammalle yhteiskunnassa.⁴⁵

Edellä kerrottu voi selittää sitä, miksi kalastuselinkeinoa hallitsivat siirtolaiset. Kyseessä oli kuitenkin raskas, likainen ja huonosti palkattu ammatti. Näin ollen se ei varmasti houkuttellut puoleensa väkeä, jolla oli mahdollisuuksia päästä johonkin korkeamman aseman ammattiin. Toisin sanoen niitä, jotka olivat jo sopeutuneet Yhdysvaltoihin. Se kuitenkin tarjosi köyhälle, kouluttamattomalle ja mahdollisesti kielitaidottomalle uudelle siirtolaiselle jonkinlaisen toimeentulon. Varsinkin jos ammattia oli ehditty harjoittaa jo kotimaassa.

1.2 Italialaiset, kalastus ja kalakauppa haltuun

Siirtolaisten saapuminen

Ensimmäiset italialaiset saapuivat Yhdysvaltoihin jo ennen sisällissotaa. Heitä oli kuitenkin vain vähän, noin 3000-4000 henkeä. Suurin osa heistä oli myös varakkaita yrittäjiä, käsityöläisiä, kauppiaita, näyttelijöitä tai muusikkoja. Jo varhaisilla tulijoilla oli suuri vaikutus Yhdysvaltojen kulttuurielämään. Esimerkiksi italialainen ooppera oli erittäin suosittua.⁴⁶

Suurin italialaisten muuttoaalto lähti liikkeelle 1880-luvulta. Vuosien 1880 ja 1920 välissä yli 4 miljoonaa italialaista saapui Yhdysvaltoihin. Heistä jopa 80% oli miehiä. Koska Itärannikko oli alue,

⁴³ Virtanen 2006b, 850-851.

⁴⁴ Bankston & Hidalgo 2006, 318-319.

⁴⁵ Bankston & Hidalgo 2006, 236-239.

⁴⁶ Bankston & Hidalgo 2006, 409.

johon lähes kaikki heistä ensimmäisenä saapuivat, niin myös suurimmat italialaisten yhteisöt muodostuivat sinne. Suurimmat olivat New Yorkissa, Philadelphiassa ja Bostonissa. Kaikki eivät kuitenkaan jääneet pysyvästi Yhdysvaltoihin, vaan osa palasi takaisin kotimaahansa tienattuaan tarpeeksi. Tarkkaa tietoa palaajien määrästä ei ole, mutta sen on arvioitu olleen 30-50% saapujista.⁴⁷

1800-luvun puoliväli oli Italiassa levotonta aikaa. Italian yhdistymistaistelu eli *risorgimento* oli käyty 1860-1870 luvuilla.⁴⁸ Tämän myötä Pohjois-Italia oli saanut maassa poliittisen ja taloudellisen vallan. Lisäksi sosiaaliset olosuhteet olivat usein epäoikeudenmukaisia, ja monet talonpojat kärsivät suurmaanomistajien harjoittamasta sorrosta. Maata vaivasivat myös nälänhädät ja malariaepidemiat.⁴⁹ Italiassa oli siis monia syitä sille, miksi ihmiset päättivät lähteä kokeilemaan onneaan kotimaansa ulkopuolelle.

Suurin osa italialaisista saapui Yhdysvaltoihin työläisiksi. Tavallisesti italialaistaustainen alihankkija eli *padroni* houkutteli Italiassa köyhiä ihmisiä lähtemään Yhdysvaltoihin työn tekoon. Toimintaan kuuluivat lupaukset hyvästä toimeentulosta. *Padroni* myös järjesti matkan Yhdysvaltoihin. Perillä italialaiset työskentelivät usein työläisinä rakennushankkeissa ja tehtaissa. Jotkut aloittivat myös maanviljelyn. Suuresta maahanmuuttajien aallosta seurasi kuitenkin syrjiviä asenteita valtaväestön keskuudessa. Tästä seurasi se, että suurin osa italialaisista juuttui etnisille asuinalueille, enklaveille.⁵⁰

Koska Yhdysvalloissa vallalla ollut kulttuuri pohjautui pitkälti Länsi- ja Pohjois-Euroopasta omaksuttuun malliin niin italialaiset, jotka erosivat tästä mallista, nähtiin helposti muukalaisina ja he saivat osakseen enemmän syrjintää, kuin monet aiemmat ryhmät. Uusien tulijoiden odotettiin omaksuvan amerikkalaisen elämäntavan. Selkeimmin tämä näkyi kenties siinä, että kouluissa lasten vaadittiin puhuvan vain englantia ja viranomaiset usein amerikkalaistivat italialaiset sukunimet. Monet italialaiset alkoivatkin omaksua amerikkalaista elämäntapaa ja kulttuuria innokkaasti päästäkseen italialaisstatuksestaan. Monet italialaiset kärsivät myös siirtolaisten mukana Amerikkaan rantautuneen mafian heille tuomasta huonosta maineesta.⁵¹

Italialaiset kalastajina

Italialaiset kalastajat olivat merkittävässä roolissa Yhdysvaltojen kalastusteollisuudessa. Heitä löytyi aina Floridasta Alaskaan asti. Suurin selittäjä suurelle italialaiselle kalastajaväestölle lienee se, että

⁴⁷ Bankston & Hidalgo 2006, 410.

⁴⁸ Hovi 2006, 722-723.

⁴⁹ Bankston & Hidalgo 2006, 410.

⁵⁰ Bankston & Hidalgo 2006, 411-412.

⁵¹ Bankston & Hidalgo 2006, 413.

Italia itsessään on niemimaavaltio ja siten meren ja kalavesien ympäröimä. Italiassa kalastajan ammattiin oppineet jatkoivat tuota ammattiaan myös saavuttuaan Amerikkaan. Italiassa liha oli ollut kallis elintarvike ja siten monet olivat lähteneet hankkimaan lisäravintoa runsailta merialueilta. Niinpä monet italialaiset hallitsivat kalastuksen taidon. Ensimmäisen italialaisen kalastajan, Francesco Cavaglerin, sanotaan saapuneen San Fransiscoon 1835.⁵²

Suurin osa Länsirannikon italialaisista asettui San Fransiscoon ja sen lähialueille (ks. Liite 2). Suurin osa heistä tuli Genovasta, Sisiliasta, Calabriasta ja Napolista. San Fransiscossa he olivat lähes monopolisoineet kalamarkkinat 1850-1870 luvuilla. Heitä oli paitsi kalastajina niin myös kalakauppiaina. Kalastajat eivät tavallisesti itse myyneet kalojaan vaan antoivat ne kauppiaille tai välittäjälle, joka myi ne eteenpäin. Sen jälkeen voitot jaettiin. Kauppiaista tulikin tärkeitä alan toimijoita, sillä he säätelivät hintoja ja tarjosivat kalastajille tarpeen tullen rahanlainauspalveluja.⁵³

Italialaiset olivat myös järjestäytyneet kalastusyrietyksiksi. San Fransiscossa oli alkujaan kaksi firmaa, jotka käyttivät Italiasta tulleita kalastusmetodeja, kuten paranzella-verkkoja.⁵⁴ 1880-luvulle tultaessa kaksi San Fransiscossa toimivaa italialaisten kalastusfirmaa oli yhdistynyt, ja ne jakoivat nyt voitot keskenään. Niiden palveluksessa oli 20-30 kalastajaa, joista yksi oli aina myymässä kalaa torilla. Toimintaa pyörittävät eivät yleensä itse osallistu kalastukseen. Myös omistukset yrityksessä oli jaettu: Yksi mies omisti veneen, toinen verkon ja niin edelleen. Voitot jaettiin ensin välineiden omistajille, jotka näin mahdollistivat kalastuksen. Loput voitot yrityksissä jaettiin venekunnittain, sitten jokaista käytettyä verkkoa kohti ja sitten vielä jokaiselle kalastajalle. Kapteeni saattoi joskus saada ylimääräisen palkkion.⁵⁵ Tästä näkee, että italialaiset järjestäytyivät tehokkaasti. Tämä näkyy heidän tavoissaan organisoida sekä kalastusta, että kalakauppaa.

1880-luvun alussa Yhdysvaltojen Tyynenmeren rannikolla vaikutti yli 1 500 italialaista kalastajaa. Suurimmat italialaisten keskittymät löytyivät Columbia-joelta, jossa jopa 800 italialaista oli mukana lohenvyynnissä. Myös Sacramento-joella toimi tietävästi yli 300 italialaista kalastajaa niin ikään lohenvyynnissä. Kalifornian alueella tärkein italialaisten kalastajien alue oli San Fransiscon piirikunta, josta löytyi yli 200 italialaista kalastajaa. Italialaisia oli levittäytynyt pienempiä määriä monin paikoin Kalifornian rannikkoa, kuten Santa Barbaraan ja Santa Cruzeihin (ks. Liite 2).⁵⁶

⁵² LaGumina 2000, 233.

⁵³ LaGumina 2000, 235.

⁵⁴ Verkko, jota vedetään nuotan tapaan pitkin meren pohjaa ja johon kalat yritetään pussittaa.

⁵⁵ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 30-31.

⁵⁶ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 29-31.

Tiedoista ei kuitenkaan voida vetää kovin tarkkoja päätelmiä. Tiedetään esimerkiksi, että monet italialaiset siirtyivät Columbia-joelle lohenvävyntiin lohisesongin aikana muualta, kuten San Fransiscosta. Näin ollen moni italialainen kalastaja Columbia-joella saattoi hyvinkin olla sesonkikalastaja San Fransiscosta, eikä asunut pysyvästi alueella. Kaikki lohenvävyntään osallistuneet eivät myöskään välttämättä olleet päätoimisia kalastajia.

Italialaiset olivat tuoneet tullessaan kalastuskulttuuria Välimereltä. Esimerkiksi paranzella- verkot, joita käytettiin alun perin nimenomaan Välimerellä.⁵⁷ He toivat mukanaan myös *feluccan*, matalikoille sopivan kalastusaluksen, joka kesti hyvin kovaa merenkäyntiä. Näillä tuoreilla innovaatioilla italialaiset hankkivat itselleen etulyöntiaseman muihin kalastajaryhmiin nähden.⁵⁸

Italialaisia kuvattiin aikansa kuvauksissa rehellisiksi, vilpittömiksi ja suurin osa heistä eli parempaa elämää, kuin kotimaassaan Italiassa. Tämä siltikin, vaikka kalastajien tienestit myönnettiin pieniksi. He myös puhuivat useita kieliä, kuten espanjaa ja ranskaa. Toisaalta heitä kuvattiin myös yksinkertaisiksi ja hiljaisiksi.⁵⁹

1.3 Kiinalaiset, ahkerat mutta syrjityt

Siirtolaisten saapuminen

Yhdysvaltojen väestönlaskentaviraston mukaan vuosien 1820-2003 välillä, Yhdysvaltoihin on muuttanut noin 1,5 miljoonaa kiinalaista.⁶⁰ Tietävästi ensimmäiset kiinalaiset Yhdysvalloissa asettuivat jo vuonna 1785 Pennsylvaniaan. Heitä alkoi saapua Amerikkaan enemmän 1820-luvulla, mutta varsinainen muuttoaalto alkoi 1840-luvun lopulla Kalifornian kultaryntäyksen ansiosta. Kun tiedot kultaöydyksestä saavuttivat Kiinan, niin moni köyhä talonpoika lähti etsimään nopeaa rikastumista Tyynenmeren toiselta puolelta. Useimmat heistä olivat aiemmin hankkineet elantonsa työläisinä, maanviljelijöinä ja kalastajina.⁶¹

Kuten Italiassa niin monen kiinalaisen lähtöön vaikuttivat kotimaan vaikeat olosuhteet. Ennen niin mahtava valtakunta oli alkanut 1800-luvulla heikentyä ja maan hallinto oli heikko. Suurin osa Kiinan taloudesta oli ulkomaalaisten käsissä ja hallitsematon väestönkasvu heikensi maan elinoloja.⁶² Lisäksi maata vaivasivat sodat ja sisäiset levottomuudet.⁶³ Kiina ei siis ollut tuolloin kovin

⁵⁷ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 29-31.

⁵⁸ LaGumina 2000, 235.

⁵⁹ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, s. 29-31.

⁶⁰ Bankston & Hidalgo 2006, 146-147.

⁶¹ Daniels 2011, 9-10.

⁶² Daniels 2011, 11.

⁶³ Saarinen 2006, 904-905.

houkutteleva paikka elää. Se varmasti lisäsi ihmisten halua lähteä etsimään parempaa elämää muualta. Samaan aikaan Yhdysvaltojen ja etenkin Kalifornian nopea taloudellinen kasvu 1850-luvulla antoivat kuvaa mahdollisuuksien maasta.

Alkujaan kiinalaisiin suhtauduttiin Yhdysvalloissa suopeasti, sillä heitä pidettiin ahkerina ja tunnollisina työläisinä ja heillä oli siten suuri merkitys alueen taloudelle, etenkin kaivosteollisuudessa.⁶⁴ Asenteet alkoivat kuitenkin koventua, kun kiinalaisten siirtolaisuus yhä lisääntyi. Valkoiset työläiset ja ammattiliitot näkivät kiinalaiset uhkana valkoisten työpaikoille ja uskoivat suurten kiinalaistyöläisten määrän alentavan palkkoja. Etenkin kaivosmiesten keskuudessa esiintyi vihaa ja monet kiinalaiset joutuivatkin väkivallan kohteeksi. Tilannetta pahensi vielä se, että Kalifornia säätöi vuonna 1849 Etelävaltioista kopioidun lain, jonka mukaan musta, mulatti tai intiaani ei saanut todistaa oikeudessa valkoista vastaan. Tämä laajennettiin käytännössä koskemaan myös kiinalaisia. Liittovaltion *Civil Rights Bill* vuonna 1870 kumosi tämän lain mutta asenteet istuivat silti tiukassa.⁶⁵

Alhaalta liikkeelle lähtenyt kiinalaisvastaisuus sai nopeasti vastakaikua myös yhteiskunnan ylemmissä kerroksissa. Vuonna 1855 Kaliforniassa annettiin ensimmäinen asetus, joka pyrki rajoittamaan kiinalaisten maahantuloa esimerkiksi vaikeuttamalla kansalaisuuden myöntämistä ja määräämällä heille maahantuloveron. Vuonna 1858 taas asetettiin ensimmäinen säädös koulutuksesta, joka varmisti, etteivät ei-valkoiset, kuten mustat, intiaanit ja kiinalaiset päässeet julkisiin kouluihin.⁶⁶

Kiinalaisvastaisuus levisi 1800-luvun kuluessa paikallistasolta myös liittovaltiotasolle. Kiinalaisten suuri maahanmuutto herätti huolta mutta toisaalta heille löytyi myös puolestapuhujia, koska kiinalaiset työläiset olivat tärkeitä monille yrityksille. Vuonna 1881 Kiina ja Yhdysvallat neuvottelivat keskinäisen sopimuksen, joka antoi Yhdysvalloille oikeuden rajoittaa Kiinasta tulevaa maahanmuuttoa niin halutessaan. Samana vuonna kongressi säätöi lain, joka keskeytti kiinalaisten työläisten maahanmuuton kahdeksikymmeneksi vuodeksi. Lakia osattiin kuitenkin kiertää ja kiinalaisten maahantulo jatkui. Lakia jatkettiin ja täsmennettiin vuonna 1892.⁶⁷ Tätä seurasi myös muita rajoituksia eikä kiinalaisväestön määrä enää suuresti noussut ennen kuin taas 1950-luvulla.⁶⁸

---

⁶⁴ Bankston & Hidalgo, 146-147.

⁶⁵ Daniels 2011, 32-34.

⁶⁶ Daniels 2011, 35-36.

⁶⁷ Daniels 2011, 54-56.

⁶⁸ Daniels 2011, 9.

Kiinalaisten kova kohtelu ei sinänsä ole erikoista, kun ottaa huomioon tuon ajan Yhdysvaltojen olosuhteet. Niin mustat, alkuperäisväestö, meksikolaiset kuin kiinalaisetkin joutuivat kokemaan rassistista syrjintää ja väkivaltaa. Kiinalaiset erosivat vahvasti amerikkalaisesta valtaväestöstä mikä teki heidät varmasti helpoiksi kohteiksi syrjinnälle. Tämä laajempi kuva syrjinnästä ja rasismista voi auttaa tarkastellessa kiinalaisia kalastajia ja heidän asemaansa.

Kiinalaiset kalastajina

1880-luvun alussa Yhdysvaltojen länsirannikolla oli noin 4000 kiinalaista, jotka jotenkin hankkivat elantonsa kalastuksesta. Suurin osa heistä työskenteli lohenväläntehäissa. Suurin osa, noin 3000, henkeä työskenteli Columbia-joella ja noin 600 Sacramento-joella ja muualla rannikolla.⁶⁹

Kiinalaisia kuvattiin ammatilleen omistautuneiksi. He uhmasivat myrskyjä, joiden aikana eurooppalaistaustaiset kalastajat jäivät rannalle. Osa kiinalaisista myös vietti suurimman osan ajastaan veneissään harjoittamassa ammattiaan. He kävivät maissa ehkä vain kerran kuussa. Toiset siirtokuntien asukkaat pysyttelivät maissa ja keskittyivät käsittelemään saaliita. He yleensä suolasivat tai/ja kuivasivat saaliinsa. Osa saaliista ei jäänyt Amerikkaan vaan kaupattiin meren yli Kiinaan. Osa myös kaupattiin San Fransiscon markkinoilla.⁷⁰

Monet kiinalaiset myös keräsivät rannikkoalueilla simpukoita, kotiloita ja merikorvia. Toiminta oli usein siirtynyt suoraan Kiinasta Yhdysvaltoihin. Kun Kiinassa kuivattujen nilviäisten kauppaa harjoittaneet huomasivat, että samoja lajeja esiintyi myös Amerikassa, he alkoivat harjoittaa elinkeinoa myös Tyynenmeren toisella puolella. Esimerkiksi Los Angelesin piirikunnan alueella (ks Liite 2) toimi noin 30 kiinalaista, joiden pääelinkeino oli merikorvien kerääminen. San Luis Obispon piirikunnassa vastaavassa toimessa toimi noin 50 kiinalaista.⁷¹

Merikorvista ja muista nilviäisistä saatavat kuoret olivat herättäneet monien amerikkalaisten huomion. Niitä käytettiin erilaisten koristeiden valmistuksessa. Usein amerikkalaiset keräsivät kiinalaisten poisheittämät kuoret talteen. Tämä onnistui, koska kiinalaiset eivät kuoria hyödyntäneet. Kun nilviäisten kannat olivat alkaneet harventua ja myös kuorien hyödyntäjien toimeentulo alkoi vaarantua, niin amerikkalaiset yrittäjät alkoivat kuljettaa kiinalaisia simpukan ja merikorvan kerääjiä myös kaukaisemmille saarille keräämään niitä. Kiinalaiset saivat pitää lihat mutta amerikkalaiset pitivät kuoret.⁷²

⁶⁹ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 37-42.

⁷⁰ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 37-42.

⁷¹ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 37-42.

⁷² FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 37-42.

Kuten tavallisestikin, jos kiinalaiset eivät olleet itsenäisiä kalastajia niin he työskentelivät jollekin toiselle. Tämä työnantaja oli tavallisesti joku eurooppalaistaustainen. Tavallisesti suhde siis meni niin, että kiinalaiset olivat eurooppalaistaustaisten alamaisia. Oli kuitenkin myös havaintoja, että kiinalaiset kalastajat olivat palkanneet valkoisia töihin esimerkiksi auttamaan kuljetuksessa.⁷³

Kiinalaiset toivat mukanaan myös joitakin omia kalastusmetodejaan. Yhtä niistä kuvattiin Gooden raportissa. Verkko asetettiin karikoiden väliin lähelle rantaa. Sitten kalastusseurue, yleensä kolme henkeä, siirtyi veneellä verkkojen taakse ulapan puolelle. Sitten veneessä olijat alkoivat pitää meteliä läiskyttämällä vedenpintaa ja hakkaamalla veneenpohjaa kepeillä. Tämä oli tarkoitus säikäyttää kalat uimaan verkoihin. Tätä harjoitettiin ainakin Punta Alonesin ja Pescaderon kiinalaissiirtokunnissa. Ilmeisesti kalastukseen osallistui koko perhe. Silminnäkijän kuvaus kertoo, kuinka venekunnan muodostivat nuori mies, vanha mies ja nainen, vauva sidottuna selkäänsä.⁷⁴

Jostain syystä kiinalaiset eivät luottaneet juuri omiinsa. Raportin laatijoiden mukaan kiinalaiset kalastajat eivät kaupunkeihin kalaa kaupatessaan juuri luottaneet kiinalaisiin kauppiasiin. Sen sijaan he tekivät kauppaa ensisijaisesti amerikkalaisten kanssa.⁷⁵ Tämä kertoo kenties kiinalaisten keskinäisistä jännitteistä tai epäluottamuksesta. Toisaalta kyse saattoi olla myös siitä, että amerikkalaisilla oli enemmän rahaa, jolla maksaa.

Vuonna 1876 *Italian Fishermens Union* oli tehnyt Kalifornian senaattorille kirjallisen valituksen kiinalaisten kalastajien toiminnasta San Fransiscossa. Nimestään huolimatta liittoon kuului italialaisten lisäksi jäseniä muistakin kansallisuuksista, kuten kreikkalaisia ja espanjalaisia. Liitto valitti senaattorille kiinalaisten tuhoisista kalastustavoista. Erityisesti heitä huoletti kiinalaisten käyttämät verkot, jotka heidän mukaansa muistuttivat hyttysverkkoja. Niistä ei pienikään kala päässyt läpi, joten kiinalaisten käyttämät nuotat ja ansat tyhjensivät vedet kaikista kaloista. Jopa mäti jäi näihin pyydyksiin. Kiinalaiset kalastivatkin päivin ja öin, kaikkialla missä vain pystyivät ja ottivat myös kaiken kalan mitä vain saivat. Kiinalaisia syytettiin siitä, että ansoihin jääneet liian pienet ja myyntiin kelpaamattomat kalat jätettiin rannoille mätänemään. Valittajien mukaan eurooppalaiset kalastajat eivät koskaan toimineet näin. He kalastivat vain sen verran kuin uskoivat markkinoiden vetävän. Erityisesti kiinalaisten laaja sammenkalastus ja saaliin tuhlailevainen käyttö aiheutti ärsytystä muissa kalastajissa. Valituksen mukaan monien kalalajien, kuten sammen kannat olivat jo

---

⁷³ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 37-42.

⁷⁴ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 37-42.

⁷⁵ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 37-42.

heikentyneet voimakkaasti. Liiton kalastajat vaativatkin, että kiinalaisten oli omaksuttava kestävämpi tapa kalastaa.⁷⁶ Päätöksestä tai mahdollisista toimista ei ole tietoa.

Kalastussiirtokunnat

Pitkin Kalifornian rannikkoa kiinalaiset olivat perustaneet kalastussiirtokuntia. Niitä oli perustettu 1860-luvulta alkaen. Niiden koko oli yleensä joitakin kymmeniä henkiä. Kalastuksessa käytettiin aluksina usein kiinalaistyyllisiä dzonkkeja. Kiinalaiset tavallisesti valmistivat aluksensa itse.⁷⁷ Pyydyksinä toimivat pääosin nuotat, jotka tuotiin yleensä suoraan Kiinasta. Kiinalaiset nuotat olivat tiheämpisilmäisiä, kuin alueen perinteiset Euroopasta tulleet nuotat. Kalastusmetodeina yleensäkin toimivat vanhassa kotimaassa opitut menetelmät. Yleensä he etsivät jonkin suojaosan lahden tai poukaman ja yöaikaan vetivät siellä nuottiaan. Kiinalaiset olivat kalastuksessa erittäin tehokkaita ja saattoivat tyhjentää nuotillaan pienet lahdet ja poukammat kokonaan kaloista. Esimerkiksi San Diegon alueelta (ks. Liite 2) oli tietoja, että kiinalaiset olivat syrjäyttäneet siellä aiemmin toimineet italialaiset kalastajat. Ilmeisesti tämä johtui siitä, että kiinalaisten nuotat olivat italialaisten pyyntimenetelmiä tehokkaampia. Muutamaa amerikkalaista kalastajaa lukuun ottamatta alueen kalastus oli kiinalaisten käsissä.⁷⁸

San Diegon piirikunnassa sijaitsi kaksi kiinalaisten siirtokuntaa. Toinen oli perustettu San Diegoon 1870 ja toinen Rosevilleen 1875. San Diegon siirtokuntaa kuvattiin varsin epämiellyttäväksi paikaksi: Siellä oli tusinan verran taloja, ulkorakennuksia, telineet kalojen kuivausta varten, seisovan veden altaita ja läjäpäin mädäntyneitä kaloja. Asuntoja kuvattiin maalaamattomiksi ja epäsiisteiksi hökkeleiksi. Niiden yhteydessä oli usein kanaloita ja kanoja ruokittiin kaikista pienimmillä sinteillä, joita kalastajat saivat. Siirtokunnan johtaja rahoitti ja varusti siirtokunnan kalastajia, ja nämä taas maksoivat hänelle takaisin osuudella saaliistaan.⁷⁹

Montereyn piirikunnassa Punta Alonesissa sijaitsi kiinalaisten siirtokunta, joka oli perustettu 1864 ja johon kuului 25 kalastajaa. Näistä vain yksi oli Yhdysvaltojen kansalainen ja puhui englantia. Täällä myös osa naisista osallistui kalastukseen. Osa väestä pysytteli maissa ja käsitteli kalastajien saaliita. Tämä siirtokunta toimitti San Fransiscoon päivittäin 200-800⁸⁰ paunaa kalaa. Sen lisäksi sen jäsenet keräsivät ja kuivasivat merikorvia, jotka vietiin Kiinaan ja he kuivasivat myös kalmareita.

⁷⁶ FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 617-618.

⁷⁷ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 37-42.

⁷⁸ FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 612.

⁷⁹ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 37-42.

⁸⁰ 90-360 kiloa

Santa Cruzin piirikunnassa Soquellin ja Aptosin välissä sijaitsi kiinalaisten siirtokunta, joka käsitti noin 50 kalastajaa.⁸¹ Siihen kuuluivat käytännössä siirtokunnan kaikki miehet. Juuri täällä oli kuultu paljon valituksia muilta kalastajilta kiinalaisten kalastustavoista. Tiheäsilmäisillä nuotilla kalastaessa kiinalaiset pystyivät tyhjentämään vesialueen käytännössä kokonaan kaloista. He eivät myöskään palauttaneet pieniä, kauppaan kelpaamattomia kaloja nuotista takaisin veteen vaan ne jätettiin rannoille mätänemään. Esimerkiksi suuret määrät pientä kampelaa ja silliä oli jätetty rannoille. Tämä näyttäytyi monelle ei-kiinalaiselle kalastajalle haaskauksena ja kalakantojen tuhoamisena.⁸²

San Fransiscon alueella monet kiinalaiset olivat keskittyneet katkarapujen pyyntiin. Bayviewin alueella sijaitsi tähän erikoistunut siirtokunta, johon kuului 24 kalastajaa. Heillä taas oli käytössään yksitoista dzonkkia ja noin sata nuottaa. Lähellä toimi myös toinen kalastajasiirtokunta, jossa oli noin 10 kalastajaa myös katkaravun pyynnissä. Valtaosa saaliista vietiin Kiinaan mutta osa myytiin San Fransiscoon.⁸³

Kiinalaiset pyydystivät myös haita ja sampia. Tästä he saivat myös tuhlailevien kalastajien maineen, sillä haista käytettiin ruuaksi ainoastaan evät ja sammista irrotettiin vain selkälihat, jotka kuivattiin ja vietiin Kiinaan. Tällainen näyttäytyi muiden kalastajien silmissä haaskaukselta. Lisäksi myös Bayviewissä kiinalaisia syytettiin ryöstökalastuksesta, kun kaikista pienimmätkin kalat pyydystettiin vain rannalle mätänemään.⁸⁴

Kaikki kiinalaiset eivät olleet menestyneet kalastuksessa. Alamedan piirikunnan kiinalaiskalastajien siirtokunnat olivat autioituneet. Siirtokunta oli keskittynyt sillin ja kuoreen kalastukseen verkoilla.⁸⁵ Syy sen autioitumiseen ei ole tiedossa mutta täältäkin on havaintoja, että kiinalaiset kalastivat erittäin tiheillä nuotilla, joihin jäivät aivan kaikki vesistöjen kalat. Periaatteessa on siis mahdollista, että syynä oli liikakalastuksesta johtuva kalakantojen hupeneminen.

Kalifornian ulkopuolella kiinalaiset eivät olleet saaneet yhtä merkittävää asemaa. Washingtonissa toimi 33 kiinalaista kalastajaa, jotka pyydystivät ja kuivasivat pääasiassa kampeloita. He myös ostivat kaloja alkuperäisasukailta.⁸⁶

---

⁸¹ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, s. 37-42.

⁸² FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 37-42.

⁸³ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 37-42.

⁸⁴ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 37-42.

⁸⁵ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 37-42.

⁸⁶ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 37-42.

Kalastajista tehdastyöläisiksi

Vuonna 1880 Oregonissa Clatsopin piirikunnassa, jonka pääkaupunki Astoria oli (ks. Liite 3), toteutettiin väestönlaskenta, joka vahvasti alueella asuvan yli 2000 kiinalaista. Se oli paljon, kun piirikunnan kokonaisväkimäärä oli vain reilut 7000. Piirikunnan kiinalaisista jopa 80% työskenteli piirikunnan lohenpurkitustehtaissa.⁸⁷ Koko Oregonin alueella heitä työskenteli lohenpurkitustehtaissa jopa 3000. Jokainen tehdas työllisti heitä sadasta kahteensataan. He hoitivat pääosin koko jalostusketjun siitä asti, kun lohi saapui tehtaalle. Se käsitti fileoinnin, paloittelun, purituksen ja purkkien kiinni juottamisen. Kiinalaiset olivat tehtailla vain työntekijöitä. Kaikki johtoasemissa olevat olivat eurooppalaistaustaisia. Vain kiinalaiset suostuivat työskentelemään niin alhaisilla palkoilla, kuin purkitustehtaassa sai. Heidän osuutensa työvoimasta oli niin merkittävä, että tehtaasivat tulleet heistä riippuvaisiksi.⁸⁸

Kiinalaiset olivat erittäin tehokkaita työssään purkitustehtaissa. Esimerkiksi fileointipuolella yksi kiinalainen saattoi leikata 1700 kalaa päivän aikana. Keskimääräinen ansio oli dollari päivässä ja työpäivän pituus oli 11 tuntia. Heitä kuvattiin ahkeriksi ja tunnollisiksi työntekijöiksi, jotka eivät käyttäneet alkoholia eivätkä rettelöineet. Toisaalta heidät mainitaan alttiiksi uhkapeleille ja monilla heistä olikin paljon pelivelkoja taakkanaan. Suurin osa oli sesonkityöläisiä, joka tulivat toukokuussa ja lähtivät elokuussa eivätkä enää palanneet. Purkitustehtaasivat palkkasivat heidät suoraan ilman minkään välikäden apua.⁸⁹

Kiinalaisten kalastajien tilanne Länsirannikolla oli siis varsin monipuolinen. He harjoittivat rannikkoalueella monipuolista kalastusta, perustivat kalastussiirtokuntia, keräsivät merikorvia ja leikkasivat lohia tehtaissa. Kuitenkin lähes kaikessa näkyy kiinalaisvastaisuus. Kuten näimme, niin kiinalaisvastaiset asenteet olivat tuohon aikaan tavallisia, joten kyseessä ei ollut pelkästään kalastukseen liittyvä asia. Näin ollen on vaikea sanoa, oliko valituksissa kiinalaisten kalastajien tuhlailuvasta kalastustavoista perää vai oliko kyseessä yksi kiinalaisvastaisuuden ilmentymä. Kiinalaisia kuvattiin kuitenkin myös ahkeriksi työntekijöiksi ja rohkeiksi kalastajiksi, joten mitään täydellistä alentamista he eivät saaneet osakseen. On nähdäkseni täysin mahdollista, että kiinalaisten kalastustavat olivat outoja eurooppalaistaustaisille kalastajille. Kiinalaisethan säilyttivät itsellään paljolti kotimaasta opitut käytännöt. Tämä on voinut hyvinkin johtaa kulttuuriseen

---

⁸⁷ Smith 1979, 23.

⁸⁸ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 37-42.

⁸⁹ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 37-42.

yhteentörmäykseen, joka on näkynyt kiinalaisvastaisuutena. On hyvin mahdollista, että tällainen vieras ja tuhmaileva kalastuskulttuuri on näyttäytynyt uhkana ja siksi sitä on vastustettu.

1.4 Portugalilaiset, valaanpyytäjistä kalastajiksi

Ensimmäiset siirtolaiset

Portugalilaisten vaikutus Kalifornian historiaan menee niinkin kauas, kuin vuoteen 1542 ja ensimmäisiin eurooppalaisiin, jotka saapuivat sinne. Tuolloin Joao Rodrigues Cabrillon johtama retkikunta ”löysi” Kalifornian tietävästi ensimmäisinä eurooppalaisina. Cabrillo oli portugalilainen mutta hänen retkikuntansa seilasi Espanjan alaisuudessa.⁹⁰

Ensimmäiset varsinaiset portugalilaiset asukkaat asettuivat Länsirannikolle 1800-luvun puolenvälin tienoilla. Kyseessä olivat useimmiten valaanpyytäjät. Iso osa heistä tuli Portugalin hallitsemilta saarilta Atlantilta: Azoreilta, Madeiralta ja Kap Verdeltä. Elämä näillä saarilla oli usein vaikeaa, joten monet paikalliset lähtivät valaanpyyntialusten mukaan ja päätyivät Yhdysvaltojen maaperälle. Saaret olivat tärkeitä välietappeja valaanpyytäjille ja myös muulle laivaliikenteelle Atlantilla, joten tilaisuuksia meren ylittämiseen tarjoutui. Myös Kalifornian kultaryntäys ja sen antamat mahdollisuudet nopeaan rikastumiseen houkuttelivat lähtijöitä.⁹¹

Vuoden 1853 jälkeen Portugaliin kuuluvilta Azorien saarilta alkoi laajamittainen maastamuutto. Taustalla oli raju elinkeinojen murros. Aiemmin Azorien asukkaat olivat hankkineet elantonsa pääosin viinintuotannolla. Viini oli saarten ylivoimaisesti tärkein vientituote, ja se muodostui saarten väestölle elintärkeäksi. Kuitenkin vuonna 1853 saarille rantautui viiniköynnöksille tuhoisa *Oidium tuckeri*-sienitauti, joka alkoi levitä räjähdysmäisesti saarten viiniköynnöksissä. Seurauksena oli viinintuotannon romahdus. Taloudellinen romahdus ajoi monet saarten asukkaista siirtolaisiksi. Osa siirtyi Brasiliaan mutta osa suuntasi matkansa Yhdysvaltoihin.⁹²

Portugalilaisten määrä Länsirannikolla kohosi nopeasti. Vuonna 1860 heidän määränsä oli jo yli 1700 henkeä ja vuonna 1880 heitä oli jo yli 13 000. Paitsi lähtöalueen eli Azorien olosuhteet, niin heitä ajoi liikkeelle myös Kalifornian kultalöydöt. Suurin osa portugalilaisista siirtolaisista asettui Kaliforniaan ja Massachusettsiin. Kun valaanpyynti taantui eikä kultaakaan löytynyt tarpeeksi, portugalilaisten piti etsiä uusia elinkeinoja. Suurin osa heistä ryhtyi maanviljelijöiksi.⁹³ Osa kuitenkin siirtyi kalastajiksi.

⁹⁰ Williams 1980, 724.

⁹¹ Williams 1980, 724.

⁹² FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 31-34.

⁹³ Williams 1980, 724.

Portugalilaisia kuvattiin ahkeriksi, iloisiksi, sivistyneiksi ja äärimmäisen uskonnollisiksi. Toisaalta heidän elintapojaan kuvataan myös alkukantaisiksi, koska esimerkiksi heidän maanviljelysmetodinsa olivat vanhanaikaisia. Uskonnollisuutta kuvaa se, että vaikeuksien kohdatessa he antoivat todella avokätisiä lahjoituksia kirkolle.⁹⁴

Portugalilaiset kalastajina

Monet portugalilaiset keskittyivät valaanpyyntiin. Esimerkiksi San Luis Obispon piirikunnassa sijaitsi kaksi valaanpyyntiyritystä, joissa kummassakin työskenteli parikymmentä valaanpyytäjää. Nämä pyytäjät olivat kahta lukuun ottamatta kaikki portugalilaistaustaisia ja heistä lähes kaikki olivat lähtöisin Azoreilta. Molempia yrityksiä johtivat kuitenkin nimistä päätellen amerikkalaiset kapteenit, Clark ja Marshall. Pyytäjät erotettiin kesäisin, kun valaanpyynti sesonki hiljeni ja uudet palkattiin taas syksyllä, kun uusi pyyntisesonki alkoi. Monet valaanpyytäjät harjoittivat kalastusta ammattinaan jouduttuaan erotetuiksi. Myös ainakin Montereyssä ja Castrovillessä toimi valaanpyyntiyrityksiä, joiden miehistö oli lähes kokonaan portugalilaista ja erityisesti Azoreilta.⁹⁵

Monereyn piirikunnassa toimi 47 portugalilaista kalastajaa. He käyttivät pitkiä siimoja ja heidän pääsääntöinen saaliinsa oli karminikorussimppu (*Sebastes ruberrimus*). Kalastajat olivat ainakin osittain jakaantuneet yrityksiin, jotka kilpailivat keskenään. He toimittivat kalaa ensisijaisesti Montereyhyn ja sitten San Fransiscoon. Monet valaanpyytäjät liittyivät kalastien joukkoon valaanpyyntisesongin hiljenemisen ajaksi.⁹⁶

San Luis Obispon piirikunnassa toimi 44 kalastajaa. Heistä nostettiin esiin yksi esimerkkitapaus, joka kalasti nuotalla ja myi kalaa edelleen myytäväksi San Luis Obispoon. Hän myös suolasi itse kalaa ja vaihtoi sitä maanviljelijöiden kanssa heidän tuotteisiinsa.⁹⁷ Vaikka tämä onkin vain yksi esimerkkitapaus, voidaan olettaa sen olevan tyypillinen, koska se on nostettu esiin.

San Fransiscossa toimi noin kaksikymmentä rannikkokalastajaa ja noin kolmekymmentä kalasti turskaa merellä. Heidän lisäksi oli vielä noin neljäkymmentä valaanpyytäjää. Muualla rannikolla, kuten San Diegon ja Los Angelesin piirikunnissa portugalilaisia kalastajia oli vain muutama.⁹⁸

⁹⁴ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 31-34.

⁹⁵ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 31-34.

⁹⁶ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 31-34.

⁹⁷ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 31-34.

⁹⁸ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 31-34.

Kalifornian ulkopuolella portugalilaisten vaikutus ja läsnäolo oli vaihteleva. Washingtonissa oli tiettävästi vain kolme portugalilaista harjoittamassa hain pyyntiä. Kuitenkin Columbia-joella heitä oli lohien pyynnissä jopa sata.⁹⁹

Portugalilaiset eivät siis nousseet niin merkittäväksi ryhmäksi kalastuksen alalla, kuin esimerkiksi edellä käsitellyt italialaiset tai kiinalaiset. Heidän ansionsa tulevat paremmin esiin valaanpyynnissä, kuin kalastuksessa. Toisaalta, kuten nähtiin niin valaanpyytäjien ja kalastajien välinen raja oli suhteellinen. Sama henkilö saattoi harjoittaa molempia ammatteja. Portugalilaisia on lähdeaineistossa käsitelty varsin laajasti verrattuna moneen muuhun ryhmään, joten heillä on varmasti ollut merkitystä. Olihan heitä sekä kalastajina rannikolla, että lohienpyytäjinä jokialueilla.

1.5 Skandinaavit ja suomalaiset, myöhästyneet mutta menestyvät

Skandinaviassa ja muillakin pohjoisilla alueilla kalastus on perinteisesti ollut merkittävämpi ravinnonlähde, kuin esimerkiksi Länsi-Euroopassa. Jo 1400-luvulta alkaen on Norjassa, Tanskassa ja Ruotsissa paljon enemmän merkkejä kalan käytöstä ruokana, kuin esimerkiksi Englannissa ja Ranskassa. Tämä johtui todennäköisesti siitä, että arktisilla alueilla maanviljelys oli epävarmempaa, kuin eteläisemmällä alueilla. Ihmisten oli haettava ruokavalionsa täydennystä merestä. Skandinaviassa oli tietysti myös hyvät olosuhteet kalastukselle. Pohjois-Atlantilla harjoitettiin menestyvää turskankalastusta ja Itämerellä taas silakan kalastusta.¹⁰⁰ Pohjoisen asukkailla oli siis hyvät edellytykset jatkaa tätä elinkeinoa saapuessaan uudelle mantereelle.

Skandinaavien saapuminen

Skandinavian asukkaiden muutto Yhdysvaltoihin oli suurimmillaan vuosina 1850-1930. Huippunsa se saavutti 1880-luvulla, jolloin vuosittain Yhdysvaltoihin siirtyi jopa 65 000 skandinaavia. Nämä luvut sisältävät vielä vain Norjasta ja Ruotsista saapuneet. Kaikkiaan vuosien 1849 ja 1914 välissä Yhdysvaltoihin siirtyi 750 000 norjalaista ja 1,2 miljoonaa ruotsalaista. Perinteisenä merenkulkijakansana norjalaiset päätyivät usein Yhdysvaltojen rannikkoalueille. Heitä asettui kuitenkin paljon myös sisämaahan, kuten Pohjois-Dakotaan. Ruotsalaisia asettui paljon Minnesotan alueelle. Skandinaaveja ajoi liikkeelle pääosin maanomistusolot, jotka varmistivat, että vain vanhin poika peri maata. Tällöin muut joutuivat etsimään toimeentuloa muualta.¹⁰¹

⁹⁹ *FFIUS. Section 4, The Fishermen of the United States*, 31-34.

¹⁰⁰ Fagan 2017, 243.

¹⁰¹ Bankston & Hidalgo, 630-634.

Norjalaisia alkoi saapua Pohjois-Amerikkaan jo varhain. Ensimmäiset siirtolaiset saapuivat jo 1820-luvulla. Vuosien 1825 ja 1865 välillä jopa 50 000 norjalaista muutti meren yli Amerikkaan. Se tarkoitti, että lähtömaan asukaslukuun suhteutettuna he olivat toiseksi suurin siirtolaisryhmä irlantilaisten jälkeen. Poikkeuksellisesti heistä suurin osa, jopa 90%, saapui ensin Kanadaan.¹⁰² Sieltä monet sitten siirtyivät Yhdysvaltoihin, erityisesti Wisconsinin alueelle. Syynä erolle voi olla se, että norjalaiset saapuivat Amerikkaan suoraan Norjan ja Kanadan välisten laivareittien kautta, eivätkä minkään välisataman kautta.¹⁰³ Esimerkiksi monet ruotsalaiset ja suomalaiset matkustivat ensin Englantiin ja sieltä edelleen Yhdysvaltoihin.¹⁰⁴ Norjalaisia päätyi asumaan lopulta pitkin keskilänttä: Wisconsiniin, Minnesotaon, Iowaan, Illinoisiin ja Texasiin.

Norjalaisten kirjeenvaihdosta entiseen kotimaahansa näkyy osaltaan suhtautuminen muihin väestöryhmiin. Esimerkiksi irlantilaisiin suhtauduttiin erittäin penseästi ja heitä kuvattiin likaisiksi ja riidanhaluisiksi juupoiksi. Taustalla saattoi olla antikatalilaisuus ja norjalaisten tarve samaistua protestanttiseen väestöön. Kaliforniasta saapuneessa kirjeessä kiinalaisia kutsutaan apinoiksi. Tässä taustalla todennäköisesti olivat rodulliset eroavaisuudet. Syntyperäisiin amerikkalaisiin norjalaiset taas suhtautuivat kunnioittavasti.¹⁰⁵

Erottava tekijä skandinaavien ja useimpien muiden Yhdysvaltoihin Euroopasta tulleiden siirtolaisten välillä oli protestanttinen uskonto.¹⁰⁶ Uskonnosta tulikin voimakas yhdistävä tekijä. Se osaltaan yhdisti skandinaavit yhteen muiden protestanttisten siirtolaisten, kuten saksalaisten ja suomalaisten kanssa. Se toisaalta myös erotti heidät voimakkaasti katolilaisista ryhmistä. Koska Yhdysvalloissa ei ollut valtiokirkkoa, siirtolaiset olivat vapaat harjoittamaan uskontoaan omaan taustaansa sopivasti.¹⁰⁷

Suomalaisten saapuminen

1860-luvun aikana myös suomalaisia alkoi saapua Amerikkaan. Heitä saapui joitakin tuhansia. Liikkeelle ajavana voimana oli Suomessakin maattoman väestön kasvu. Tiedot Yhdysvaltoihin saapuneiden suomalaissiirtolaisten määristä ovat kuitenkin epätarkkoja. Vuosina 1871-1883 Yhdysvaltojen viranomaiset kirjasivat 1 942 suomalaista saapuneeksi. Pitää kuitenkin muistaa, että he eivät välttämättä kirjanneet suomalaisia suomalaisiksi heidän saapuessaan, vaan heidät saatettiin kirjata venäläisiksi. Suomi kuitenkin oli vielä tuohon aikaan osa Venäjän keisarikuntaa. Tätä tiedetään tapahtuneen varsinkin varhaisten suomalaissiirtolaisten kohdalla 1860-luvulla. Toisaalta on

---

¹⁰² Joranger 2016.

¹⁰³ Safstrom 2016.

¹⁰⁴ Høglund 1960, 8.

¹⁰⁵ Joranger 2016.

¹⁰⁶ Bankston & Hidalgo, 632.

¹⁰⁷ Høglund 1960, 40.

myös viitteitä ilman passia ja luvatta saapuneista siirtolaisista. Kaikki eivät myöskään jääneet Yhdysvaltoihin pysyvästi. Voidaan kuitenkin varmuudella todeta, että suurin suomalaisten muuttoaalto Yhdysvaltoihin alkoi vasta 1890-luvulla.¹⁰⁸

Suomalaisia ajoivat liikkeelle paitsi kotimaan vaikeat olosuhteet, niin myös varsin utopiamainen kuva Yhdysvalloista. 1800-luvun aikana Euroopan ja Amerikan väliset yhteydet paranivat ja niin myös syrjäiseen Suomeen alkoi muodostua kuvaa Atlantin takaisesta maasta. Tietoja saatiin paljon sanomalehdistä, mutta myös suomalaiset merimiehet ja jo Amerikkaan muuttaneiden kirjeet antoivat tietoa mitä meren takana odotti. Yhdysvallat nähtiin vapauden ja mahdollisuuksien maana. Olihan se noussut alistetusta siirtokunnasta maailman menestyneimmäksi valtioksi. Nähtiin, että siellä jokainen olisi vapaa toteuttamaan unelmiaan vapaana sorrosta.¹⁰⁹ Mielikuvat olivat usein liioitellun optimistisia, mutta ne kuitenkin houkuttelivat väkeä liikkeelle.

Myös Kalifornian kultaryntäys antoi puhtia suomalaisten maahanmuutolle. Esimerkiksi monet suomalaiset merimiehet jäivät laivoistaan Kaliforniaan kullankaivuuseen. Joskus merimieheksi värväytyneen tarkoitus oli päästä Kaliforniaan menevään laivaan, jotta määränpäässä voisi karata laivalta. Kullankaivuussa menestyneet ja Suomeen palanneet toivat mukanaan tarinoita Kalifornian kultamaasta. Se puolestaan lisäsi lähtöhalukkuutta kotimaassa ja Yhdysvaltojen mainetta mahdollisuuksien maana.¹¹⁰

Myös Yhdysvalloissa oltiin jossain määrin kiinnostuneita suomalaisista. Heitä haluttiin työläisiksi kaivoksiin ja rautateille ja myös uudisraivaajiksi vaikeakulkuisiin olosuhteisiin, jonne kukaan ei vielä ollut uskaltanut. Mielenkiintoa esiintyi erityisesti Minnesotan ja Michiganin alueilla. Suomeen saapui muutamia siirtolaisvärväreitä 1870-luvulla. He olivat pääasiassa aiemmin Yhdysvaltoihin muuttaneita siirtolaisia. Värväystoiminta kuitenkin keskeytyi nopeasti, kun 1880-luvun alussa Yhdysvalloissa säädettiin laki, joka kielsi työvoiman värväämisen ulkomailta.¹¹¹

Siirtolaisyhteisöt organisoituivat ja alkoivat järjestää sivistystoimintaa, jotta suomalaiset eivät jäisi varjoon siitä mitä ympärillä tapahtuu. Suomalaiset olivat jo tullessaan varsin hyvin lukutaitoisia, joten pohjatyötä ei juuri tarvinnut tehdä. Perustettiin sanomalehtiä ja kirjastoja, jotka levittivät tietoa. Myös kirkko oli merkittävä tekijä siirtolaisten yhdistämisen taustalla.¹¹² Kuten monen muunkin

---

¹⁰⁸ Høglund 1960, 7-8.

¹⁰⁹ Kero 1976, 13-14.

¹¹⁰ Kero 1976, 15.

¹¹¹ Kero 1976, 16-17.

¹¹² Høglund 1960, 37-41.

siirtolaisryhmän kohdalla niin suomalaisetkin siis hakeutuivat helposti toistensa seuraan. Syynä oli todennäköisesti varhainen kielimuuri ja tarve johonkin tuttuun oudossa ympäristössä.

Pohjolan väki kalastajina

1880-luvun kalastusta käsittelevissä tiedoissa skandinaavit ja suomalaiset mainitaan erityisesti Columbia-joen lohenkalastajia koskevissa tiedoissa. Kyseisellä joella he keräsivät itselleen merkittävän aseman. Palaan tarkemmin tähän Columbia-joen kalastusta tarkastellessani. Lähdeaineistossa he eivät juuri erotu muista ryhmistä muuten, kuin sillä perusteella, että heitä kehutaan parhaiksi kalastajiksi ja kunnan työntekijöiksi. Taustalla on voinut olla Yhdysvalloissa tuolloin vaikuttanut antikatolilaisuus, joka näkyi syrjimisellä ja pahimmillaan katolisten kirkkojen tuhoamisena.¹¹³ Pohjolan asukkaat olivat pääosin protestantteja, joten he todennäköisesti ovat säästyneet tältä leimalta. Toisaalta onhan kyse voinut olla myös korkeasta työmoraalista.

On tietoja, joiden mukaan ruotsalaiset ja suomalaiset nousivat aikanaan ainakin Columbia-joen lohenkalastuksen hallitseviksi kalastajiksi.¹¹⁴ Tultaessa 1900-luvun puolenvälin tienoille suomalaiset olivat ottaneet lohenkalastuksen haltuunsa. He pyysivät jopa 60% joen koko lohisaaliista joka saattoi olla jopa 500 tonnia päivässä. Se oli kaksi kertaa enemmän kuin vastaavaan aikaan Suomessa koko vuoden aikana. Loput tuon ajan kalastajista olivat skandinaaveja. Tarkemmin heitä oli sekä Ruotsista, Norjasta että Tanskasta.¹¹⁵ On tietoja myös yksittäisistä suomalaisista suurkalastajista. Yksi näistä oli Pekka Suomela, joka saapui Columbia-joelle vuonna 1885 ja kalasti siellä 58 vuotta ennen eläköitymistään. Hänen sanotaan nostaneen joesta enemmän lohta kuin yksikään toinen kalastaja: 1 500 000 paunaa (noin. 680 000 kiloa).¹¹⁶

Kuitenkaan vielä 1880-luvun raportissa suomalaisista tai skandinaaveista suurkalastajista ei ole merkkejä. Heidät mainitaan kalastajina, mutta he eivät juuri eroa muista ryhmistä. Syynä voi olla se, että esimerkiksi suomalaisten maahanmuutto Yhdysvaltoihin oli suurimmillaan vasta 1890-luulta alkaen. Näin ollen he eivät vielä olleet niin merkityksellinen ryhmä, kuin mitä he myöhemmin olisivat.

---

¹¹³ Daniels 2011, 31.

¹¹⁴ Lichatowich 1999, 97.

¹¹⁵ *Uusi Suomi* 04.07.1947.

¹¹⁶ *Finland Pictorial*, No. 7-8 1953.

1.6 Alkuperäisväestö, syrjityt mutta sinnittelijät

Perinteinen kalastus

Varhaisimmat kalastajat Länsirannikolla, ja luonnollisesti koko Amerikan mantereella olivat mantereen alkuperäisasukkaat. Varhaisissa kulttuureissa kalastus nousi merkittävään asemaan. Toisin kuin uudisasukkailla, niin alkuperäisväestöllä oli alueiden kalastuksessa pitkät perinteet. Vaikka heidän elintapansa joutuivatkin syrjään uudisasutuksen ja Yhdysvaltojen synnyn myötä, niin he tai heidän kalastuskulttuurinsa eivät kuitenkaan täysin kadonneet.

Varhaisimmat merkit kalastuksesta Amerikassa ovat yhtä vanhoja, kuin asutus siellä ylipäätään. Yleisimmän teorian mukaan noin 15 000 vuotta sitten alkoi muuttoliike Aasiasta Amerikkaan Beringinsalmen yli. Tulijat toivat tietysti mukanaan omat vaikutteensa ja monet varhaisimmista arkeologisista kalastukseen liittyvistä löydöistä muistuttavat paljon vastaavia löytöjä Aasiasta. Tästä johtuen ei ole täyttä varmuutta, mikä osa varhaisesta kalastuskulttuurista tuotiin Aasiasta ja mikä kehittyi Amerikan maaperällä. Varmuudella tiedetään se, että varhaisten tulijoiden elinkeino oli metsästys ja keräily ja myös kalastuksella oli siinä merkittävä osa. Jotkin heimot jopa erikoistuiivat kalastukseen. Perinteiset kalastusvälineet valmistettiin luusta, sarvista tai kivistä ja joskus myös raudasta. Ne säilyivät hallitsevina eurooppalaisten saapumiseen asti.¹¹⁷

Länsirannikon lohenkalastus ulottuu lähes yhtä kauas kuin varhaisin ihmisasutus alueella. Arkeologisten tietojen perusteella on arveltu, että kaikista varhaisimmille yhteisöille alueella lohi ei ollut kovin merkityksellinen ravinnonlähde. Todennäköisesti tämä johtui siitä, että lohta oli saatavilla vain lyhyen sesongin ajan, eikä pyyntiin ja säilöntään ollut vielä tehokasta teknologiaa. Ihmiset luottivat runsaampiin ja helpommin saataviin ravinnonlähteisiin. Ensimmäiset merkit suuremmasta lohenpyynnistä ovat Columbia- ja Fraser- joilta 8000-7000 vuoden takaa. Varhaisimmat pyytäjät kalastivat lohia haavin tapaisilla verkoilla virtojen poukamista, joihin lohet pysähtyivät lepäämään vaelluksellaan.¹¹⁸

Lohi säilyi kuitenkin edelleen varsin pienenä ravinnonlähteenä, kunnes noin 3000 vuotta sitten säilöntämenetelmät, kuivaus ja savustus, alkoivat kehittyä ja lohi alkoi muodostua koko vuoden ravinnoksi. Nykyisen Brittiläisen Kolumbian alueella Kanadassa jopa 80-90% tuolta ajalta löydettyistä eläinten jäännöksistä on lohta. Lohi vaikuttikin suuresti alueen kulttuurien

---

¹¹⁷ Sahrhage & Lundbeck 2011, 17-18.

¹¹⁸ Lichatowich 1999, 29.

muotoutumiseen: Väkimäärä nousi, asutus muuttui pysyväksi ja suuremmaksi ja yhteiskunnat alkoivat järjestäytyä tehokkaammin.¹¹⁹

Lähes kaikki heimot Länsirannikon alueella elivät pääsääntöisesti kalastuksella. Tärkeimpänä oli juuri lohenpyynti, joka keskittyi juuri Columbia- ja Fraser- jokien alueelle ja nykyiseen Puget Soundiin. Vaikka lohi olikin vaelluskala ja pyynti siksi kausittaista se oli se, jonka varaan kalastuskulttuuri alueella perustui. Ainoaksi saaliiksi lohi ei kuitenkaan jäänyt. Ainakin nootka- ja makah- heimot harjoittivat myös valaanpyyntiä. Myös merialueiden silli, turska ja pallas olivat tärkeitä ravinnonlähteitä.¹²⁰

Varhaiset kalastuskulttuurit kehittivät myös monenlaisia pyyntimenetelmiä. Jokialueilla lohenpyynti tapahtui harppuunoilla, verkoilla, ansoilla, patorakennelmilla tai koukkupyödyksillä. Merellä esimerkiksi pallasta pyydettiin syöttölinjalla. Silliä taas saatiin verkoilla ja valaanpyynti tapahtui harppuunoilla. Vesillä liikkumiseen käytettiin kanootteja. Kalastuskanootit saattoivat olla suuriakin. Esimerkiksi chumas-heimo nykyisen Etelä-Kalifornian rannikolla ja jonka elinkeinona olivat kalastus ja valaanpyynti oli tunnettu suurista kalastuskanooteistaan. Yhteen kanoottiin saattoi mahtua jopa 30 kalastajaa. Kalastuskulttuuri näkyi myös aikansa taiteessa, jossa kuvattiin usein siihen liittyviä hahmoja, kuten lohia ja valaita. Esimerkiksi chumaseilla oli paljon kivistä veistettyjä kuvia erilaisista merenelävistä.¹²¹

Columbia-joen intiaanit valmistivat siimaa ja verkkoja valaiden jänneistä ja punoivat niitä kasvien osista. Verkoillaan ja kanooteillaan he harjoittivat nuottausta rannikkovesissä. Joesta he pyydystivät lohta pääosin patorakennelmien avulla.¹²²

Kalan säilöntäteknologian kehityksen myötä myös kalakauppa kehittyi. Erityisesti kuivattua lohta käytettiin kalapemmikaanin¹²³ valmistukseen. Menetelmä perustui lohen kuivaamiseen ulkoilmassa. Kuivattu kala jauhettiin ja jauheesta valmistettiin pemmikaania. Se oli erittäin hyvin säilyvää ja siksi suosittua. Sitä kulkeutui kauppareittejä pitkin myös sisämaan heimoille. Tärkeimmäksi kalakaupan keskuksiksi nousi Columbia-joen alajuoksu ja erityisesti chinoah-heimo erikoistui kalakauppaan.¹²⁴

---

¹¹⁹ Lichatowich 1999, 29.

¹²⁰ Sahrhage & Lundbeck 2011, 20.

¹²¹ Sahrhage & Lundbeck 2011, 20-22.

¹²² Lichatowich 1999, 38.

¹²³ Perinteinen pemmikaani valmistettiin kuivatusta lihasta, eläinten ihrasta ja marjoista. Kuivattu liha jauhettiin ja sekoitettiin ihraan ja seokseen lisättiin marjoja.

¹²⁴ Sahrhage & Lundbeck 2011, 21.

Yhdysvaltojen alaisuudessa

Tultaessa 1880-luvulle alkuperäisväestöön kuuluneet kalastajat olivat Kalifornian rannikolta täysin kadonneet. Sisämaassa eli vielä joitakin heimoja, jotka harjoittivat kalastusta tärkeänä elinkeinona. Merkittävien näistä ryhmistä olivat McCloud-joen intiaanit, jotka olivat viimeiset uudisasukkaiden alistamat alkuperäisasukkaat Kalifornian alueella. 1880-luvulla he harjoittivat edelleen perinteistä elinkeinoaan vanhoilla kotisuduillaan. He asuivat pääosin taivasalla. Vasta sateisena aikana he rakensivat itselleen majat suojaksi. Heidän pääravintonaan olivat lohi ja taimen, joita he kalastivat keihäillä ja hieman myös ansoilla. Lohi oli pääsaalis kesäaikaan mutta kuten ennenkin sitä edelleen kuivattiin myös talviruuaksi. Muita tärkeitä elinkeinoja heidän keskuudessaan olivat metsästys, joka tapahtui edelleen pääosin jousilla ja nuolilla, sekä terhojen keräily. Ajan kuvauksen perusteella lohi oli kuitenkin niin tärkeä elintarvike joen asukkaille, että he olivat riippuvaisia siitä. Asiasta kerrottaessa ilmeneekin huoli siitä, että lohien katoaminen merkitsisi myös intiaanien katoamista.¹²⁵

Toisin kuin Kaliforniassa niin Oregonissa ja Washingtonissa alkuperäisväestö oli lähtenyt mukaan uudisasukkaiden kalastusteollisuuteen. Esimerkiksi Oregonissa noin 200 alkuperäisväestöön kuuluvaa työskenteli alueen lohienkalastusteollisuudessa. Alueiden rannikolla oli lisäksi edelleen noin 380 alkuperäisväestöön kuuluvaa kalastajaa.¹²⁶ Asiaa voi selittää näiden osavaltioiden syrjäisempi sijainti ja pienempi uudisasukasväestö. Kun ei ollut riittävästi uusia tulijoita syrjäyttämään alkuperäisasukkaita niin he saivat rauhassa jatkaa toimintaansa.

Oregonin ja Washingtonin rannikon intiaanikalastajat olivat levittäytyneet pitkin aluetta tavallisesti noin parinkymmenen kalastajan yhteisöihin. He kalastivat sekä omaan käyttöönsä, että myivät saaliitaan. Heidän tärkeimpiä saaliitaan olivat lohi ja piikkihait, joista he saivat haiöljyä. Alueen tärkein kalastajaheimo olivat ilmeisesti siwashit. Heidät ainakin mainitaan intiaanikalastajia koskeissa tiedoissa useasti.¹²⁷

Sisämaan jokien asukkaiden asema oli vaikeampi. Joitakin alkuperäisväestöön kuuluvia työskenteli purkitustehtaissa mutta pääosin he jäivät syrjään. Perinteisesti intiaanit olivat kalastaneet vapaasti joella ja ennen varsinaista teollista kalastusta he olivat olleet jokien merkittävien kalastajaryhmä. Tämä johtui pääosin siitä, että he tunsivat joet ja lohien käytöksen niin hyvin eikä joella vielä ollut paljon

¹²⁵ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 43-44.

¹²⁶ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 43.

¹²⁷ FFIUS. Section 4, *The Fishermen of the United States*, 43.

valkoisia kalastajia. Kuitenkin, kun purkitustehtaat alkoivat toimia jokien varsilla ja kalastuskulttuuri muuttui yhä enemmän vastaamaan Euroopasta tuotuja tapoja, alkuperäisväestö jäi syrjään.¹²⁸

Yhteentörmäyksiä

Perinteisesti alkuperäisväestö oli kalastanut vapaasti pitkin jokia mutta tilanne muuttui, kun jokien varsien maat muuttuivat yksityisomisteisiksi. Perinteisiä kalastusalueita halkoivat nyt aidat ja kieltokyltit, eikä intiaaneilla ollut uudessa ympäristössä enää lupaa kalastaa missä halusivat. Näin perinteiset kalavedet jäivät heiltä ulottumattomiin. Kalastusoikeuksista käytiin usein myös oikeutta, mutta vaikka he voittivatkin näitä oikeusjuttuja niin heiltä usein edellytettiin sopeutumista uuteen kalastuskulttuuriin. Tällainen oli heille yleensä täysin vierasta eikä sopeutuminen ollut helppoa. Monia jokien varsien heimoja myös siirrettiin reservaatteihin sisämaahan, jossa heitä vaadittiin ryhtymään maanviljelijöiksi.¹²⁹ Taustalla todennäköisesti oli tarve siirtää intiaanit pois valkoisten kalastajien tieltä.

Vaikka intiaanit saivatkin pidettyä itsellään omat kalastusalueet niin elinkeinon harjoittamisessa oli silti isoja haasteita. Jos he saivat pitää itsellään perinteisen ja hyvän kalapaikan joelta, niin saattoi hyvinkin käydä niin, että valkoiset kalastajat tulivat pian samoille apajille. Esimerkiksi suuret kalapyörät (*fish wheel*)¹³⁰ tyhjensivät joet tehokkaasti kaloista ja niin kalapaikat tyhjenivät. Vaikka kalapaikat saivatkin olla rauhassa niin intiaanien kalastus kärsi jokia yleisesti vaivaavista ongelmista, kuten jokien perkuusta tukin uittoa varten, kullankaivuusta ja liikakalastuksesta. Erikoisagentti Henry Marchant kertoi vuonna 1889 joelta kuinka joukko nälkiintyneitä intiaaneja oli katsellut, vierestä kuinka valkoiset kalastajat nostivat 38 000 paunaa¹³¹ lohta heidän perinteiseltä kalastuspaikaltaan. Lohet lastattiin junanvaunuihin ja lähetettiin maailmalle.¹³²

Ristiriitatilanteita ilmeni myös reservaateissa, jotka sijaitsivat kalastusalueilla. John Bornhoff rakensi purkitustehtaan Kalifornian ja Oregonin rajalla olevan Klamath-joen suulle reservaattiin vuonna 1886 (ks. Liitteet 2 ja 3). Koska tehdas oli reservaatin alueella Bornhoff palkkasi tehtaaseen ja kalastukseen paikallisia intiaaneja. Seuraavana vuonna joelle saapui myös R.D Hume, joka ei ollut saanut lupaa ostaa maata tai perustaa joelle purkitustehtasta. Hän ilmestyi joelle aseensa kanssa ja uhkaili paikalla ollutta sotilasosastoa. Ilmeisesti Hume aikoi perustaa joelle purkitustehtaan kiellosta välittämättä. Sotilaat pidättivät hänet mutta hän voitti seuranneen oikeusjutun ja sai luvan aloittaa kalastuksen

¹²⁸ Lichatowich 1999, 98-102.

¹²⁹ Lichatowich 1999, 98-102.

¹³⁰ Vesimyllyn kaltainen laite, joka kauhaisee kalat vedestä pyöriessään virrassa.

¹³¹ 17200 kiloa.

¹³² Lichatowich 1999, 98-102.

joella. Molemmat kalastusyrietykset kuitenkin jäivät lyhytikäisiksi, kun joella tapahtunut kullankaivuu tuhosi joen lohikannan.¹³³

1.7 Yhteenveto

Kalastajat olivat siis monimuotoista väkeä ympäri maailmaa. Näkyvin piirre lienee se, että nämä tärkeimmät ryhmät eivät sopineet juuri yhteen Yhdysvalloissa vallalla olleen väestön ja kulttuurin kanssa. He olivat lähtöisin Etelä-Euroopasta, Kiinasta tai sitten he olivat alkuperäisasukkaita. Yhdysvaltojen valtaväestö taas oli lähtöisin pääasiassa Länsi- ja Pohjois-Euroopasta. Poikkeuksena tähän olivat skandinaavit ja suomalaiset. Tämä on varmasti luonut jännitteitä mikä näkyy esimerkiksi italialaisen ja amerikkalaisen kulttuurin yhteentörmäyksenä. Ennakkoluuloja ovat voineet herättää myös ulkoinen erottuminen valtaväestöstä, kuten kiinalaisten kohdalla.

Tämä johti ristiriitatilanteisiin myös eri kalastajaryhmien kohdalla. Esimerkkinä kiinalaisten ja erityisesti italialaisten riita kiinalaisten kalastajien harjoittamasta liikakalastuksesta. Kiinalaisia sorrettiin Yhdysvalloissa yleisesti, joten ei ole ihmeellistä, että myös kalastajien piirissä kiinalaisvastaisuutta esiintyi. Pitää kuitenkin muistaa, että kalastajien välillä kyse ei välttämättä ollut kyse vain puhtaasta vihasta kiinalaisia kohtaan, vaan kyseessä saattoi olla todellinen huoli elinkeinon tulevaisuudesta tai itselle vieraan ja kilpailevan kalastustavan vastustamisesta. Kyseessä oli siis tavallaan kulttuurinen yhteentörmäys.

Kaikki nämä ryhmät, alkuperäisasukkaita tietysti lukuun ottamatta, olivat myös varsin tuoreita tulokkaita Yhdysvalloissa. Alkuperäinen siirtolaisuushan painottui Länsi-Eurooppaan. Uudet tulokkaat erottuivat joukosta eivätkä suoralta kädeltä sopeutuneet amerikkalaiseen elämään. Tämä on voinut johtaa siihen, että he jäivät ainakin jossain määrin ulkopuolisiksi ja siksi joutuivat tyytymään vähemmän arvostettuihin ammatteihin, kuten kalastukseen.

---

¹³³ Lichatowich 1999, 98-102.

2. Rannikkoalueen merikalastus

Vaikka lohenpurkitus olikin merkittävin kalastuksen muoto, niin se ei suinkaan ollut ainoa laatuaan. Kuten aiemmin todettiin, niin muiden kalalajien kalastus lähti liikkeelle tehokkaasti vasta 1900-luvun aikana. Länsirannikolla oli silti monenlaista kalastustoimintaa jo tätä ennen. Tarkastellaan seuraavaksi, millaista toiminta oli ja miten se mahdollisesti liittyi lohenkalastukseen?

2.1 Rannikkokalastuksen yleistilanne

Vielä 1880-luvun alussa Länsirannikon rannikkokalastus oli elinkeinona heikosti kehittynyt. Kaikkiaan Yhdysvaltojen alueet Tyynenmeren rannalla käsittivät 7000 mailia (11 265 kilometriä) rantaviivaa mutta sen kalastuksen kaupallinen arvo jäi kauas Atlantin rannikon taakse. Esimerkiksi New Englannin osavaltion kalastuksen arvo oli suurempi, kuin koko Länsirannikon, vaikka siellä oli Atlantin rantaviivaa vain noin 500 mailia (noin 800 kilometriä).¹³⁴

Merkittävin kalastuksen alue rannikolla oli Kalifornia ja San Fransiscosta muotoutui rannikon kalastuspääkaupunki (ks. Liite 2). Tämä näkyi hyvin laajamittaisessa kalakaupassa. Lähes kaikki rannikon kalastustuotteet, jotka kaupattiin pidemmälle, kulkivat kaupungin kautta. Ainoa Länsirannikon kaupunki, joka kauppasi kalastustuotteensa maailmalle ilman San Fransiscon välikäsiä oli Astoria Columbia-joen suulla (ks. Liite 3). Tietenkin myös paikallisesti kulutettu kala jäi aivan pyyntialueen lähelle eikä kulkenut kalakauppioiden kautta.¹³⁵ Astoria oli Columbia-joen lohenkalastuksen keskus, joten tässä jo näkyy rannikon kalastuksen ja jokien lohenkalastuksen ero.

San Fransiscon kalamarkkinoilla tärkeimmät kauppatavarat olivat lohi, silli, sampi ja meribassi. Kaikkia näitä kaupattiin kalakaupassa yli miljoonan paunan verran. Eniten kaupattiin lohta: 3,6 miljoonaa paunaa.¹³⁶ Lohta ja silliä kaupattiin paitsi tuoreena niin myös suolattuna ja savustettuna.¹³⁷ Lähteestä ei käy ilmi kalastettiin markkinoilla liikkuva lohi merestä. Koska Sacramento-joki oli ihan lähellä ja lohi yleensä kalastettiin jokialueilta, niin voidaan olettaa, että jokien lohenkalastus ylitti tässäkin rannikon kalastuksen.

Eikä ainoastaan kalakauppa kaupungissa ollut vilkasta, vaan myös kaupungin ja piirikunnan kalastuselinkeino oli vilkasta. Lohta ja sampea lukuun ottamatta suurin osa kaupungissa myytävästä kalasta kalastivat kaupungin kalastajat. Paikallisille pienkalastajille, jotka kalastivat verkoilla ja nuotilla tärkein pyyntialue oli San Fransiscon lahti ja lähialueet Marinissa ja San Mateossa. Suurin

¹³⁴ FFIUS, Section 2, A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880. 591.

¹³⁵ FFIUS Section 2, A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880. 591.

¹³⁶ 1,6 miljoonaa kiloa.

¹³⁷ FFIUS, Section 2, A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880, 618.

osa kaupungin ja lähialueen kalastajista oli näitä pienkalastajia. Alueiden kalakannat olivat kuitenkin taantuneet ja kalastuselinkeino kärsinyt. Kalastajien tulot olivat pieniä.¹³⁸

San Fransiscosta käsin harjoitettiin myös troolausta ulompana merialueilla. Pääsääntöisenä saaliina olivat punasimput. Troolaus oli hyvin tuottoisaa toimintaa. Tämä siitä huolimatta, että kalakannat rannikon läheisillä vesillä olivat taantuneet, ja troolarit olivat joutuneet siirtymään yhä kauemmaksi rannikosta. San Fransiscon vesillä harjoittivat myös kiinalaiset kalastusta ja katkarapujen pyyntiä kurenuotilla.¹³⁹

Lisäksi monet kalastusyrietykset pitivät päämajaansa kaupungissa, joten esimerkiksi monet Alaskan vesillä kalastavat lähtivät usein liikkeelle San Fransiscosta. Sijoitetun pääoman perusteella Kalifornian kalastusteollisuus oli suurinta alueella. Toisaalta Oregonin ja Alaskan kalastuksesta saatiin suuremmat voitot.¹⁴⁰

Kalifornian merikalastus oli siis pientä verrattuna vastaavaan elinkeinon Atlantin rannikolla. Lisäksi San Fransiscossa, alueen kalastuspääkaupungissa valtaa piti lohi, jonka kalastivat muut kuin kaupungin kalastajat. Vaikka rannikolta ja erityisesti San Fransiscosta käsin toimikin myös isoja kalastuslaivastoja niin suurin osa kalastajista oli köyhiä pienkalastajia. Pienestä taloudellisesta merkityksestään huolimatta rannikkokalastus on varmasti ollut tärkeä toimeentulo köyhälle kalastajalle. Se ei tuottanut suuria valtiolle mutta se oli merkittävää paikallisille asukkaille.

2.2 Rannikon kalastajat

Koska kalastuskulttuuri oli San Fransiscossa niin merkittävä niin se oli koti monille kalastajille. Siellä asui jopa 200 ihmistä, jotka saivat pääasiallisen toimeentulonsa kalastuksesta. Heidän lisäksi oli 300-400 sivutoimista kalastajaa ja noin 1000 jotka hankkivat elantonsa jollain kalastukseen liittyvällä alalla, kuten kalakaupalla. Noin 200 kalastajaa omisti itse veneensä. Loput palkattiin aluksille kalastustehtäviin. Yleensä he odottelivat kalastuskeikkoja satamissa. Toisaalta vaihtuvuus kalastajien ammatissa oli ilmeisen suurta, joten heidän todellista määräänsä on vaikea sanoa.¹⁴¹ Toisaalta San Fransicon väkiluku oli kuitenkin tuolloin yli 200 000 asukasta. Niinpä kokonaisuudessa sen merkitys ei ollut niin hirveän suuri.

Pääosa kalastajista oli asettunut Vallejo Streetille sataman läheisyyteen. Suurin osa heistä oli italialaista syntyperää. Mukana oli myös kreikkalaisia, portugalilaisia, espanjalaisia ja slaaveja.

¹³⁸ FFIUS 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 608.

¹³⁹ Nuottamalli, jossa kalaparvi pussitetaan vetämällä nuotta parven ympäri ja sulkemalla se alhaalta käsin.

¹⁴⁰ FFIUS, *Section 2, A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*.

¹⁴¹ FFIUS, *Section 2, A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*.

Kalastajien elämä ei ollut helppoa. Suurin osa heistä oli kouluttamattomia ja vain harvat osasivat esimerkiksi lukea. Suurin osa oli naimattomia ja he asuivat satamalaiturin heikkotasoisissa majapaikoissa ja söivät halvoissa ruokapaikoissa. Joistain majapaikoista sai myös ruokaa. Koska kalastajien tulot olivat niin heikot, he jäivät usein velkaa majapaikkojen omistajille. San Fransiscossa kalastaja tienasi suunnilleen 3 dollaria¹⁴² viikossa. Se riitti yleensä juuri majoituksen maksuun. Perheelliset kalastajat vuokrasivat usein huoneen kalastajille tarkoitetusta asuntolasta ja valmistivat ruokansa itse. Kalastaja-alueen asukkaat vaihtuivat tiuhaan, kun vanhoja kalastajia poistui ja uusia tuli tilalle. Monet kalastajat siirtyivät merimiehiksi satamassa vieraileville aluksille ja taas jotkut merimiehet siirtyivät maihin ja alkoivat kalastajiksi. Jotkin kalastajat myös siirtyivät pois San Fransiscosta paremman toimeentulon toivossa. Esimerkiksi monet olivat alkaneet siirtyä kohti pohjoista ja Columbia-jokea lohien pyyntiin.¹⁴³

Kalifornian rannikolla toimi paljon pienkalastajia. Rannikolla toimi noin tuhat kalastajaa ja venekuntia oli noin 300. Kalastuksen ohella he pyysivät myös rapuja, katkarapuja, simpukoita ja merikorvia. Heidän merkittävin saaliinsa ja suurin tulonlähteensä olivat kuitenkin kalat.¹⁴⁴

Rannikon kalastajat harjoittivat ammattiaan pääosin pienillä veneillä, jotka eivät olleet merikelpoisia. Tästä syystä kalastusalue ulottui vain muutaman mailin päähän rannikosta. Venemalleja oli monenlaisia mutta pääosan muodostivat välimerelliset sluupit ja kiinalaiset dzonkit. Tämä selittyi sillä, että suurin osa kalastajista oli lähtöisin Välimeren alueelta tai Kiinasta. He olivat tuoneet venetyypinsä mukanaan. Näitä erilaisia kalastusveneitä näki usein yhdessä vesillä. Eurooppalaisista italialaiset ja portugalilaiset olivat merkittävimmit kalastajaryhmät. Myös muilla kansallisuuksilla oli vaikutusta. Esimerkiksi ranskalaiset olivat tuoneet alueelle latinalaispurjeen.¹⁴⁵ Nämä rannikon pienkalastajat eivät yleensä valikoineet saalistaan vaan saaliiksi kelpasi mikä vain, joka oli mahdollista saada ja joka oli mahdollista saada kaupaksi. Melkeinpä kaikki saalis kelpasi, aina simpukoista valaisiin.¹⁴⁶

Rannikolla toimi myös isoja kalastuslaivastoja. Nämä isommat laivastot uskaltautuivat myös pidemmälle avomerelle. Niiden pääsääntöisinä toimina olivat valaanpyynti ja turskankalastus. Kaliforniassa toimi kaksi turskankalastuslaivastoa. Ne eivät kuitenkaan kalastaneet Kalifornian

¹⁴² Nyk. noin 75 dollaria.

¹⁴³ *FFIUS, Section 2, A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 608-609.

¹⁴⁴ *FFIUS, Section 2, A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 593.

¹⁴⁵ Iso kolmiomainen ja pitkittäissuuntainen purje.

¹⁴⁶ *FFIUS, Section 2, A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 592-593.

vesillä vaan suuntasivat arktisille vesille Ohotanmerelle tai Shumagin-saarille Alaskan lähelle. Turska on arktinen kala, joten nämä olivat varmasti parempia pyyntivesiä. Vuonna 1880 Kalifornian turskankalastuslaivastoon kuului 16 alusta, joista kymmenen toimi Ohotanmerellä ja viisi Shumagineilla. Yksi alus toimi lähellä Kalifornian rannikkoa. Alukset pysyivät kalastamassa alueillaan koko kalastuskauden. Erillinen alus kuljetti kalastusalusten saaliit San Fransiscoon kalastuskeskuksen ajan. San Fransiscosta käsin kulki myös valaan- ja hylkeenpyyntialuksia Alaskaan ja Kamtsatkalle.¹⁴⁷

Suuret kalastusyrietykset työllistivät noin 2000 kalastajaa ja lisäksi noin tuhat henkilöä maissa. Niihin kuului 49 suurta alusta, joka käsitti yli viiden tonnin alukset, ja 853 venettä. Suurin tuotto yrityksille tuli kalasta. Vuonna 1880 kalastuslaivastot tuottivat yli 24 miljoonaa paunaa kalaa.¹⁴⁸ Kuten rannikon pienkalastajatkin niin myös suuret kalastuslaivastot hankkivat mereltä monia muitakin tuotteita, kuten rapuja, simpukoita, valasöljyä ja hylkeen ja merisaukon nahkoja.¹⁴⁹

Kalastajien heikko tulotaso ja käytettävissä olleet merikelvottomat veneet voivat selittää sen, miksei Kalifornian rannikon kalastus ollut kehittynyt niin merkittäväksi kuin Atlantilla. Jos kalastus todella tapahtui pienillä veneillä, joilla ei päässyt kauas merelle on selvää, ettei elinkeinosta saatu irti täyttä potentiaalia. Kalastajien tulot ja elinolosuhteet tuskin myöskään houkuttelivat uusia tulijoita. Ala, joka ei houkuttele on vaikea kasvaa.

Kalastajat olivat pääosin Etelä-Eurooppalaista syntyperää, jotka erosivat vallalla olevasta Länsi- ja Pohjois-Eurooppalais taustaisesta väestöstä. He olivat Yhdysvalloissa tuoreempia tulijoita ja heidän sivistystasonsa oli heikko, joten sitä mukaa ymmärrettävää, että he päätyivät heikosti kannattaviin ammatteihin, kuten kalastukseen. Koska pienkalastajia kuitenkin oli, niin paljon niin voidaan todeta, että kalastus kuitenkin tarjosi jonkinlaisen toimeentulon eikä se ollut täysin hyljeksitty ammatti.

Koska isot kalastuslaivastot eivät liikkuneet Länsirannikon läheisyydessä vaan suuntasivat kauemmas, voidaan olettaa, ettei siellä ollut ainakaan tuohon aikaan edellytyksiä laajamittaiselle kalastustoiminnalle. Tämä johtuu todennäköisesti kalakantojen heikkenemisestä. On luonnollista, että turskankalastajat suuntasivat sinne missä turskia oli mutta eikö lähempänä todella ollut mitään kalastamisen arvoista? Tätä on vaikea kuvitella koska tiedämme että myöhemmin näiltä vesiltä nostettiin ainakin silliä, sardiineja, tonnikalaa ja pallasta. Ehkä tuohon aikaan näitä kaloja ei vielä arvostettu tarpeeksi, joten niiden kalastus ei olisi ollut taloudellisesti kannattavaa. Tai sitten

¹⁴⁷ FFIUS, Section 2, A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880.

¹⁴⁸ 10,9 miljoonaa kiloa

¹⁴⁹ FFIUS, Section 2, A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880.

kalakannat tosiaan olivat tuolloin heikentyneet paljon ja vaadittiin vielä aikaa, että ne palautuivat tarpeeksi, jotta kannattava kalastus voitiin aloittaa.

Nämä seikat erottavat rannikkokalastuksen jokien lohenkalastuksesta. Joet ovat paljon helpompi ympäristö toimia, kuin meri. Ei tarvittu mitään niin edistynyttä teknologiaa vaan perusvälineet riittivät. Jokien kalastajilla oli myös yksi selkeä saalis eli lohi, johon he keskittyivät. Valtameren kalastajien tuon aikaiset saaliit piti hakea kaukaa, jopa meren toiselta puolelta mutta lohta löytyi heti lähialueilta. Yhdistävänä tekijänä oli se, että sekä rannikon kalastajat, että jokien lohenkalastajat olivat pääosin siirtolaistaustaisia.

2.3 Kalastuksen alueellinen jakautuminen

Kalifornian eteläisin osa oli San Diegon piirikunta (ks. Liite 2). Sen rannikko on pääosin hiekkarantaa ja siellä on paljon lahtia ja poukamia. Nämä olosuhteet olivat erittäin otolliset nuottaamiselle ja sitä alueella käytettiin jopa liiankin tehokkaasti. Nuotilla pyydettiin pääosin kampelaa, kuoretta, silliä ja kelttejä. Erityisesti kiinalaiset olivat harjoittaneet nuottausta alueella ja muutamaa amerikkalaista kalastajaa lukuun ottamatta kaikki piirikunnan kalastajat olivat kiinalaisia.¹⁵⁰

Ilmeisesti liiallisen nuottauksen takia monet kalalajit olivat harvinaistuneet. Erityisesti tämä näkyi kampeloiden kohdalla. Suuret kampelat olivat kadonneet ja saaliiksi saatiin enää pieniä ja keskenkasvuisia. Toisaalta piirikunnasta ei ollut olemassa Gooden raporttia edeltävää tutkimusta kalakantojen ja kalastuksen tilasta. Silti uskottiin varmuudella, että liiallinen nuottaus oli harventanut erityisesti kampelakantoja. Vähenevien kalakantojen vuoksi San Diegon kalastuselinkeino oli taantunut vuosien takaisesta tasostaan. Osasyynä kalastuksen taantumiseen saattoi olla myös siinä, ettei San Diegoon vielä ollut rakennettu rautatietä, joka olisi tehostanut kalan kuljetusta.¹⁵¹

San Diegossa ei kalastuksessa käytetty verkkoja, rysiä tai patorakennelmia. Myöskään suurta rahallista arvoa ei kalastuksella siellä ollut. Piirikunnan kalastuksen tila oli siis varsin heikko. Nuottien lisäksi merellä harjoitettiin jonkin verran pitkällä siimalla kalastusta. Suurin osa saaliista suolattiin ja myytiin San Fransiscoon. Loppu käytettiin paikallisesti. Kaloilla ei kuitenkaan ollut suurta taloudellista merkitystä. Esimerkiksi merisaukkojen pyynti oli tuottavampaa. San Diegon kalastuksessa kaloja merkittävämmäksi saaliiksi olivat nousseet äyriäiset ja erityisesti merikorvat.¹⁵²

¹⁵⁰ FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 595.

¹⁵¹ FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 595.

¹⁵² FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 595.

San Diegosta pohjoiseen oli Los Angelesin piirikunta (ks. Liite 2). Sen rannikkoalue oli maantieteellisesti pitkälti samanlainen, kuin etelämpänä mutta lahtia ja niemiä ei ollut yhtä paljon. Toisaalta pieniä hiekkalaguuneja oli enemmän. Merkittäviä satamia piirikunnassa ei ollut. Suurin osa kalastuksesta tapahtui kaukana rannikolta, ja erityisen suosittu paikka oli Santa Catalinan saari. Saarella asui pysyvästi kymmenisen kalastajaa, mutta sinne siirtyi kalastajia väliaikaisesti myös rannikolta. He kalastivat yleensä verkoilla. Kesäisin pyydettiin pääasiassa tonnikalaa ja barracudaa. Talvella ruoriahvenia, skorpionikaloja ja punasimppuja. Kesällä kalastus oli runsampaa.¹⁵³

Los Angelesin kalastussatamia olivat Wilmington, Newport, Anaheim Landing, Santa Monica ja Salinas Ranch. Tärkein näistä oli Wilmington. Satamasta käsin toimi monia aluksia, kuten kaksi tai kolme jollaa, neljä purjevenettä ja kolme kuuden tonnin dzonkkia. Muuten kalastus oli pienimuotoista. Newportissa harjoitettiin hain pyyntiä ja Anaheim Landingissä kalastettiin kelttejä ja kampeloita. Salinas Ranchissa ja Santa Monicassa kalastajat olivat sivutoimisia kalastajia, jotka kalastivat sivutuloikseen silloin kun se oli mahdollista.¹⁵⁴

Rannikon kalastajat olivat pääosin italialaista ja ranskalaista alkuperää päätellen heidän käyttämästään kalustosta. Heidän veneidensä malli oli peräisin sieltä. He kalastivat talvisin verkoilla ja kesäisin nuotilla. Talvisin kalat uivat hitaammin, joten verkkojen käyttö oli helpompaa. Talvisin pyydettiin pääasiassa silliä ja sardiineja. Rannikolla pyydettiin myös rapuja, merikorvia, haita ja merileijonia. Kalastus oli kuitenkin sen verran pieni elinkeino, että veneiden omistajat olivat milloin tahansa valmiita vuokraamaan veneensä eteenpäin.¹⁵⁵

Samankaltainen rannikkokalastuskulttuuri jatkui muuallakin Etelä-Kalifornian alueella. Pohjoiseen päin mentäessä olosuhteet kuitenkin kävivät haastavammiksi. Esimerkiksi Montereyn piirikunnassa rannikot muuttuivat kallioisemmiksi, mikä vaikeutti kalastustoimintaa. Ne olivat myös hankalia paikkoja perustaa satamia. Santa Cruzin piirikunnassa taas ongelmana olivat riutat, jotka repivät verkkoja. Luonnonolosuhteet alkoivat siis olla haasteellisia rannikon kalastajille. Kuitenkin myös täällä oli suojaisia lahtia, joihin saattoi perustaa sataman ja kalastajayhteisön. Jotkin näistä kaupungeista olivat merkittäviä kalastajakaupunkeja. Esimerkiksi Montereyn kaupunkia kutsuttiin Kalifornian toiseksi kalastuspääkaupungiksi San Fransiscon jälkeen.¹⁵⁶

Kuten etelämpänäkin niin Montereyssä oli monia kalastajayhteisöjä. Punta Alonesissa ja Pecerossa sijaitsivat kiinalaisten kalastajien siirtokunnat. Piirikunnassa sijaitsi myös italialaisten ja

¹⁵³ FFIUS, Section 2, A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880, 596.

¹⁵⁴ FFIUS, Section 2, A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880, 596.

¹⁵⁵ FFIUS, Section 2, A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880, 596.

¹⁵⁶ FFIUS, Section 2, A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880, 596.

portugalilaisten kalastajasiirtokunnat. He kalastivat verkoilla kelttejä, barracudaa ja lohta. Siirtokunnilla oli käytössään jopa yli kaksisataa verkkoa. Myös syöttilinjoja käytettiin. Kiinalaiset ja etenkin portugalilaiset käyttivät syöttilinjoja erityisesti kauempana rannikosta ja syvemmissä vedessä. Tämä johtui todennäköisesti kallioisista rannoista. Kuten monessa muussakin piirikunnassa niin myös Montereyssa oli esiintynyt liikakalastusta ja kalakannat olivat taantuneet.¹⁵⁷

Kaikkialla Kaliforniassa kalastus ei ollut vielä kehittynyt niin pitkälle, kuin olisi ollut mahdollista. Esimerkiksi Santa Barbarassa kuvauksen perusteella oli olemassa kalastukselle otolliset olosuhteet ja vahvat kalakannat. Kuitenkin kalastus siellä oli hyvin pienimuotoista. Piirikunnassa oli vain muutama kalastaja, viisi kalastusvenettä, viisitoista verkkoa ja kuusi nuotta. Paljon merkittävämpää piirikunnassa olivat merikorvien keräys ja rapujen pyynti. Santa Barbarassa oli myös yritetty ravun purkitusta tehtaassa mutta yritys oli epäonnistunut.¹⁵⁸

Kalastus Kalifornian rannikolla oli siis pienimuotoista mutta toisaalta hyvin kirjavaa ja monipuolista. Kirjavat saaliskalaluettelot viittaavat siihen, ettei kalastus ollut juurikaan erikoistunutta vaan kalastajat pyysivät kaikkea mitä pyydyksiin, milloinkin sattui jäämään. Tämä kertoo heikosti kehittyneestä elinkeinosta: Sitä harjoitettiin ennemmin hengenpitimiksi, kuin että sillä olisi kerätty voittoa.

Poikkeuksen edelliseen tekee merikorvien keräily, jota harjoittivat kiinalaiset kalastajat. Syynä erikoistumiseen saattoi olla se, että merikorville oli olemassa vakaammat markkinat. Kiinalaiset ostajat arvostivat merikorvia ja niitä kaupattiin Kiinaan asti ja myös kuoria kaupattiin kauemmas. Tällainen kaukokauppa viittaa järjestäytyneempään toimintaan.

Kuitenkin edelleen päähuomiona rannikon kalastuksessa oli, ettei se ollut saavuttanut täyttä potentiaalia, vaikka mahdollisuuksia olisi ollutkin. Kenties köyhät kalastajat eivät saaneet investoitua tarpeeksi välineisiin voidakseen laajentaa. Tai sitten ei ollut olemassa tarvittavia markkinoita. Se, että monen paikan kohdalla viitataan liikakalastuksen aiheuttamaan kalakantojen heikkenemiseen, viittaisi siihen, että joskus aikaisemmin kalastus on ollut tuottavampaa.

2.4 Liikakalastusta ja ristiriitoja

San Fransiscon lahdella liikakalastus oli heikentänyt kalastuksen tuottoja. Lahdelta oli perinteisesti kalastettu monia lajeja, kuten lohta, sampea, silliä ja kuoretta. Liian tiheillä verkoilla kalastaminen

---

¹⁵⁷ FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 596.

¹⁵⁸ FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 600-601.

oli kuitenkin tyhjentänyt lahden kaloista. Arvion mukaan lahden kalamäärä oli pienentynyt kahdenteenkymmenenteen osaan siitä mitä se oli kaksikymmentä vuotta aiemmin. Kalastuksen heikkeneminen oli johtanut kalastajien ansioiden pienenemiseen. Vuonna 1876 kalastaja oli voinut tienata 25 dollaria¹⁵⁹ päivässä jo yhdellä nuotalla. Vuoteen 1880 mennessä tulot olivat kuitenkin painuneet noin kolmeen dollariin¹⁶⁰ viikossa. Myös kalastuksessa tarvittavien välineiden hinnat olivat pudonneet. Esimerkiksi kalastusveneen hinta oli pudonnut parissa vuodessa 400:sta 150:een¹⁶¹ dollariin.¹⁶²

Monet kalastajat syyttivät kalojen vähenemisestä paranzella-verkkoja ja niitä käyttäviä kalastajia. Heidän mukaansa nämä verkot pyydystivät paljon pientä kalaa, joka ei kelvannut markkinoille vaan jotka kalastajat heittivät takaisin mereen. Verkoissa kerran käyneen kalan selviämisen todennäköisyys on varsin pieni. Kuitenkin todellisuudessa suurin osa näistä pienistä ja poisheitettävistä kaloista oli syvänmeren kaloja, joilla ei ollut kaupallista arvoa. Ne eivät siis olleet kauppaan kelpaavien kalojen poikasia.¹⁶³

Vuoteen 1876 asti San Fransiscon lahdella oli kalastettu pääosin nuotilla, mutta sen jälkeen paranzella-tyyliset vetoverkot tulivat muotiin. Alusta asti niitä vastustettiin liian tehokkaina ja niitä käyttävät kalastajat saivat uhkauksia. Niiden käyttöä puolustettiin sillä, että niitä oli aiemmin käytetty menestyksekkäästi Välimerellä. Yhdysvalloissa San Francisco oli tietävästi ainoa paikka, jossa niitä käytettiin. Siellä toimi kaksi yhteistyössä toimivaa kalastusyritystä, jotka käyttivät näitä verkkoja. Niitä käyttävät kalastajat olivat italialaisia, kreikkalaisia ja espanjalaisia. Näitä kalastajia kuvattiin uhkarohkeiksi ja tuhlaileviksi luonteiksi, jotka käyttivät palkkansa heti sen saatuaan. Kalastajat tekivät työtään vuoden ympäri jokaisena päivänä lauantaita lukuun ottamatta. Kalastusyrityksillä oli aina ainakin yksi vene kalastamassa.¹⁶⁴

Paranzella-vetoverkolla kalastaminen vaati oikeat olosuhteet. Pohjan täytyi olla tasainen ja hiekkainen, sillä kivet olisivat voineet rikkoa verkon ja epätasainen pohja taas oli mahdollistanut kalojen karkaamisen ansasta. Lähistöllä oli myös oltava suojaisia paikkoja, joissa pidätellä mahdollista myrskyä.¹⁶⁵ Nämä edellytykset tosin koskivat varmasti myös monia muita kalastustapoja

¹⁵⁹ Nyk. 620 dollaria.

¹⁶⁰ Nyk. 75 dollaria.

¹⁶¹ Nyk. 9900-3700 dollaria.

¹⁶² FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 609.

¹⁶³ FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 609.

¹⁶⁴ FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 609-610.

¹⁶⁵ FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 610.

eikä vain paranzellan käyttöä. Esimerkiksi nuottaus vaati tasaisen pohjan ja kaikki kalastajat tarvitsivat suojaa myrskyiltä.

Paranzellan käyttö muistutti paljon nuotan tai troolin vetoa. Siihen tarvittiin ainakin kaksi venettä kalastajineen. Verkko upotettiin pohjaan ja kumpikin vene otti siitä toisen pään. Veneet purjehtivat kauemmas toisistaan levittäen verkon. Kun verkko oli levitetty, niin veneet levittivät purjeensa ja alkoivat vetää verkkoa pohjaa pitkin. Muutaman mailin matkan jälkeen veneet palasivat yhteen ja verkon päät yhdistettiin jälleen pussittaen sisään jääneet kalat. Sitten verkko vain nostettiin ylös ja pussiin jääneet kalat nostettiin veneeseen. Yleensä kaikkia kaloja ei otettu talteen vaan pienet ja myyntiin kelpaamattomat heitettiin takaisin mereen.¹⁶⁶

Silminnäkijä havainnot paranzellaan jääneistä kaloista eivät anna kovin hyvää kuvaa sen vaikutuksesta kalakannoille. Iso osa verkkoon jääneestä kalasta on hyvin pientä ja kauppaan kelpaamatonta. Esimerkiksi pientä kampelaa saadaan tällä menetelmällä paljon. Lisäksi suurin osa pussiin jääneistä kaloista oli jo nostovaiheessa kuollut, joten niiden takaisin heittäminen mereen ei auttanut asiaa.¹⁶⁷ Tältä kantilta katsottuna tarinat paranzellan tuhoisasta vaikutuksesta kalakannoille eivät välttämättä olleet täyttä legenda.

Paitsi, että paranzellaa kuvattiin haitalliseksi kalakannoille niin niillä oli toinenkin haitallinen vaikutus. Oli olemassa näkemyksiä, että koska paranzellat olivat niin tehokkaita niin niiden avulla saatiin luonnollisesti paljon enemmän kalaa markkinoille. Lisääntynyt tarjonta johti hintojen laskuun mikä taas luonnollisesti pienensi kalastajien ansioita.¹⁶⁸ Tämäkin on voinut olla yksi syy sille, että paranzelloja vastustettiin niin ankarasti.

Kalakantojen heikkeneminen, johon paranzellojen uskottiin olevan syyllisiä, on voinut olla yksi siihen, että rannikkokalastus ei kehittynyt tarpeeksi. Kun kalavarat heikkenevät niin ei kalastajillakaan ole mahdollisuuksia kehittää toimintaansa. Toisaalta paranzelloja käytettiin tietävästi vain San Fransiscon alueella, joten laajassa mittakaavassa niitä ei voida syyttää. Pitää myös muistaa ettei ole tavatonta, että uusiin ja tehokkaisiin menetelmiin suhtaudutaan epäillen perinteisten menetelmien kannattajien taholta. Varsinkin kalastajien keskuudessa esiintyy usein saaliskateutta. Kertomukset paranzellojen tuhoisuudesta voivat siis olla liioiteltuja.

---

¹⁶⁶ FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 610-611.

¹⁶⁷ FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 610-611.

¹⁶⁸ FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 611.

2.5 Muut saaliit kuin kala

Samoilla vesillä Välimeren alueen paranzellojen kanssa oli myös kiinalaisia kalastajia kurenuottien kanssa. Suoranaista kilpailua ei syntynyt, koska kiinalaisten nuottaajien ensisijainen saalis olivat katkaravut. Ennen 1870-lukua eurooppalaistaustaiset kalastajat olivat olleet vastuussa katkaravun pyynnistä. 1880-luvulle tultaessa koko ala oli kiinalaisten käsissä. Kurenuottiin jäi kuitenkin myös pieniä kaloja, joita kiinalaiset suolasivat ja kuivasivat omaan käyttöönsä. Myös joitakin rapuja ja simpukoita jäi nuottiin. Toisin kuin pienet kalat niin ne myytiin toreilla katkarapujen kanssa.¹⁶⁹

Nykyajan kurenuotat ovat valtavia valtameripyydyksiä, joita käytetään isoilta aluksilta mutta tuon ajan kiinalaisten käyttämät välineet olivat varsin pieniä. Perus kurenuotta oli enimmillään 8 metriä syvä. Myös käytetyt alukset olivat enimmillään kahdeksan metrisiä. Katkaravut yleensä myytiin elävinä toreilla. Ne, jotka eivät menneet kaupaksi kuivattiin ja niiden liha jauhettiin. Lihajauhe laivattiin Kiinaan myytäväksi.¹⁷⁰

Myös varsinaista ravustusta harjoitettiin. Rapuja nuotattiin hiekkarannoilla etenkin San Fransiscon lahdella. Rapulajeissa oli eroja. Arvostetuimpia rapulajeja myytiin toreilla mutta pienikokoisimmat ja väheksytyimmät ravut kelpasivat vain kiinalaisille. Myös myytävien rapujen hinnoissa oli eroja. Kolmesta pienestä ja ei niin arvostetusta ravusta saattoi torilla saada 25 senttiä mutta yhdestä isosta ja arvostetusta ravusta saattoi saada 10 dollaria.¹⁷¹

San Fransiscon lahdella oli myös monenlaista muuta kalastukseen verrattavaa toimintaa. Näihin kuuluivat hain pyynti, merikilpikonnien metsästys, sammakoiden kerääminen ja merilintujen munien kerääminen. Nämä olivat kuitenkin hyvin pienimuotoisia aloja, eivätkä siksi saaneet suurta huomiota.¹⁷²

2.6 San Fransiscosta pohjoiseen

Rannikkokalastus jatkui pitkälti samanlaisena siirryttäessä San Fransiscosta pohjoiseen päin. Esimerkiksi Humbolt Bayssä (ks. Liite 2) amerikkalaiset ja italialaiset harjoittivat tuottavaa kampelan pyyntiä. Lahden olosuhteet loivat hyvät olosuhteet vahvalle kampelakannalle. San Pedrossa taas sijaitsi kaksi kiinalaiskalastajien siirtokuntaa, joissa oli yhteensä noin sata jäsentä. He kalastivat pääasiassa katkarapuja. Pohjoiseen päin mentäessä suurin muutos tapahtui siinä, että siellä sijaitsivat Kalifornian suuret lohijoet, kuten Sacramento-, Eel- ja Smith-joet. Näin ollen sisävesikalastus tuli

¹⁶⁹ FFIUS, Section 2, A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880, 612.

¹⁷⁰ FFIUS, Section 2, A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880, 612.

¹⁷¹ Nyk. 250 dollaria.

¹⁷² FFIUS, Section 2, A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880, 612.

merikalastuksen rinnalle. Lohenkalastuksen arvo alkoikin edelleen nousta siirryttäessä pohjoiseen päin.¹⁷³

Siirryttäessä pois Kalifornian maaperältä myös rannikkokalastus vaimeni suuresti. Esimerkiksi Oregonin rannikolla (ks. Liite 3) ei ollut suojaisia lahtia, kuten Kaliforniassa, joten se ei ollut olosuhteiltaan yhtä suotuisa. Rannikon ainoa järjestäytynyt kalastustoiminta olivat Rogue-joen ja joidenkin pienempien jokien lohenpyytäjät ja rannikolla asuva alkuperäisväestö. Muuten Oregonin rannikolla ei ollut kalastus eikä kalakauppatoimintaa. Sen sijaan osavaltion suureksi kalastuskohteeksi nousi Columbia-joki ja sen suuri lohenkalastusteollisuus.¹⁷⁴

Washingtonin puolelle mentäessä (ks. Liite 4) rannikkokalastus tehostui joltain osin, vaikka ei yltänytkään edes lähelle Kalifornian tasoa. Etenkin Puget Soundissa lähellä Kanadan rajaa oli suuret kalakannat. Kalastustoimi oli kuitenkin vielä varsin kehittymätöntä. Rannikon merkittävät saaliit olivat pallas, lohi, silli ja kuore.¹⁷⁵

Etenkin Neah Bayn alueella rannikolla oli pallaksen kalastusta. Alueella sijaitsi alkuperäisväestön reservaatti, jonka asukkaat tulivat toimeen lähes ainoastaan kalastuksella. Kalastajat nostivat merestä jopa satoja kiloja pallasta päivittäin. Pallasta pyydettiin koukkupyödyksillä ja joissakin käytettiin yhä luusta valmistettuja koukkuja metallisten sijaan. Saalis kaupattiin pääosin San Juanin tai Seattleen. Neah Bayssä sijaitsi aiemmin pallaksen purkitukseen erikoistunut purkitustehdas, joka kuitenkin oli jouduttu sulkemaan.¹⁷⁶ Purkkipallas ei ilmeisesti pärjännyt kilpailussa purkkilohelle.

Lohta pyydettiin merestä kaikkina vuodenaikoina ja sitä nousi myös kaikkiin rannikon jokiin. Washingtonin lohenkalastajat hyödynsivät Columbia-joen tiukentuneita kalastusmääräyksiä. Kun Columbia-joen kalastuskausi virallisesti päätettiin elokuun alussa niin Washingtonissa lohenkalastajat yhä edelleen jatkoivat toimintaansa. Puget Soundissa lohi ei noussut jokiin ennen kuin syyskuussa, joten kalastuskausi oli siellä erilainen kuin etelämpänä. Tämäkin seikka vaikutti kalastuksen erilaiseen rytmiin kuin etelämpänä. Columbia-joen hiljetessä Washingtonin kalastajat pystyivät ansaitsemaan enemmän, kun kilpailu väheni. Myös liikkumisyhteydet auttoivat. Esimerkiksi New Tacoman muutamat kalastajat ansaitsivat hyvin myymällä kalaa Portlandiin

¹⁷³ FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 619-623.

¹⁷⁴ FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 624-625.

¹⁷⁵ FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 625-627.

¹⁷⁶ FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 625-627.

Oregoniin. Asiaa auttoi rautatieyhteys ja myös laivayhteydet. Myös San Fransiscon markkinoille lähti kalaa Washingtonista.¹⁷⁷

Port Madisonissa Puget Soundissa toimi kalastusyritys, joka oli erikoistunut sillin nuottaamiseen. Se oli aloittanut vuonna 1870 ja toiminta oli kasvamassa. Sillin kalastuskesä oli talviaikaan marraskuusta maaliskuuhun. Vain tuolloin kalastusta tapahtui. Tehokkainta kalastus oli helmi – maaliskuussa, jolloin silli saapui rannikolle kutemaan. Kalaa kuitenkin pidettiin laadukkaampana ennen kutua, joten kausi aloitettiin jo marraskuussa. Yritys työllisti 13 kalastajaa, jotka kaikki olivat siirtolaistaustaisia. Sillia savustettiin, kuivattiin tai siitä valmistettiin kalaöljyä.¹⁷⁸

Koska Washingtonin rannikon vesi oli niin kirkasta, kalat eivät juuri jääneet verkkoihin tai ansoihin. Tämän takia kalastus tapahtui pääosin nuotilla. Paikoin käytettiin myös rysiä. Saaliit olivat pääosin lohta ja pallasta. Syvemmällä merellä käytettiin myös koukkuja, joilla kalastettiin pääosin lohta ja punasimppua mutta myös pallasta.

Suurin osa Washingtonin rannikon kalastajista kuului alkuperäisväestöön. Heitä oli myös jokien lohenkalastajissa ja purkitustehtaissa. Lähes kaikki rannikon alkuperäisasukkaat elivät kalastuksella. Rannikolla oli myös muutamia kiinalaisten kalastussiirtokuntia, esimerkiksi New Tacomassa ja Port Madisonissa. Pitkin rannikkoa oli myös italialaisia, amerikkalaisia, portugalilaisia, kreikkalaisia ja itävaltalaisia kalastajia. Heidän lukumääränsä ei kuitenkaan ollut kovin suuri, vaan piirikuntien ei alkuperäisväestöön kuuluvat kalastajat koostuivat usein vain muutamista henkilöistä joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta. Monet kalastajat siirtyivät Columbia-joelle lohenkalastukseen paikallisen sesongin alettua. Kun lohen nousu Columbia-jokeen taas hiljeni tai kalastus lopetettiin aikaisemmin, he siirtyivät taas omille alueille.¹⁷⁹

Washingtonin alueella oli viitteitä siitä, että kalastuksessa oli sääntöjä, joita noudatettiin. On lausunto siitä, että Port Madisonin noin viidentoista kiinalaiskalastajan siirtokunnassa alle kuuden tuuman kalat heitettiin takaisin mereen.¹⁸⁰ Tämä on täysi vastakohta sille mitä Kaliforniasta raportoitiin.

Oregonin ja Washingtonin rannikkokalastuksen tila kertoo siitä, miten olosuhteiden muutos näkyi kalastuselinkeinossa. Kun olosuhteet heikkenivät, niin myös kalastuselinkeino taantui. Asiaan on voinut vaikuttaa myös Oregonin ja Washingtonin syrjäisempi sijainti. Toisaalta pohjoisemmissa

¹⁷⁷ FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 625-627.

¹⁷⁸ FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 625-627.

¹⁷⁹ FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 625-627.

¹⁸⁰ FFIUS, Section 2, *A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 628.

osavaltioissa näkyy enemmän erikoistumista kuin Kaliforniassa. Lohi, pallas ja silli olivat suosittuja saaliita eikä saaliiden joukossa ainakaan mainita samanlaista monimuotoisuutta kuin Kaliforniassa. Tämä voi selittää sen, että miksi pohjoisen kalastuksen arvo oli suurempi kuin etelässä vaikka kalastusta harjoitettiin enemmän juuri etelässä. Myös se, että oli olemassa sääntöjä, joita ilmeisesti myös noudatettiin viittaa siihen, että kalastustoiminta oli paremmin organisoitua. Esimerkiksi liian pienten kalojen vapauttaminen takaisin mereen viittaa tällaiseen.

Myös lohenkalastuksen vahva asema on voinut vaikuttaa rannikkokalastuksen hiljenemiseen. Kun oli olemassa apajat, josta varmemmin saa hyvät tuotot niin kalastajat suuntasivat noille apajille eivätkä jääneet rannikolle, jossa tulot olivat epävarmempia. Tämä näkyy siinä, että, kun lohenkalastusmahdollisuudet lisääntyivät, niin rannikon kalastus vaimeni. Koska monet rannikon kalastajat siirtyivät lohisesongin ajaksi lohenpyyntiin eikä toisinpäin niin voidaan varmasti todeta, että lohenkalastus oli se suosituin kalastuksen muoto.

Näkyvää on myös se, että toisin kuin Kaliforniassa niin etenkin Washingtonissa alkuperäisväestö oli yhä vahvasti mukana toiminnassa. Tämänkin asian voi selittää alueen syrjäisempi sijainti ja pienempi väestö. Washingtonissa oli tuolloin kuitenkin vain 75 000 asukasta Kalifornian yli 800 000 vastaan. Kun uudisasukkaita ei ollut tarpeeksi mutta kalastukselle ja sen tuotteille oli kuitenkin kysyntää niin myös alkuperäisasukkaille jäi tilaa harjoittaa ammattia.

Länsirannikon kalastuselinkeino oli siis erittäin monipuolista ja 1880-luvulle tultaessa. Toisaalta se oli hajanaista ja useimmiten pienimuotoista. Lisäksi elinkeino oli ainakin paikoin taantunut huippuvuosistaan ilmeisesti liikkakalastuksen takia. Monet rannikon kalastajat suuntasivat tilaisuuden tullen lohenpyyntiin jokialueille. Lohi oli myös tärkeä vaikkei ainoa saalis myös rannikon kalastajille. Tässä näkyy se, että kalastuselinkeino yleisesti tuohon aikaan eli pitkälti lohen ehdoilla.

Rannikkokalastuksessa näkyy myös hyvin kalastuselinkeino monietnisyys mikä näkyi monina ristiriitatilanteina esimerkiksi paranzella-verkkojen ja kiinalaisten kalastustapojen kohdalla. Näin ollen kalastuskulttuuri yleisestikin oli monipuolista eikä tämä koskenut vain lohenkalastusta.

3. Lohenkalastusteollisuus

3.1 Aloittelevasta elinkeinosta suurteollisuudeksi

Tästä päästäänkin lohenkalastukseen ja purkitusteollisuuteen, joka oli merkittävin Länsirannikon kalastuksen muoto. Kuten todettua lohenkalastuksen tärkeintä aluetta olivat rannikon joet ja näistä tärkein kalastusalue oli Columbia-joki. Esimerkiksi vuonna 1880 joesta nostettiin yli 53 miljoonaa paunaa¹⁸¹ lohta. Siitä noin 43 miljoonaa¹⁸² purkitettiin ja purkitetun lohen arvo oli noin 3,4 miljoonaa dollaria.¹⁸³ Columbia-joen purkkilohen arvo käsitti lähes kolmanneksen koko Länsirannikon kalastuksen arvosta.¹⁸⁴

1880-luvulla lohenpurkitusteollisuus oli kehittymässä maailmanlaajuisesti suurbisnekseksi, jollaiseksi se lopulta nousi 1900-luvun alussa. Purkitustehtaat olivat levinneet alkuperäisiltä alueiltaan Yhdysvalloista Kanadaan, Alaskaan, Siperiaan ja Japaniin asti. Yhdysvallat oli alun perin edelläkävijä Tyynenmeren lohenpurkituksessa, koska siellä elinkeino aloitettiin Tyynenmeren alueella mutta sillä oli puolellaan muitakin etuja. Esimerkiksi Kanadan talouden koko oli tuolloin vain noin kymmenesosa Yhdysvaltojen vastaavasta. Voimakkaammalla taloudella on paremmat edellytykset kehittää elinkeinoa. Erona oli myös se, että Kanadassa valtio osallistui aktiivisesti kalastuselinkeinoon harjoittamiseen. Valtio oli vastuussa merellä tapahtuvasta kalastuksesta ja myös jokien lohenkalastuksessa valtiolla oli vahva rooli. Yhdysvalloissa yritykset saivat toimia vapaammin mikä paransi niiden toimintaedellytyksiä.¹⁸⁵

Kuitenkin 1880-luvulta lähtien lohenpurkituksen painopiste alkoi siirtyä Yhdysvaltojen rannikolta Alaskaan ja Kanadaan. Syynä oli pääasiassa se, että näillä alueilla oli vielä paljon käyttämätöntä potentiaalia lohenkalastuksen suhteen. Siellä oli jokia, joiden varrella ei vielä purkitustehtaita ollut mutta lohia riitti. Kanadan rannikolla oli alkujaan toiminut yhdysvaltalaisia lohenpurkittajia, mutta 1880-luvun aikana kanadalaiset kilpailijat syrjäyttivät heidät.¹⁸⁶ Lisäksi Columbia-joen lohentuotanto alkoi pienentyä 1880-luvun kuluessa. Huippuvuoden 1883 40:tä purkitustehtaasta ja yli 600 000:ta lohipurkista tultiin vuosittain alaspäin, ja vuonna 1889 joella oli toiminnassa enää 24

---

¹⁸¹ 24 miljoonaa kiloa.

¹⁸² 19,5 miljoonaa kiloa.

¹⁸³ Nyk. n. 85 miljoonaa dollaria.

¹⁸⁴ *FFIUS, Section 2, A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880*, 591.

¹⁸⁵ Newell 1989, 1-20.

¹⁸⁶ Newell 1989, 1-20.

purkitustehdasta, jotka tuottivat 320 000 lohipurkkia.¹⁸⁷ Tuotannon supistuminen on varmasti lisännyt painetta uusille ja paremmille apajille.

Purkitustehtaat eivät 1800-luvulla vielä kasvaneet kovin suuriksi laitoksiksi, vaan yhden tehtaan kalankäsittelykapasiteetti säilyi yleensä varsin pienenä. Tämä johtui monesta seikasta. Ensimmäkin kyse oli kalan käytön perusongelmasta eli siitä, että se pilaantuu erittäin helposti. 1800-luvulla ei ollut käytössä vielä tehokkaita kylmäkoneita kalan kuljetusta varten. Näin ollen välimatkat kalan ja tehtaan välillä oli pidettävä mahdollisimman pieninä. Niinpä purkitustehtaat hajautuivat moniksi pieniksi laitoksiksi jokien varrelle ennemmin, kuin olisivat keskittyneet muutamaksi isoksi tehtaaksi.¹⁸⁸

Toinen tärkeä seikka, joka vaikutti purkitustehtaiden toimintaan, oli se, että ala toimi hyvin vahvasti luonnon ehdoilla. Esimerkiksi lihan ja kasvien purkitus on varmempaa toimintaa, koska ne saavat raaka-aineensa pääosin maataloilta eli paljon varmemmin ja ennakoitavimmin toimivalta taholta. Lohenpurkittajat sen sijaan nojasivat toiminnassaan luonnonantimiin. Lohet nousivat jokiin vain tiettyinä aikoina vuodesta. Nousun ajankohta ei ollut vakio vaan eri lohilajit nousivat jokiin eri aikoina. Myös maantieteellinen sijainti vaikutti siihen, milloin lohet nousivat jokiin. Se kuinka paljon lohta jokiin nousi ei sekään ollut vakio vaan vaihteli vuosittain. Jollain joella saattoi olla hyvä vuosi ja toisella huono ja parin vuoden päästä taas toisinpäin.¹⁸⁹

Tämä seikka teki toiminnasta epävarmaa ja aiheutti sen, että purkitustehtaiden oli tarvittaessa pystyttävä siirtämään toimintansa nopeastikin uuteen paikkaan. Jos jostain löytyi hyvä lohijoki niin toiminta piti saada käyntiin nopeasti. Tehtaiden oli myös tarpeen vaatiessa pystyttävä seuraamaan lohien nousua, jotta ne saivat kalan käsittelynsä mahdollisimman nopeasti.¹⁹⁰ Tällainen ei onnistunut suuren tehtaan kanssa. Niinpä tehtaiden koko pysyi varsin pienenä.

Lohen ja muutenkin kalan purkitus oli itsessään varsin yksinkertainen toimenpide, mikä varmasti helpotti laitosten pitämistä pieninä. Kun lohet tuotiin tehtaaseen niin ensin ne esikäsiteltiin perkaamalla, irrottamalla pää ja poistamalla evät. Sitten ne siirrettiin omaan astiaansa verestymään. Tämän jälkeen kalat pilkottiin sopivan pieniksi palasiksi ja pakattiin purkkeihin. Purkit suljettiin tinaamalla ja kuumennettiin kiehuvaan veteen, jotta ilma poistuisi purkeista. Tämän jälkeen tehtiin vielä lopullinen tinaus ja toinen kuumennus. Sitten tuote oli valmis.¹⁹¹ Prosessi on nykyäänkin pitkälti

---

¹⁸⁷ Smith 1979, 21.

¹⁸⁸ Newell 1989, 1-20.

¹⁸⁹ Newell 1989, 1-20.

¹⁹⁰ Newell 1989, 1-20.

¹⁹¹ Smith 1979, 17-18.

samanlainen. Suurimpina eroina on se, että kalat verestetään ennen perkausta ja että kuumennus tapahtuu uuneissa eikä kiehuva vedessä.

Purkitustehtaissa oli eroja, vaikka isossa mittakaavassa ne toimivat samalla periaatteella. Jotkut purkittivat vain yhtä lohilajia ja toiset kaikkia mahdollisia. Jotkut purkittivat muutakin kalaa, kuin lohta ja jotkut myös muita mereneläviä, kuten simpukoita. Jotkut vain purkittivat tuotteensa mutta jotkut valmistivat myös muita kalastustuotteita, kuten kalaöljyä. Joidenkin yhteydessä valmistettiin niiden käyttämät purkit tai rakennettiin veneitä. Joidenkin yhteydessä toimi jopa oma saha.¹⁹² Toiminta oli siis varsin monipuolista.

Koska toiminta oli niin epävarmaa, lohenpurkitusalan vaihtuvuus oli varsin suurta. Menestyneimmät tehtaajat toimivat yhtäjaksoisesti jopa kymmeniä vuosia, mutta toiset jäivät lyhytikäisiksi tai toimivat satunnaisesti, kun olosuhteet sen sallivat. Joka sesonkina toimivien tehtaiden rinnalla oli myös niitä, joissa ei ollut ainakaan kyseisenä sesonkina toimintaa. Kannattamattomat tehtaajat usein siirsivät toimintansa uuteen paikkaan, tuhottiin tai muutettiin johonkin muuhun tarkoitukseen sopiviksi.¹⁹³

3.2 Sacramento-joki, vaellusta lohen perässä

Kalastajien välineet

Sacramento-joen lohenkalastajan varusteet sisälsivät purjealuksen, lotjan ja ajoverkot.¹⁹⁴ Perusvälineiden arvo oli yleensä 700-1000¹⁹⁵ dollaria. Kalastuksen aloittaminen vaati siis suuria investointeja. Verkot olivat näistä keskimäärin kallein investointi. Perusverkko oli 200-300 syliä¹⁹⁶ pitkä ja 6-9 syliä¹⁹⁷ syvä. Verkkoja käytettiin pääasiassa ajoverkkoina. Ajoverkkoja käytettiin antamalla niiden kulkea joen virran mukana. Kun lohet nousivat ylävirtaan ja verkko lipui alavirtaan, niin verkko nappasi lohet liikkuessaan. Kalastajat tavallisesti valmistivat verkkonsa itse. Vuonna 1873 laaditun kuvauksen perusteella vuonna 1872 joella oli toiminnassa ainakin sata verkkoa.¹⁹⁸

Lotjia oli käytössä monenlaisia. Ne olivat tavallisesti kalastajien majoittumista varten ja yleensä niihin oli rakennettu jonkinlainen asumus. Tavallisesti lotja oli 20 jalkaa¹⁹⁹ pitkä ja 12 jalkaa²⁰⁰ leveä. Kyytiin rakennettu asumus oli tavallisesti vain yksi huone, jossa oli pari ikkunaa ja litteä katto. Silti

¹⁹² Newell 1989, 1-20.

¹⁹³ Newell 1989, 1-20.

¹⁹⁴ Verkko, jonka annetaan ajelehtia vedessä itsekseen tai hinataan aluksella.

¹⁹⁵ Nyk. 17 000 – 25 000 dollaria.

¹⁹⁶ Noin 300-600 metriä.

¹⁹⁷ Noin 9-16 metriä.

¹⁹⁸ *FFIUS, Section 5, History and Methods of the Fisheries, Volume 1, 731.*

¹⁹⁹ noin 6 metriä.

²⁰⁰ noin 3,6 metriä.

kyytiin rakennettu asumus usein käytännössä peitti pohjana olevan aluksen alleen. Sivulle oli tavallisesti jätetty kapea kaistale liikkumista varten. Lotjaa käytettiin liikkumiseen joella nousevien lohien perässä. Kalastajien oli helpompi liikkua lohien perässä joella, jolloin he pysyivät aina saaliin äärellä. Näin ollen lohenkalastuksesta muodostui liikkuva elämäntapa. Kaikilla kalastajilla ei ollut varaa lotjaan, ja he asuivat pysyvästi jossain joen rannalla ja kalastivat aina samasta paikasta. Asuntolotjan omistavat kalastajat saivat tässä tilanteessa selvän etulyöntiaseman. Purjealukset olivat tavallisesti kahden tai kolmen tonnin aluksia, joissa oli terävä keula ja perä ja yksi masto. Itse kalastus tapahtui näillä veneillä. Useimmat niistä oli valmistettu San Fransiscossa.²⁰¹

Kalastajat

Useimmat joen kalastajista olivat taustaltaan italialaisia. Vuoden 1880 laskennan mukaan Marinin ja Contra Nostan piirikuntien alueella toimi 500 lohenkalastajaa joista 345 oli italialaisia. Toiseksi suurin ryhmä olivat saksalaiset, joita oli 100. Perässä tulivat kiinalaiset ja kreikkalaiset, joita oli 25 henkeä. Mukaan oli raportoitu myös viisi amerikkalaista kalastajaa. Raportissa mainitaan, että Sacramento-joella oli myös itävaltalaisia kalastajia.²⁰²

Joella oli siis myös kiinalaisia mutta heitä oli kielletty osallistumasta lohen kalastukseen. Tämä siltikin, vaikka heitä aiemmin listattiin olevan mukana lohenkalastuksessa. Asiaa ei raportissa tarkemmin selvitetty mutta taustalla on voinut olla kiinalaisten haitalliset kalastustavat rannikolla. Kiellosta ei ollut mitään lakia, vaan kyseessä oli yksi kalavesien kirjoittamattomista säännöistä. Asia oli niin vakava, että lohen kalastaminen saattoi koitua kohtalokkaaksi sitä yrittäneelle kiinalaiselle.²⁰³

Useimmat kalastajat asuivat lotjissaan, joilla he seurasivat nousevia lohia. Liikkuvasta elämäntavasta johtuen suurin osa heistä oli naimattomia. Naimisissa olevat ja perheelliset kalastajat olivat yleensä niitä, jotka asuivat maissa. Joillakin kalastajilla oli tarpeeksi iso asuntolotja, että he pystyivät kuljettamaan perheitään mukanaan. Se oli kuitenkin harvinaista. Kun lohenkalastuskesä ei ollut käynnissä, niin kalastajat tavallisesti asettuivat aloilleen joen varren kaupunkiin. Näissä kaupungeissa myös purkitustehtaat tavallisesti sijaitsivat.²⁰⁴

Kalastustekniikat

Itse kalastus tapahtui aina laskuveden aikaan. Siihen tarvittiin aina kaksi miestä veneeseen. Toinen hoiti verkon laskun ja noston, ja toinen ohjasi venettä. He valitsivat joen kohdan, jossa ei ollut

²⁰¹ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 732.

²⁰² FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 732.

²⁰³ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 735-736.

²⁰⁴ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 732.

karikoita tai muita esteitä verkon tiellä. Sitten verkko laskettiin ja kalastajat seurasivat sitä veneellään jokea alavirtaan. Kun oli liikuttu kalastajien mielestä tarpeeksi kauas niin verkko ja kalat sen mukana nostettiin veneeseen. Se kuinka pitkään verkon annettiin ajelehtia, riippui olosuhteista. Verkkoja voitiin laskea veteen useampia kuin yksi, jolloin ne ajelehtivat joessa peräkkäin. Usein jälkimmäiset verkot pyydystivät paremmin kuin edellä menevät.²⁰⁵

Joella oli myös rysäkalastusta, vaikka sen merkitys oli laskenut. Parhaillaan 1850-luvun alussa rysät olivat pyytäneet joesta yli 300 kiloa kalaa päivässä. 1880-luvulle tultaessa määrä oli pudonnut reiluun 30:n kiloon.²⁰⁶ Syy ei ole tiedossa mutta on todennäköistä, että halvemmat ja tehokkaammat verkot syrjäyttivät ne.

Rysiin jäi kaikkea joen kalaa ahvenista sampiin. Eikä ainoastaan kalaa, vaan niihin päätyi jossain määrin myös rapuja, majavia, minkkejä ja saukkoja. Ne koettiin kerran vuorokaudessa, yleensä varhain aamulla. Tämä sen takia, että kalat voitiin lähettää jo aamulla kulkevalla laivalla eteenpäin. Rysäkalastusta harjoitettiin marraskuusta toukokuuhun, kun vesi oli viileämpää. Paras aika oli nousuveden aikaan, kun nousuvesi ajoi kalat matalikoille.²⁰⁷

Joella oli myös nuottausta ja muista kalastusmuodoista poiketen tämä kalastusmuoto oli kiinalaisten kalastajien hallinnassa. Syynä oli se, että verkot ja rysät olivat kiinalaisilta kiellettyjä pyyntimuotoja.²⁰⁸ Raportista ei käy ilmi, kuinka paljon kiinalaisia nuottaajia joella oli, mutta kuvauksista päätellen he eivät olleet merkityksetön ryhmä.

Kuten merellä niin myös joella kiinalaiset nuottamiehet olivat keränneet kyseenalaista mainetta pienten kalojen pyytäjinä. Tämän pelättiin johtavan kalakantojen heikkenemiseen, josta olikin ilmeisesti jo merkkejä. Kiinalaiset erosivat pyyntimenetelmiensä ja käyttämiensä alusten puolesta muista kalastajista mikä on voinut vahvistaa ennakkoluuloja. Heitä kuitenkin kuvailtiin ahkeriksi kalastajiksi, jotka kalastivat vuoden ympäri.²⁰⁹

Kalastajilla oli keskuudessaan monia sääntöjä. Esimerkiksi verkkomiehen ja veneenohjaajan roolit ja vastuualueet olivat hyvin tiukasti määritetyt, eikä niistä juuri tehty poikkeuksia. Niinpä aina sama mies hoiti verkonlaskua ja toinen varmasti aina ohjasi venettä. Myös verkkojen käytössä oli sääntöjä. Jos esimerkiksi kalastettiin useammalla kuin yhdellä verkolla, niin toista verkkoa ei saanut laskea

²⁰⁵ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 732.

²⁰⁶ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 738.

²⁰⁷ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 738.

²⁰⁸ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 738.

²⁰⁹ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 738.

liian lähelle ensimmäistä verkkoa. Tarkkaa määritelmää sille, kuinka kauas toisistaan verkot piti laskea ei kuitenkaan ollut.²¹⁰

Kalakantojen kehitys

Kuten merialueillakin niin myös jokialueilla kalojen määrä ja sitä mukaa kalansaaliiden määrä oli vähentynyt. Sacramenton alueelta kuultiin vanhaa kalastajaa, jonka mukaan lohisaaliit olivat pienentyneet paljon vuodesta 1852 jolloin hän oli aloittanut. Erityisesti saaliit olivat pudonneet vuoden 1866 jälkeen. Raportin laadinta-aikaan 1880-luvulla kalastaja tarvitsi arviolta viisi kertaa enemmän verkkoja päästäkseen samoihin saalismääriin. Muutos oli edistänyt siirtymistä paikallaan pysyvistä verkoista ja rysistä ajoverkkoihin, koska niillä pystyttiin saamaan suurempia saaliita. Kiinteät ja paikallaan pysyvät pyydykset pyydystivät enää arviolta kymmenesosan vuotta 1866 edeltävästä määrästä.²¹¹ Tässä näkyy sama kehitys, kuin rysäkalastuksen kohdalla.

Raportin laadintavuosina lohisaaliit joella olivat kuitenkin kääntyneet voimakkaaseen nousuun. Vuodesta 1875 vuoteen 1879 lohisaalis oli laskenut 5 miljoonasta paunasta 4,4:n paunaan. Kuitenkin vuonna 1880 kokonaislohisaalis oli hypännyt yli 10:en miljoonaan paunaan. Hyppäyksen syynä oli epäilemättä lohien istutuksen aloittaminen.²¹²

Kalastajat syyttivät vähenemisestä merileijonia ja hylkeitä, jotka tyhjensivät heidän pyydyksiään kaloista. Merileijonat usein söivät kaloja verkoista jättäen vain jämät kalastajalla. Myös hylkeiden oli havaittu uivan sisään ja ulos rysistä ja mässäilevän siinä sivussa.²¹³ Ei ole tarkennettu esiintyikö merileijonia ja hylkeitä myös jokialueilla vai olivatko ne rannikon riesa, kuten voisi olettaa.

Tiedetään myös, että jokialueilla oli monenlaisia ympäristöongelmia, jotka liittyivät esimerkiksi sahateollisuuteen, jokien perkaukseen tukinuittoa varten ja kullankaivuuseen.²¹⁴ Nämä ympäristöongelmat ovat hyvinkin voineet olla ainakin osasy syy lohikantojen pienenemiselle. Voi ainakin olettaa, että ne ovat vaikuttaneet enemmän, kuin hylkeet tai merileijonat.

²¹⁰ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 732.

²¹¹ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 731.

²¹² FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 735.

²¹³ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 735.

²¹⁴ Lichatowich 1999, 57-80.

Saaliin kohtalo ja purkitustehtaat

Saaliiksi joutuneille lohille oli tarjolla joku kolmesta kohtalosta: Ne voitiin kaupata sellaisenaan San Fransiscon markkinoille, myydä joen varren purkitustehtaille tai kalastajat saattoivat itse suolata tai savustaa ne ja myydä itse eteenpäin. Myyntikohde riippui paljon ajankohdasta.²¹⁵

Sacramento-joella oli kaksi lohisesonkia: Toinen alkoi huhtikuulta ja toinen elokuulta. Kumpikin kesti noin 40 päivää. Oli myös kalastusrajoituksia, jotka sääntelivät toimintaa. Esimerkiksi vaikka lohien nousu alkoikin syyskesäkuun joulukuun välillä, niin kalastajat saivat aloittaa ammatin vasta 15 syyskuuta. He saivat kuitenkin jatkaa niin kauan kuin kalaa vain riitti.²¹⁶

Vuoden 1872 tilastoinnin mukaan paras aika lohienpyyntiin vuodessa olivat huhti- ja toukokuu. Silloin San Fransiscon laivattiin eniten lohta, 3000-4000 kalaa. Syyskesäkuun joulukuun välillä samalla mittarilla paras kuukausi oli syyskuu, yli 2000 kalaa.²¹⁷

Ei ole kuitenkaan täysin selvää, miten rajoitukset toimivat. Raportin yhdessä osassa annetaan ymmärtää, että lohienkalastus elokuulla oli kielletty mutta myöhemmin esille tulevissa tiedoissa lohien ja sammen kalastuksen suhteesta kerrotaan kuitenkin, että myös elokuulla ja muinakin kesäkuukausina San Fransiscon markkinoille oli tuotu lohta.²¹⁸ Asia voi selittyä eri säännöillä eri jokialueille tai sillä että kesäkuukausien lohet pyydettiin merestä. Varmaa tietoa ei kuitenkaan ole.

Purkitustehtaat olivat lohien ensisijaisia ostajia. Tämä edellytti sitä, että kalastajat ja purkitustehtaat pääsivät yhteisymmärrykseen hinnasta. Purkitustehtaat eivät myöskään ostaneet enempää kalaa, kuin mitä ne pystyivät käsittelemään. Kun ne eivät olleet toiminnassa, lohet kuljetettiin San Fransiscon markkinoille myytäväksi. Purkitustehtaiden ollessa toiminnassa, yhden venekunnan oli sallittua viedä San Fransiscon myytäväksi vain 40 kalaa viikossa. Tällä pyrittiin ehkäisemään ylitarjontaa ja pitää samalla hinnat korkeammalla. Tämä sääntö oli kalastajien itse keksimä ja toimeenpanema. Tarve sääntelylle oli ilmeinen. Raportin mukaan vuonna 1880 tuhansia myymättömiä lohia oli jouduttu kippaamaan San Fransiscon lahteen, kun markkinat eivät vetäneet.²¹⁹

Jos purkitustehtaat eivät jostain syystä ostaneet kalaa ja kiintiö kalamarkkinoille oli täynnä, niin kalastajat usein itse säilöivät kalaa suolaamalla tai savustamalla. Kaikki ei kuitenkaan mennyt säilöön vaan osa myytiin. Sacramento-joen suolalohta myytiin aina Lontooseen asti. Raporttien mukaan

²¹⁵ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 733.

²¹⁶ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 733.

²¹⁷ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 736.

²¹⁸ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 737.

²¹⁹ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 733-734.

Lontooseen viety suolalohi oli perilläkin hyvälaatuista, vaikka se oli matkannut kahdesti tropiikin kautta.²²⁰

Vaikka Sacramenton suolalohi olikin hyvän elintarvikkeen maineessa niin sikäläisen purkkilohen maine oli kärsinyt. Syynä olivat pitkät lohien kuljetusmatkat purkitustehtaisiin. Etenkin loppusesongin aikaan, jolloin lohta jouduttiin pyytämään aivan joen yläjuoksulta niin välimatka etenkin San Fransiscon purkitustehtaisiin kasvoi suureksi. Pitkän kuljetuksen aikana tuoreen lohien laatu pääsi heikkenemään. Tällöin myös tuotetun purkkilohen laatu heikkeni.²²¹

Lohenpurkitustehtaita oli toiminnassa Sacramentojoen alueella vuonna 1880 kymmenen kappaletta: 4 San Fransiscossa, 3 Collinsvillessä, ja 1 Courtlandissa, Sacramentossa ja Beniciassa. Näistä kaikki muut paitsi San Fransiscon ja Benician tehtaat olivat erikoistuneet kalan purkitukseen. Muissa purkitettiin myös muita elintarvikkeita.

Lohen ohella Sacramento-joen kalastajat erikoistuivat myös sammen pyyntiin. Sammen kalastuksen merkitys kasvoi etenkin silloin, kun lohien nousu jokiin oli pienimmillään.²²² Talvikuukausina sammen osuus San Fransiscon markkinoille tuodusta kalasta oli jopa 90%. Lohisesongin käynnistyttyä maaliskuulla sammen osuus väheni jyrkästi ja toukokuusta alkaen sampi katosi lähes kokonaan listalta. Lokakuulta alkaen sammen osuus alkoi taas nousta.²²³ Tämä kertoo siitä, että sampi oli tavallaan varasaalis, kun lohta ei ollut saatavilla. Tämä on mahdollisesti ollut hyvinkin tärkeä seikka, koska tällaisen olemassaolo on turvannut kalastajien toimeentulon lohisesongin ulkopuolella.

3.3 Columbia-joki, purkitustehtaiden varjossa

Yleiskatsaus kalastuselinkeinoon

Columbia-joen alueen kalastuselinkeino perustui täysin lohien kalastukseen ja purkitukseen.²²⁴ Lisäksi lähes kaikki joen lohisaalis oli kuningaslohta, joten Sacramentosta poiketen Columbia-joen kalastus oli erittäin erikoistunutta. Kuningaslohi on suurin Tyynenmeren lohista ja kalastajien saamien lohien keskipaino oli noin 8 kiloa mutta suurimmat painoivat jopa 26 kiloa. Lohet päätyivät lähes kokonaan purkitukseen. Astoriassa toimi yksi tehdas, joka valmisti lohesta kalaöljyä.²²⁵

²²⁰ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 733.

²²¹ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 733.

²²² FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 737.

²²³ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 733.

²²⁴ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 740.

²²⁵ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 750.

Koska kalastus oli niin erikoistunut kuningaslohen kalastukseen niin myös kalastuskesongit myötäilivät lohien liikettä. Kuningaslohi aloitti nousunsa jokeen maaliskuussa ja suurin vaelluksen vaihe oli toukokuusta heinäkuuhun. Suurimmat lohet saatiin yleensä kesongin alussa. Kesongin jatkuessa pidemmälle keskipaino usein pieneni. Suurin osa kuningaslohista nousi jokeen jo keväällä mutta lohia nousi vähäisissä määrin lokakuulle asti. Ilmeisesti Columbia-jokeen ei noussut lohia talvikuukausina toisin kuin Sacramentoon.²²⁶

Itse kalastus tapahtui pääosin ajoverkoilla, mutta joella käytettiin muitakin pyyntimenetelmiä. Käytetyt verkot olivat yleensä purkitustehtaiden omaisuutta. Jotkin purkitustehtaat palkkasivat kalastajia korjaamaan vanhoja verkkoja ja tekemään uusia talvikuukausina, kun kalastusta ei tapahtunut. Tavallinen ajoverkko oli 200-300 syliä²²⁷ pitkä ja 40-45 jalkaa²²⁸ syvä.

Käytetyt ajoverkot olivat siis tavallisesti purkitustehtaiden omaisuutta ja ne vuokrasivat ne edelleen kalastajille. Vuonna 1888 sallittiin kalastajien lunastaa verkot omaan omistukseensa halutessaan. Purkitustehtaat omistivat myös joitakin rysiä, mutta tavallisesti rysäkalastusta harjoittivat yksityiset kalastajat. Tämä erotti Columbia-joen esimerkiksi Puget Soundista ja Alaskasta, joissa rysäkalastusta harjoittivat purkitustehtaat.²²⁹

Columbia-joella toimi myös nuottamiehiä ja kalapyöriä. Nekin olivat tavallisesti purkitustehtaiden omistuksessa. Molemmat näistä nousivat kuitenkin merkittäviksi vasta 1900-luvun aikana. Niiden käyttöä rajoittivat niiden vaativuus ympäristön suhteen. Nuottaus vaatii tasaisen pohjan ja suojaosan lahden ollakseen tehokasta ja kalapyörä taas vaatii voimakkaan virtauksen toimiakseen kunnolla. Etenkin nuottaukselle sopivia paikkoja oli Columbia-joella vain muutama. Näiden kahden etu oli se, että ne tuottivat hyvin saalista pienemmillä kustannuksilla, joten purkitustehtaan alkoivat suosia niitä. Yksi hyvä nuotanveto saattoi nostaa kerralla kymmeniä tuhansia paunoja lohta. Kalapyörä nosti parhaillaan noin 400 000 paunaa²³⁰ lohta vuodessa. Suuren nuotan veto vaatii kymmeniä kalastajia ja myös hevosia vetoavuksi, mutta kalapyörän käyttöön tarvittiin periaatteessa vain muutama mies. Molemmat pyyntimenetelmät olivat niin tehokkaita, että ne lopulta kiellettiin 1900-luvun kuluessa. Joella käytettiin myös kurenuottia ja trooleja, mutta ne ilmaantuivat vasta 1900-luvulla.²³¹

²²⁶ FFIUS, Section 5, History and Methods of the Fisheries, Volume 1, 740.

²²⁷ 300-600 metriä.

²²⁸ 12-14 metriä.

²²⁹ Smith 1979, 31.

²³⁰ 181 000 kiloa.

²³¹ Smith 1979, 33-38.

Viranomaiset olivat asettaneet kalastukselle joitakin rajoituksia. Sekä Oregonin että Washingtonin kalastussäännöt kielsivät lohenkalastuksen maalisi- ja huhtikuussa sekä syyskuussa. Kalastus oli kielletty myös viikonloppuisin kello kuudesta lauantaina kello kuuteen sunnuntaina.²³²

Vuonna 1880 Columbia-joen alueella oli toiminnassa 16 purkitustehdasta, 6 Oregonissa ja 10 Washingtonissa. Tähän lukeutuivat vain toiminnassa olevat tehtaot. Sacramento-joen toiminnasta poiketen Columbia-joella purkitustehtaot yleensä omistivat kalastuksessa käytetyt veneet. Tehtaot vuokrasivat veneet kalastajille. Yleensä kullakin tehtaalla oli omistuksessaan 40-50 tällaista venettä. Suurin osa veneistä tuotiin San Fransiscosta, mutta myös Astoriassa oli aloitettu veneenrakennusta. Astoriassa valmistetuissa veneissä oli se etu, että ne olivat halvempia. Veneiden määrä oli noussut nopeasti. Esimerkiksi Badollet&Co-purkitustehtaalla oli vuonna 1876 käytössään 18 venettä, mutta vuonna 1879 niiden määrä oli jo 45. Sanottiin, että Astoriasta näki aina satoja veneitä kalastamassa Columbia-joella.²³³

Kalastajat

Columbia-joella toimi 1880-luvun alussa noin 2500 lohenkalastajaa. Kalastajien pääpaikkana ja samalla lohenkalastusteollisuuden pääkaupunkina toimi Astoria. Noin puolet Columbia-joen kalastajista asui Astoriassa. Loput olivat levittäytyneet muihin joen varren kaupunkeihin.²³⁴

Kuitenkaan suurin osa kalastajista ei asunut pysyvästi Columbia-joen alueella, vaan he tulivat sinne muualta maasta sesonkityöläisiksi. Tavallisesti he saapuivat kevätsezonkiin huhtikuussa ja lähtivät elokuussa.²³⁵ Näin ollen kalastajien määrä joella on hieman epävarmaa.

Myös tiedot kalastajien kansallisuudesta ja taustasta ovat epävarmoja. Tiedot saatiin kyselyillä ja pääteltiin kalastajien nimistä. Näiden tulosten perusteella suurimmat kalastajaryhmät joella olivat skandinaavit ja italialaiset. Joella kalasti kuitenkin hyvin kirjavaa porukkaa. Sieltä löytyi myös suomalaisia, kreikkalaisia, ranskalaisia, irlantilaisia, amerikkalaisia ja alkuperäisväestöön kuuluvia kalastajia. Myös kiinalaiset mainitaan raportissa mutta korostetaan, että he olivat nimenomaan purkitustehtaiden työntekijöitä, eivät kalastajia.²³⁶

1800-luvun alun Clatsopin piirikunnassa, jonka pääkaupunki oli Astoria, kalastajille tehtiin kyselyjä, joilla selvitettiin heidän taustojaan ja elinolojaan. Vain 13% vastanneista ilmoitti synnyinmaakseen

²³² FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 740.

²³³ FFIUS, Section 5, *History and Methods of the Fisheries, Volume 1*, 745-746.

²³⁴ FFIUS, Section 4, *The Fishermen of the United States*, 42-43.

²³⁵ FFIUS, Section 4, *The Fishermen of the United States*, 42-43.

²³⁶ FFIUS, Section 4, *The Fishermen of the United States*, 42-43.

Yhdysvallat, joten ensimmäisen polven siirtolaisten vaikutus oli valtava. Synnyinmaata kysyttäessä Skandinaavia nousi merkittävimmäksi paikaksi: 44% kalastajista ilmoitti synnyinmaakseen jonkin Skandinavian maan. Tähän joukkoon kuului 224 ruotsalaista, 142 norjalaista, 140 suomalaista ja 49 tanskalaista. Tässä yhteydessä suomalaiset on luettu siis yhteen skandinaavien kanssa. Taustoiltaan 91% kalastajista oli naimattomia ja 86% heistä asui asuntoloissa.²³⁷

Eri kalastajaryhmillä oli erilaisia elintapoja. Skandinaavit olivat pääosin paikallisia asukkaita, jotka omistivat maatiloja Oregonissa tai Washingtonissa. Kun kalastuskesä ei ollut käynnissä he viljelivät tilojaan. Italialaiset ja kreikkalaiset taas olivat pääosin muualta tulleita kausityöntekijöitä, jotka saapuivat joelle kalastuskesän ajaksi mutta lähtivät sitten. Kesäkalastajat asuivat kalastajille tarkoitetuissa majataloissa.²³⁸

Myös kalastustekniikoissa oli ryhmien välillä joitakin eroja. Ajoverkkojen ja rysien käyttäjät olivat pääosin skandinaaveja ja suomalaisia. Kurenuottia käyttivät itävaltalaiset. Alkuperäisasukkaat harjoittivat edelleen perinteistä haavilla kalastusta.²³⁹

Skandinaaveja ja suomalaisia kuvattiin rehellisiksi ja kunnollisiksi työntekijöiksi, kun taas muita ryhmiä kuvattiin holtittomiksi miehiksi, jotka kuluttivat tienaamansa rahat kapakoihin ja ilotaloihin. Eron voi selittää se, että skandinaavit ja suomalaiset olivat tavallisesti paikallisia asukkaita, joilla oli oma koti ja perhe, josta huolehtia. Kesätyöläisillä taas ei ollut juuria työpaikkaansa, joten he eivät niin välittäneet teoistaan.

Vieroksuntaa on voinut aiheuttaa myös se, että kesätyöläiset aiheuttivat tappioita Astorian ja lähiseudun elinkeinoelämälle. He usein kuluttivat paljon palveluita mutta eivät aina pystyneet maksamaan niitä, vaan jäivät velkaa paikallisille yrittäjille. Kun kalastuskesä sitten päättyi niin, nämä kesäkalastajat palasivat kotiinsa ja velat jäivät maksamatta.²⁴⁰ Tämä on varmasti aiheuttanut paikallisissa suuttumusta.

Kuten Sacramentossa, niin myös Columbia-joella kiinalaisia oli kielletty osallistumasta lohienkalastukseen. Joelta tunnettiin tapaus vuodelta 1880 jolloin ryhmä kiinalaisia kalastajia oli päättänyt uhmata kieltoa ja ryhtynyt lohienkalastukseen. Yritys päättyi siihen, että lopulta heidän verkkonsa ja veneensä löydettiin joen rannalta, eikä heitä sen koommin nähty. Kalastajien joukossa

---

²³⁷ Smith 1979, 25-27.

²³⁸ FFIUS, Section 4, *The Fishermen of the United States*, 42-43.

²³⁹ Smith 1979, 27.

²⁴⁰ FFIUS, Section 4, *The Fishermen of the United States*, 42-43.

kiersi tieto, että kiinalaiset oli upotettu joen pohjaan.²⁴¹ Tämä tapaus kertoo vahvasta kiinalaisvastaisuudesta.

Purkitustehtaiden työntekijät olivat lähes poikkeuksetta kiinalaisia. Tehtailla oli yleensä valkoinen johtaja, kirjanpitäjä ja joitakin työnjohtajia. Joitakin valkoisia työntekijöitäkin saattoi olla. Kalastus perinteisesti oli varsin maskuliinista mutta purkitustehtaiden työntekijöinä oli myös naisia. Perustyöntekijät tienasivat tavallisesti dollarin yhdeltä työpäivältä, joka kesti 11 tuntia. Nämä ehdot eivät juuri houkutelleet valkoisia työntekijöitä, joten kiinalaiset olivat välttämätön apu.²⁴²

Kalastajan ammatti oli vaarallinen. Heitä uhkasivat myrskyt, hukkuminen ja joen suulla kalastajilla oli riski ajautua merelle, josta he eivät enää päässeet palaamaan vaan he katosivat Tyynellemerelle. Toukokuussa 1880 jo yksi myrsky vei 20:n kalastajan hengen. Pääsääntöisesti Columbia-joelle menehtyi vuosittain 20-60 kalastajaa.²⁴³

Kilpailu lisääntyy

Kilpailun myötä myös levottomuudet joella olivat lisääntyneet. Erityisesti verkkojen varkaudet olivat lisääntyneet. Verkot olivat helppo varastelun kohde. Kun verkosta irrotettiin kohot ja köydet niin omistajuuden osoittaminen oli vaikeaa. Varkaudet ajoivat osaltaan kalastajia purkitustehtaiden luo. He olivat yleensä varsin köyhiä ihmisiä, joilla ei ollut varaa menettää omilla rahoillaan hankittua verkkoa varkaille. Purkitustehtaiden välineillä työskentelyssä ei ollut tätä riskiä, koska kalastaja itse ei ollut investoinut verkkoon. Purkitustehtailla taas oli aina varaverkkoja, jos joitakin varastettaisiin. Näin kalastus saatiin jatkumaan varkauksista huolimatta.²⁴⁴

Koska veneiden ja siten myös kalastajien määrä joella lisääntyi, niin se tarkoitti luonnollisesti sitä, että venekohtaiset saaliit pienenevät. Tämä on todennäköisesti johtanut koventuneeseen kilpailuun sekä purkitustehtaiden, että kalastajien välillä. Se taas osaltaan selittää villiä menoa joella.

Verkkojen ja veneiden siirtyminen purkitustehtaiden omaisuuteen selittyikin pitkälti juuri lisääntyneellä kilpailulla. Kun purkitustehtaiden määrä nousi nopeasti ja uusia kilpailijoita syntyi paljon, niin tehtaas eivät voineet ottaa riskiä, että ne eivät joskus saisikaan lohta käsiteltäväksi. Se olisi tiennyt asiakkaiden valumista kilpailijoille. Niinpä tehtaiden oli varmistettava, että niillä oli käytettävissään välineistöä aina, kun se oli mahdollista. Ne eivät voineet olla riippuvaisia kalastajien hankinnoista.

---

²⁴¹ Lichatowich 1999, 97.

²⁴² FFIUS, Section 5, History and Methods of the Fisheries, Volume 1, 747-748.

²⁴³ Smith 1979, 28.

²⁴⁴ FFIUS, Section 5, History and Methods of the Fisheries, Volume 1, 746.

Purkitustehtaiden välisestä kilpailusta hyvänä mutta tosin äärimmäisenä esimerkkinä on aiemmin mainitun Robert Hume ja APA järjestön välinen taistelu 1890-luvun alussa. APA eli *Alaska Packers Association* oli nimensä mukaisesti Alaskaan perustettu purkitustehtaiden yhteenliittymä, joka kontrolloi paikallisia hintoja ja oli käytännössä monopolisoinut paikalliset lohimarkkinat. Alaskan lohienpurkitusteollisuudesta yli 70% oli APA:n hallussa. Hume halusi kuitenkin haastaa järjestön monopolin ja vuonna 1893 hän lähetti lohienpurkitusaluksen Alaskaan. APA ei tästä riemastunut, vaan vastavetona he lähettivät oman lohensuolausaluksensa Rogue-joelle Oregoniin, jossa Humella oli purkitustehdas. Kiista kalastusoikeuksista kärjistyi samana vuonna siihen, että Hume purkitustehdas Rogue-joella poltettiin. Hän nosti asiasta oikeusjutun mutta todisteita APA:n syyllisyydestä ei löytynyt. Rahavaikeuksissa Hume joutui luopumaan oikeusjutusta ja vetäytyi Alaskasta. Vastineeksi myös APA vetäytyi Rogue-joelta.²⁴⁵

3.4 Jokien eroista

Vaikka Sacramento- ja Columbia-joet olivat molemmat merkittäviä lohijokia, kuten nähtiin niin niissä oli useita eroja. Niitä oli erityisesti kalastajien ja purkitustehtaiden toiminnassa. Ne selittyvät todennäköisesti toimintaympäristön eroilla.

Columbia-joen lohienpurkitusteollisuus oli kehittynyt todelliseksi teolliseksi toiminnaksi, jota säätelivät purkitustehtaat. Tämä johti siihen, että koneiston joka palasen, kuten kalastajien, oli oltava koko ajan tuottavia, jotta toiminta pysyi käynnissä. Tämä selittää sen miksi kalastajat siirtyivät yksityisyrittäjistä purkitustehtaiden alaisuuteen. Tilanne oli molemmille hyödyllinen. Purkitustehtaat saivat kohtuullisen varman työntekijäjoukon, joka huolehti heidän toimintansa jatkuvuudesta, eikä kalastajien tarvinnut vaivata päätään suurilla investoinneilla tai kaluston menetyksen riskillä. Columbia-joen kalastus oli lisäksi täysin keskittynyt yhteen lajiin eli kuningasloheen mikä kertoo alan erikoistumisesta ja tehostumisesta.

Sacramento-joella kalastajat sen sijaan olivat edelleen yksityisiä elinkeinon harjoittajia, joille purkitustehtaat olivat vain yksi mahdollinen asiakas ja lohi yksi saalis. Molemmat olivat tärkeitä tekijöitä, mutta silti vain yksi vaihtoehto toisin kuin Columbia-joella. Asiaa voi selittää Sacramento-joen heikentynyt lohikanta, jonka takia varhaiset lohienpurkittajat olivat joutuneet siirtymään Columbia-joelle. Joen lohikanta ei antanut mahdollisuuksia yhtä laajalle toiminnalle. Kun elinkeino ei sitten erikoistunutkaan lohienpurkitukseen, niin se ei myöskään päässyt samanlaiseen teolliseen mittakaavaan, kuin Columbia-joella.

---

²⁴⁵ Lichatowich 1999, 91-93.

Loppulause

Yhdysvaltojen Länsirannikon kalastuselinkeinon kehitys oli tiukasti yhteydessä nuoren valtion yleiseen kehitykseen. Maantieteellinen laajentuminen toi alueen Yhdysvaltojen vaikutuksen piiriin. Kalifornian kultalöydöt toivat alueelle laajaa, pysyvää ajatusta. Rautateiden rakentaminen yhdisti sen muuhun maahan. Teollistuminen loi edellytykset vaurastumiselle ja teknologiselle kehitykselle, joka auttoi myös kalajalostusteollisuutta ja siten myös kalastusta eteenpäin. Kalastusteollisuus ei ollut koskaan ydinala, kuten esimerkiksi rautatieteollisuus, joka auttoi paljon muitakin teollisuudenaloja nousuun. Näin ollen kalastus oli elinkeinona enemmän perässätulija, kuin edelläkävijä. Joku, joka oli riippuvainen siitä mitä toiset tekivät. Elintarvikepuolellakin lihanjalostus oli paljon suurempi toimija, kuin kalanjalostus. Niinpä Länsirannikon kalastusteollisuus ei Yhdysvaltoja tarkasteltaessa ollut merkittävässä asemassa 1800-luvun lopulla.

Kalastuksen ansiot ihmisten toimeentulon varmistajan tulevatkin esille enemmän paikallisella tasolla kuin suuressa, koko maan kattavassa mittakaavassa. Tässä kohtaa tullaan Länsirannikolle ja sen kehitykseen. Ensimmäiset uudisasukkaat alueella olivat ruuansaannin kannalta ainakin osittain jopa riippuvaisia lohesta. Koska liikkumisyhteydet olivat vielä huonot niin heidän oli hankittava ravintonsa paikallisesti ja runsaat lohikannat olivat tässä tärkeä. Länsirannikon kehityksessä suurin ansio tulee antaa Kalifornian kultalöydöille ja sitä seuranneelle kultaryntäykselle, joka toi alueen osaksi Yhdysvaltoja. Näin ollen Länsirannikon todellinen kehitys lähti liikkeelle kaivannaisteollisuudesta. Ei kuitenkaan pidä unohtaa lohen ja kalastuksen tärkeää asemaa varhaisemmassa historiassa.

Koska lohenkalastus oli niin tärkeä ensimmäisille asukkaille, niin voidaan varmasti sanoa, että alueelle alkoi muodostua perinteitä lohen kalastuksessa. Tämän perusteella voidaan sanoa, että lohenkalastuksen nousu tärkeimmäksi kalastuksen muodoksi alueella ei ollut mikään ihme. Se oli se kalalaji, josta oli aiempaa kokemusta. Varhaiset uudisasukkaat luottivat lohenkalastuksessa pääosin alkuperäisväestön apuun. Silti on oletettavaa, että lohi tuli heille paljon tutummaksi, kuin esimerkiksi valtameren kalat.

Tästä päästään kysymykseen: Miksi juuri lohi nousi niin merkittäväksi ja miksi juuri sen purkitus aloitettiin ensimmäisenä ja siitä tuli niin menestyvä? Ilmeinen selitys on se, että lohi on jokiin nousevana kalana helpommin ihmisten saatavilla, kuin valtameren syvyyksissä elävät kalat. Selittävä tekijä on myös se, että lohi nousi jokiin erittäin runsaslukuisena, joten sitä oli helppo pyytää. Tämä todennäköisesti on tehnyt siitä houkuttelevamman, kuin muut sisävesien kalat. Ongelmaksi lohen

kalastuksessa voi varmasti lukea sen, että sen nousu jokiin on sesonkiluonteista, mutta koska lohenkalastus nousi niin merkittäväksi siitä huolimatta, niin se ei ilmeisesti ole ollut suuri ongelma.

Sitten tullaan teknologiseen kehitykseen, joka mahdollisti lohenkalastusteollisuuden synnyn. Kun liikkumisyhteydet paranivat rautateiden ja lennättimen myötä niin äkkiä olikin mahdollista kaupata kalastustuotteita paljon laajemmalle alueelle. Helposti pilaantuvan kalan tapauksessa tämä oli ehdottoman tärkeää. Myös kylmäkuljetusteknologian kehittyminen on varmasti auttanut kalastusteollisuutta.

Suurimmaksi edistysaskeleeksi nousee kuitenkin säilyketeknologian rantautuminen alueelle. Nyt kalan säilyvyysongelma oli kerralla ratkaistu. Purkkilohen laatu oli myös korkeampi, kuin aikaisempien kuivatun tai suolatun lohen. Kun pystyttiin tuottamaan hyvin säilyvää ja laadukasta ruokaa, raaka-ainetta oli tarjolla yllin kyllin ja myös työvoimaa oli saatavilla elinkeino pääsi kasvamaan. Kun vielä markkinoita löydettiin niin Yhdysvalloista, kuin sen ulkopuoleltakin niin kysynnän puutakaan ei ollut ongelma. Kun oli olemassa runsas luonnonvara, joka oli helposti hyödynnettävissä, oli olemassa teknologiaa sen tehokkaaseen hyödyntämiseen, teollistunut yhteiskunta tarjosi yrittäjille pääomaa ja asiakaskunta oli olemassa niin mikään ei estänyt lohenpurkitusteollisuutta kasvamasta. Siitä tulikin Länsirannikon kalastusteollisuuden kulmakivi.

Toisaalta voidaan kysyä, että miksei muu kalastustoiminta kehittynyt saman aikaan lohenkalastuksen kanssa? Rannikon kalastajien toiminta säilyi pienimuotoisena ja muut tulevaisuudessa merkittävät saaliit, kuten sardiinit ja pallas, nousivat merkittäviksi vasta myöhemmin. Vielä 1880-luvulla niiden merkitys oli pieni.

Asiaa voi selittää juuri se, että lohi kalastettiin pääosin sisävesistä eli joista. Niinpä sen kalastaminen ei vaatinut niin suuria investointeja tai erityistä teknologiaa. Periaatteessa riitti vene, verkko ja kalakaveri. Tehokkaassa merikalastuksessa vaaditaan kovemman luokan välineet: Isot kalastusveneet useamman hengen miehistöllä ja paljon suuremmat ja tehokkaammat pyydykset. Kenties 1880-luvun Länsirannikolla ei ollut vielä teknologisia tai taloudellisia edellytyksiä ainakaan laajalle merikalastukselle. Tiedämme, että alueella toimi joitakin kalastuslaivastoja, mutta ne eivät olleet niin merkityksellisiä kuin lohenkalastusteollisuus. Lohen perinteinen asema alueella on myös voinut vaikuttaa asiaan.

Mahdollista on myös, että lohi sai niin vahvan aseman markkinoilla, että muiden kalastustuotteiden oli vaikea kilpailla sen kanssa. Ei ole tavatonta, että kun yksi menestyvä ala imee sisäänsä asiakkaat, pääoman ja työntekijät niin pienempien toimijoiden on hankala kilpailla. Näin syntyy monopoli.

Lohenkalastus ei tietenkään saanut monopolia koska muitakin kalastuksen aloja oli mutta lohella oli tässä selvä etulyöntiasema.

Tässä tullaan toiseen tärkeään teemaan eli siirtolaisiin ja heidän toimintaansa lohenkalastuksessa ja kalastuksessa yleensäkin. Kuten todettua niin teollisuus tarvitsee toimiakseen työvoimaa. Yhdysvaltojen siirtolaiset olivat yleisestikin avain nuoren valtion kehitykseen, koska he toivat maahan sitä työvoimaa ja myös tietoa, jota kehitys vaati. Tämä näkyy hyvin Länsirannikon kalastuksessa, jota käytännössä siirtolaiset hallitsivat. Tämä näkyy siinä, että kalastajat olivat lähes kokonaan siirtolaisia. Esimerkiksi juuri Columbia-joella Yhdysvalloissa syntyneitä oli lohenkalastajista pieni määrä. Lisäksi lohenpurkitustehtaiden työntekijöistä kiinalaiset olivat merkittävin ryhmä. Näin ollen voidaan sanoa, että siirtolaisten saapuminen oli lohenkalastusteollisuudelle ensiarvoisen tärkeää.

Monet näistä siirtolaisryhmistä, jotka saivat merkittävän aseman kalastusteollisuudessa, tulivat alueilta, joissa kalastuksella perinteisestikin oli vahva asema. Esimerkiksi Italiasta, Kiinasta tai Skandinaviasta. Tämä voi selittää osaltaan miksi juuri näiden ryhmien jäsenet erikoistuivat kalastukseen. Toisaalta kyseiset ryhmät tavallisesti olivat myös runsaslukuisina edustettuina aikansa siirtolaisuudessa, joten silläkin on varmasti ollut vaikutusta.

Kalastajan ammatti oli raskasta, huonosti palkattua ja vaarallista, kuten nähtiin. Tämä osaltaan selittää miksi siirtolaiset ajautuivat kalastajiksi. Tuoreella siirtolaisella ei ollut välttämättä kielitaitoa, tuntemusta uudesta kotimaasta eikä juuri rahaakaan. Piti siis ottaa vastaan se toimeentulo, jolla saattoi elättää itsensä. Jos taustalla oli edes jonkinlaista tietoa tai kokemusta alasta niin kalastajan ammatti oli kovuudestaan huolimatta mahdollisuus ansaita elantonsa. Ala ei todennäköisesti myöskään houkuttellut puoleensa useamman sukupolven amerikkalaisia, joilla oli mahdollisuus päästä paremmin palkattuihin tehtäviin. Tämäkin voi selittää siirtolaisten suurta merkitystä.

Useimmat kalastuksessa erottuvista ryhmistä erottuivat kulttuuriltaan ja joskus myös ulkonäöltään yhdysvaltalaisesta normista. He olivat myös varsin tuoreita tulokkaita, joiden siirtolaisuus alkoi tai saavutti huippunsa samoihin aikoihin kuin lohenkalastusteollisuuden nousu. Tämä näkyi esimerkiksi italialaisten kohdalla, joiden maahanmuutto lisääntyi noihin aikoihin.

Kiinalaisten kohdalla erottelu ja suoranainen syrjintä näkyy kaikista selkeimmin. Tämä todennäköisesti siksi, että kiinalaiset olivat se ryhmä, joka erottui selkeästi myös ulkonaisesti valtaväestöstä. Kiinalaisvastaisuus oli tuohon aikaan laajalle levinnyttä ja yleistä, joten ei ole ihme, että sen vaikutukset näkyivät myös kalastusteollisuudessa. Kiinalaiset kuitenkin antoivat oman

panoksensa elinkeinolle niin kalastajina kuin lohenkalastusteollisuudessa purkitustehtaiden työntekijöinä.

Ryhmä, joka jäi kalastuksessa pahasti alakynteen, olivat alkuperäisväestö. Kuten Amerikassa laajastikin niin myös lohenkalastuksessa ja kalastuksessa yleensäkin alkuperäisväestön tavat ja kulttuuri korvautuivat uudisasukkaiden vastaavilla. Länsirannikolla tilanne ei ollut vielä 1880-luvulle tultaessa täysin menetetty. Todennäköisesti tämä johtui siitä, että alue oli vielä suhteellisen tuore uudisasutuksen alue. Sinne saapui suuret määrät uudisasukkaita vasta Kalifornian kultaryntäyksen myötä.

Kalifornian alueelta alkuperäisväestöön kuuluvat kalastajat olivat käytännössä kadonneet, mutta Oregonissa ja Washingtonissa heitä oli yhä. Tämä johtui todennäköisesti siitä, että Oregon ja Washington olivat Kaliforniaan verrattuna syrjäisiä eikä niiden väkimäärä tuolloin ollut niin suuri kuin Kaliforniassa. Niinpä alkuperäisväestölle jäi enemmän tilaa harjoittaa elinkeinoaan. Jotkut jopa lähtivät mukaan teolliseen lohenkalastukseen.

Kalastuskulttuurin monipuolisuus näkyy hyvin rannikkoalueen kalastuksessa. Vaikkei se ollutkaan lohenkalastusteollisuuden veroinen teollisuudenala, niin silläkin oli oma merkityksensä. Koska Länsirannikko on niin laaja alue, jossa on paljon ympäristöllistä vaihtelua niin myös kalastajien piti sopeutua erilaisiin olosuhteisiin. Tämä näkyy alan monipuolisuudessa.

Kokemukset vanhasta kotimaasta näkyivät hyvin rannikkoalueen kalastuksessa, jossa turvauduttiin menetelmiin, jotka olivat peräisin vanhasta kotimaasta. Hyvä esimerkki oli kalastusalukset, joiden joukossa välimerelliset sluupit ja kiinalaiset dzonkit esiintyivät rinnakkain. Tästä kertoo myös erilaiset kalastustekniikat, kuten kiinalaisten kurenuotat tai italialaisten paranzella-verkot. Kalastuselinkeino siirtyi siis Länsirannikolle suoraan ulkomailta kalastajien mukana, eikä amerikkalainen kulttuuri juurikaan muokannut sitä ainakaan vielä 1880-luvulla.

Eroavaisuudet näkyivät toki myös ristiriitoina eri kalastajaryhmien välillä. Kalastajien määrän lisääntyessä myös kilpailu koveni eli sinänsä on luonnollista, että ristiriitoja ilmeni. Myös kalastuskulttuurin eroavaisuudet nousivat pintaan ja aiheuttivat ristiriitoja. Tämä näkyy erityisesti erilaisten pyyntimenetelmien vastustamisena. Esimerkiksi paranzella-verkkojen ja kiinalaisten kalastustapojen vierastamisena. Se perustuiko epäluulo todella kalastustapojen haitallisuuteen kalakannoille vai ennakkoluuloihin vaatisi tarkempaa tutkimusta. Kyseessä on voinut olla myös kulttuurinen yhteentörmäys. Kalastajat olivat kuitenkin monipuolista väkeä, joten ei ole sinänsä ihme, että ristiriitoja on ilmennyt.

Kuitenkin on nähtävillä myös suoraa syrjintää, esimerkiksi kiinalaisten kohdalla. Heitä oli kielletty osallistumasta jokien lohenkalastukseen, jopa hengenlähdön uhalla. Heitä myös syytettiin kalakantojen tuhoamisesta rannikkoalueilla. Käytettävissä olevan aineiston perusteella on mahdoton sanoa varmasti, oliko syytöksissä kiinalaisten liikakalastuksesta totuutta vai oliko kyse ennakkoluuloista. Kuitenkin kiinalaisten huono maine rannikolla on voinut vaikuttaa heidän kohteluunsa lohijoilla.

San Fransiscon kaupungin kalastuselinkeino oli vilkkaampaa, kuin muualla Kalifornian rannikolla. Tämä johtuneesi siitä, että kaupungissa oli enemmän resursseja, kuten pääomaa ja työvoimaa aloittaa kaupallista kalastusta. Kaupungissa asui paljon kalastajia ja poistuneet korvautuivat uusilla. Suurkaupungissa oli varmasti myös asiakaskuntaa, joka piti elinkeinoa pystyssä toisin kuin rannikon pienemmissä kaupungeissa.

Vaikka San Fransiscoon nousi elinvoimainen kalastuselinkeino ja kulttuuri niin kaikesta päätellen muu kalastustoiminta rannikolla säilyi pienimuotoisena. Osaltaan asiaa selittävät luonnonolosuhteet, jotka eivät suosineet kalastustoimintaa, kuten Oregonin ja Washingtonin alueilla. Toisaalta kyse oli varmasti kalakantojen heikkenemisestä, mikä tuodaan raporteissa usein esiin. Toisaalta kyse saattoi olla myös teknologian ja pääoman puutteesta. Rannikon kalastajia kuvataan usein pienkalastajiksi, jotka kalastivat pienillä, jopa merikelvottomilla veneillä ja heidän saaliinsa olivat todella monipuolisia. Tämä kertoo siitä, että toiminta oli pienimuotoista eikä mitenkään erikoistunutta. Päämääränä oli varmasti jonkinlainen toimeentulo ennemmin, kuin tehokas ja bisnesmäinen kalastusteollisuus. Näillä pienkalastajilla ei ollut taloudellisia edellytyksiä kasvattaa elinkeinoaan.

Erikoista on, että vaikka rannikon kalastus vaimeni pohjoiseen päin siirryttäessä, niin on kuitenkin merkkejä, että kalastus oli paremmin järjestäytyntä. Tämä silti vaikka lähteessä annetaan ymmärtää kalastuksen siellä olleen heikkoa. Washingtonin alueella oli kuitenkin järjestelmällistä ja ilmeisen tehokasta lohen, sillin ja pallaksen kalastusta. Kalastuksessa käytettiin paikoin alkeellisia välineitä mutta muuten se ei vaikuta olleen kovin alkeelliselta. Alueella kalastettiin kuitenkin järjestelmällisesti lohta ja pallasta ja harjoitettiin kalakauppaa ja kalastuksessa oli myös sääntöjä, joita ei ollut Kalifornian puolella. Asiaan voi vaikuttaa se, että pohjoisen rannikon kalastajat kuuluivat pääosin alkuperäisväestöön ja heidän elinkeinoonsa siksi suhtauduttiin väheksyen.

Lohenkalastusteollisuus on oma lukunsa Länsirannikon kalastuksessa. Se oli yksittäisistä kalastuksen haaroista merkittävin ja ilmeisesti ainoa kunnan esimerkki teollisesta ja tehokkaasti järjestäytyneestä kalastuksesta. Asiaan vaikutti varmasti monet seikat. Lohen helpompi saatavuus jokialueilta, kuin mereltä. Alueen pidemmät ja vahvemmat perinteet lohenkalastuksessa. Uusi teknologia eli

täyssäilyketeollisuus, joka varmisti säilyvän, maukkaan ja halvan elintarvikkeen tuottamisen. Suuret lohikannat, jotka mahdollistivat laajan kalastustoiminnan. Lisäksi purkkilohelle oli olemassa tehokkaat markkinat varhaisessa teollistuneessa yhteiskunnassa.

Lisäksi myös lohenkalastusteollisuudessa pitää huomioida siirtolaisten vaikutus. Koska myös lohenkalastajista lähes kaikki kalastajat olivat siirtolaisia, niin tilanne oli pitkälti sama, kuin rannikolla. Erona on se, etteivät erilaiset kalastuskulttuurit näy yhtä selkeästi, kuin rannikolla. Suurin osa kalastajista kalasti ajoverkoilla tai rysillä eikä ole merkkejä siitä, että venemalleissakaan olisi ollut suuria eroja. Oli olemassa jokikohtaisia eroja kalastustavoissa esimerkiksi Sacramento- ja Columbia-jokien välillä mutta on todennäköistä, että nämä erot johtuivat ennemmin toimintaympäristön eroista, kuin erilaisista kansallisuuksista tai kulttuureista.

Se miksi lohenkalastuskulttuuri yhtenäistyi näin, johtui todennäköisesti elinkeinon muuttumisesta teolliseen suuntaan. Kun kilpailu koveni ja purkitustehtaat ottivat kalastuksen hallintaansa, niin kalastajien oli sopeuduttava uuteen tilanteeseen. Koventuneessa kilpailussa ja purkitustehtaiden paineessa ei voinut enää turvautua menetelmiin, jotka yksinkertaisesti olivat tuttuja vaan oli valittava ne, joilla sai saalista mahdollisimman paljon ja nopeasti. Todennäköisesti tästä syystä ajoverkot lisääntyivät niin paljon. Ei niitä todennäköisesti olisi käytetty, elleivät ne olisi olleet niin tehokkaita.

Jokikohtaiset erot siis todennäköisesti johtuivat toimintaympäristön eroista. Esimerkiksi Sacramento-joella kalastajat asuivat pääosin lotjissaan, mutta Columbia-joelta ei ole merkkejä tällaisesta. Sacramento-joella kalastajat myös ilmeisesti edelleen olivat yksityisyrittäjiä päätellen kalakaupasta, jota he itse harjoittivat. Sen sijaan Columbia-joella kalastajat olivat ennemmin purkitustehtaiden alaisia.

Columbia-joen lohenkalastus oli noussut todella nopeasti ja uusia purkitustehtaita oli noussut joen varteen todella nopeasti. Lisäksi kansainvälinen kilpailu oli koventunut, kun perinteisen Länsirannikon lohenkalastuksen rinnalle oli tullut toimijoita Alaskasta ja Kanadasta. Purkitustehtaiden piti varmistaa lohen saatavuus, joten ne varmistivat kalastajien toiminnan järjestämällä heille välineet kalastukseen. Kuitenkin vain välttämättömimmän eli ei mitään asuntoveneitä. Kalastajillakaan tuskin oli mitään tätä vastaan, koska heidän ei nyt tarvinnut huolehtia kalliista välineistä eikä siitä mitä tehdä saaliille, jota purkitustehtaat eivät huolineet. Tämä oli ero Sacramento-jokeen, jossa kalastajat hankkivat itse välineensä ja myivät lohta paitsi purkitustehtaille niin myös muille markkinoille. Sacramento-joen lohenkalastus ei ollut noussut niin suuriin mittoihin, kuin Columbia-joen, joten sinne ei kehittynyt yhtä keskitettyä toimintaa.

Erikoistumisesta kertoo parhaiten se, että Columbia-joella keskityttiin niin vahvasti lohenkalastukseen ja erityisesti yhden lohilajin eli kuningaslohen pyyntiin. Sacramento-joella taas kalastettiin muitakin saaliita, kuten sampia. Tämä viittaa siihen, että lohenkalastus todella oli ala, josta sai suuret voitot, koska muita kalalajeja ei ollut ilmeisen kannattavaa kalastaa. Lohenpurkitusteollisuus tavallaan nieli sisäänsä kaikki muut kalastuksen haarat. Se todistaa, että lohelle purkkilohelle oli olemassa vahva kysyntä. Koska Sacramento-joen kohdalla ei nähty tällaista ilmiötä on mahdollista, että sen lohikanta ei ollut tarpeeksi vahva tukeakseen niin vahvaa kalastusta. Se oli yksi syy sille, miksi varhaiset lohenpurkittajat siirtyivät Columbia-joelle.

Tiivistäen voidaan todeta, että kalastuskulttuuri Yhdysvaltojen Länsirannikolla oli varsin nuoresta iästään huolimatta monipuolinen ja laaja toimiala 1800-luvun lopulla. Johtavaksi teemaksi tällä alalla nousi lohenkalastusteollisuus, joka oli ilmeisintä tällä alueelle tuohon aikaan. Lohenkalastus itsessään oli jo monipuolinen elinkeino mikä nähdään jokikohtaisissa eroissa ja meren lohenkalastuksessa. Rannikkoalueen kalastustakaan ei toki saa unohtaa vaikkei se vielä ollutkaan niin pitkälle kehittynyt. Kalastuskulttuuri oli tavallaan läpileikkaus tuon ajan amerikkalaisesta yhteiskunnasta, jota leimasivat nopeasti etenevä teollistuminen ja väestön monipuolisuus.

Kalastuskulttuuriin liittyi kuitenkin vahvasti kalakantojen heikkeneminen. Tämä näkyy esimerkiksi Columbia-joen purkitusteollisuuden heikkenemisenä 1880-luvun aikana ja lohisaaliiden pienenemisenä. Nämä seikat eivät johtuneet puhtaasti kalastuksesta, koska globaali kilpailu koveni tuohon aikaan ja alueella esiintyi monia ympäristöongelmia. Silti liikakalastuksen osuutta on vaikea kiistää, kun katsoo valtavia saalismääriä. Se kertoo siitä, että, kun jotain luonnonvaraa on ylettömästi tarjolla, kuten millaisen kuvan ensimmäiset kalastajat saivat lohijoista, sitä käytetään helposti liikaa. Pitäisi muistaa, etteivät nämä luonnonvarat kuitenkaan ole ehtymättömiä vaan niitä pitäisi pystyä käyttämään kestävästi.

Jotta liikakalastuksen vaikutuksista ja muista ympäristöasioista saataisiin laajempi kuva tulisi asiasta tehdä kuitenkin lisää tutkimusta. Tällöin tarvittaisiin laajempaa näkökulmaa, kenties koko Yhdysvaltojen alueelta tai laajempaa lähdeaineistoa. Näin asiasta saataisiin perusteellisempi kuva.

Lähteet ja Tutkimuskirjallisuus

Painetut lähteet:

The Fisheries and Fishery Industries of the United States: Section 2, A Geographical review of the fisheries industries and fishing communities for the year 1880. George Brown Goode. Government Printing Office, Washington D.C 1887.

The Fisheries and Fishery Industries of the United States: Section 4, The Fishermen of the United States. George Brown Goode & Joseph W. Collins. Government Printing Office, Washington D.C 1887.

The Fisheries and Fishery Industries of the United States: Section 5, History and methods of the fisheries. George Brown Goode. Government Printing Office, Washington D.C 1887.

Finlandia Pictorial, July-August 1953, No. 7-8.

Uusi Suomi, 04.07.1947.

Kartat:

David Rumsey Map Collection, David Rumsey Map Center, Stanford Libraries. Walling, Henry Francis & Lloyd, H.H. 1868: *Atlas of the United States. Pacific States.* H.H. Lloyd & Co. for Henry S. Stebbins.

David Rumsey Map Collection, David Rumsey Map Center, Stanford Libraries. Bolitho, Edwin 1880: *California.* Edwin Bolitho, Engineering and Mining Journal.

David Rumsey Map Collection, David Rumsey Map Center, Stanford Libraries. Bradstreet Company 1885: *Oregon.* Bradstreet Co.

David Rumsey Map Collection, David Rumsey Map Center, Stanford Libraries. J.K Gill & Co 1883: *New County and township map of Washington.* J.K Gill & Co.

Tutkimuskirjallisuus:

Bankston, Carl L. & Hidalgo, Danielle Antoinette 2006: *Immigration in U.S History.* Salem Press.

Barbrow, Louis E. & Judson Lewis V. 1976: *Weights and measures standars of the United States. A brief history.* NBS Special Publication 447. U.S Department of Commerce, National Bureau of Standars.

- Danielsen, Rolf & Hovland, Edgar 1995: "Recovery and growth: the Norwegian economy, 1815-75." *Part 3, 1814-1945. Norway: A History from the Vikings to Our Own Times.* s. 235-239. Käännös Drake, Daniel. Scandinavian University Press.
- Daniels, Roger 2011: *Asian America. Chinese and Japanese in the United States Since 1850.* Kolmas painos. University of Washington Press.
- Fagan, Brian 2017: *Fishing. How the Sea Fed Civilization.* Yale University Press.
- Hill, Mary 1999: *Gold: The Californian Story.* University of California Press.
- Hoglund, Arthur William 1960: *Finnish Immigrants in America 1880-1920.* University of Wisconsin Press.
- Hovi, Kalervo 2006: "Keski-Euroopan suuri Yhdistymisliike." *Wienin Kongressista Ensimmäiseen Maailmansotaan. Maailmanhistorian Pikkujätkiläinen.* s. 722-723. Toinen laitos. Päätoimittaja Seppo Zetterberg. WSOY.
- Joranger, Terje Hasle 2016: "Migration, Regionalism and the Ethnic Other, 1840-1870." *American Studies in Scandinavia*, Vol. 48, Issue 2, 2016 p. 33-58. University of Oslo. EBSCOhost: America: History and Life.
- Kero, Reino 1976: *Suuren lännen suomalaiset.* Otava.
- Kero, Reino & Kostiainen, Auvo & Virtanen, Keijo 1991: *Uuden maailman jätkiläinen. Yhdysvaltain historia.* Otava.
- Newell, Dianne 1989: *The Development of the Pacific Salmon-Canning Industry. A Grown Man's Game.* McGill-Queen's University Press.
- LaGumina, Salvatore John 2000: *The Italian American Experience. An Encyclopedia.* Routledge.
- Lichatowich, James A. 1999: *Salmon Without Rivers. A History of the Pacific salmon crisis.* Island Press.
- Lind, Michael 2013: *Land of Promise. An Economic History of the United States.* Harper Paperbacks.
- Montgomery, David R. 2003: *King of Fish. The Thousand-Year Run of Salmon.* Westview Press.
- Rohrbough, Malcolm J. 1997: *Days of Gold. The Californian Gold Rush and the American Nation.* University of California Press.

- Riihinen, Veikko 1999: ”Petsamon kalastus.” *Turjanmeren Maa: Petsamon Historia 1920-1944*. s. 249-285. Toimittajat Vahtola, Jouko & Onnela, Samuli. Petsamo-Seura r.y.
- Safstrom, Mark. 2016: ”Across the Deep Blue Sea: The Saga of Early Norwegian Immigrants from Norway to America through the Canadian Gateway.” *Scandinavian Studies*, Spring 2016, Vol. 88, Issue 1, p. 83-85. University of Illinois. EBSCOhost: Academic Search Ultimate.
- Saarinen, Hannes 2006: ”Kolonialismi ja itsemääräämisoikeus Aasiassa.” *Demokratian kriisi ja Toinen maailmansota. Maailmanhistorian Pikkujättiläinen*. s. 900-908. Toinen laitos. Päätoimittaja Seppo Zetterberg. WSOY.
- Sahrhage, Dietrich & Lundbeck, Johannes 2011: *A History of Fishing*. Toinen painos. Springer-Verlag.
- Smith, Courtland. L. 1979: *Salmon Fishers of the Columbia*. Oregon State University Press.
- Virtanen, Keijo. 2006a: ”Aatteiden kilpajuoksu.” *Teollisuuden ja Kulttuurin Vallankumous. Maailmanhistorian Pikkujättiläinen*. s. 791-801. Toinen laitos. Päätoimittaja Seppo Zetterberg. WSOY.
- Virtanen, Keijo. 2006b: ”Kohti modernia teollista maailmaa.” *Teollisuuden ja Kulttuurin Vallankumous. Maailmanhistorian Pikkujättiläinen*. s. 846-852. Toinen laitos. Päätoimittaja Seppo Zetterberg. WSOY.
- Williams, Frederick G. 1980: ”Portuguese Bilingualism among Azoreans in California.” *Hispania*, Vol. 63, No. 4, 12/1980, p. 724-730. American Association of Teachers of Spanish and Portuguese. JSTOR, <https://www.jstor.org/stable/340755>.

Liitteet

Liite 1 (s. 82): Yhdysvaltojen Tyynenmeren osavaltiot 1868:

David Rumsey Map Collection, David Rumsey Map Center, Stanford Libraries. Walling, Henry Francis & Lloyd, H.H. 1868: *Atlas of the United States. Pacific States*. H.H. Lloyd & Co. for Henry S. Stebbins.

Liite 2 (s. 83): Kalifornia 1880:

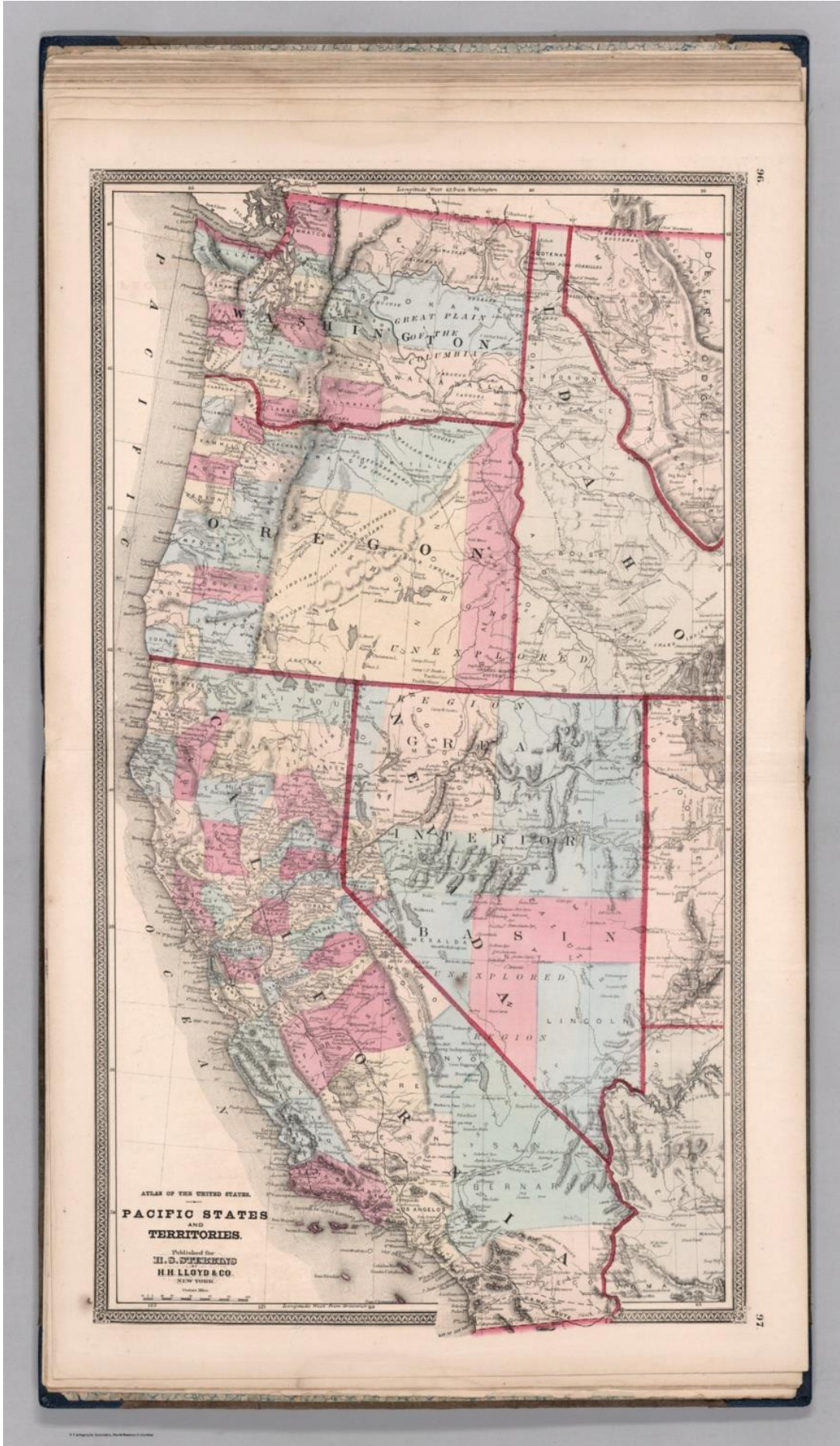
David Rumsey Map Collection, David Rumsey Map Center, Stanford Libraries. Bolitho, Edwin 1880: *California*. Edwin Bolitho, Engineering and Mining Journal.

Liite 3 (. 84): Oregon 1885:

David Rumsey Map Collection, David Rumsey Map Center, Stanford Libraries. Bradstreet Company 1885: *Oregon*. Bradstreet Co.

Liite 4 (s. 85): Washington 1883:

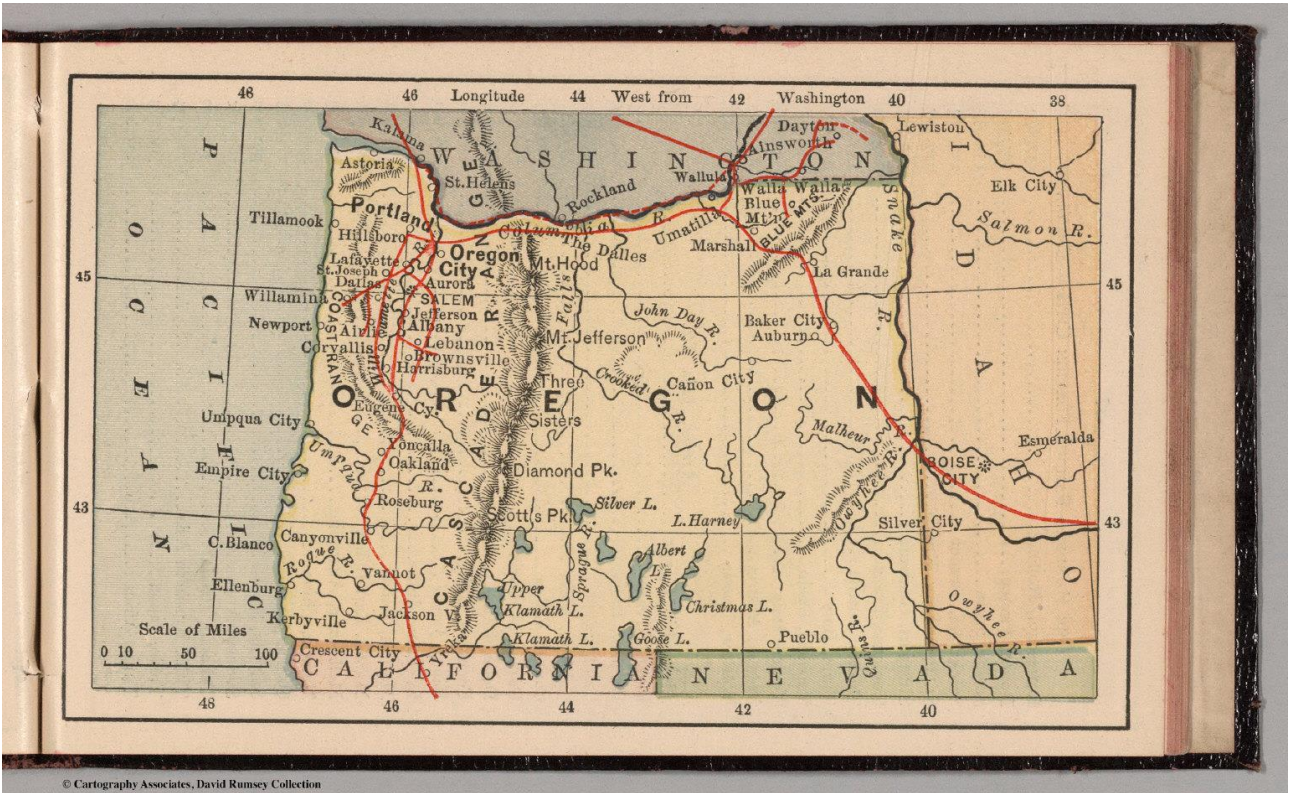
David Rumsey Map Collection, David Rumsey Map Center, Stanford Libraries. J.K Gill & Co 1883: *New County and township map of Washington*. J.K Gill & Co.

1.

3.

4.

